

**ANAFARTALAR CADDESİNİN KAZANIM STRATEJİNİN KORUMA
VE KULLANIM BAĞLAMINDA BELİRLENMESİ**

Ayşenur ÇITIR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN 2023

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarımı kabullendiğimi beyan ederim.

Ayşenur KOÇ

03/05/2023

ANAFARTALAR CADDESİNİN KAZANIM STRATEJİSİNİN KORUMA VE KULLANIM BAĞLAMINDA BELİRLENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Ayşenur ÇITIR

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran 2023

ÖZET

Anafartalar Caddesi, Millî Mücadele ile Cumhuriyet'in ilk yıllarında, Ankara'nın kalbi olan Ulus Meydanı ile kentin en önemli yerleşim ve yaşam alanlarından biri olan Samanpazarı'nı birleştiren ve bütünleştiren Uzun Çarşı'nın adıdır. İsmi Türk ordusunun Gelibolu yarımadasında kazandığı zaferlerden alan bu cadde Ulus Meydanı'ndan Samanpazarı'na kadar yaklaşık bir buçuk kilometre uzunluğundadır. Ankaranın tarihi kent merkezinin çeperinde bulunan bu cadde, koruma amaçlı planlama çalışmalarından etkilenerek pek çok yanlış uygulamaya sahne olmuş; planların yürürlükte olmadığı veya bir önceki plan sebebi ile uygulanamadığı dönemlerde değişim ve bozulmalar yaşamıştır. 1. Ulusal mimarlık akımının önemli yapılarını barındıran bu cadde, Ankara'nın başkent oluşunun akabinde en modern yapıların sıra ile yükseldiği, özel apartmanların ilk örneklerinin ortaya çıktığı belirli bir dönemin belgesi niteliğini taşımaktadır. Bu çalışma ile amaçlanan tarihin bir bölümüne ışık tutan mimari eserleri ile bir Açık hava müzesi konumunda bulunan Anafartalar caddesinin, zaman içindeki değişim ve dönüşümünün tespit edilmesi ve bu dönüşümün kentsel gelişime etkisinin araştırılmasıdır. Bu bağlamda literatür araştırmasının akabinde alanda yapılan çalışma, öncelikli verileri oluşturmakta kullanılmış, elde edilen grafik veriler karşılaştırılarak, değerlendirilmiştir.

Bilim Kodu : 80118

Anahtar Kelimeler : Kentsel koruma, Tarihi çevre, Koruma amaçlı imar planı, Modern mimarlık mirası, Restorasyon

Sayfa Adedi : 157

Danışman : Prof. Dr. Özlem SAĞIROĞLU DEMİRCİ

İkinci Danışman : Doç. Dr. Can GÜNGÖR

ANAFARTALAR CADDESİNİN KAZANIM STRATEJİSİNİN KORUMA VE
KULLANIM BAĞLAMINDA BELİRLENMESİ

(M. Sc. Thesis)

Ayşenur ÇITIR

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

June 2023

ABSTRACT

Anafartalar Street is the name of the Long Bazaar, which combines and integrates Ulus Square, the heart of Ankara, and Samanpazarı, one of the most important residential and living areas of the city, in the first years of the National Struggle and the Republic. This street, which takes its name from the victories of the Turkish army in the Gallipoli peninsula, is approximately one and a half kilometers long from Ulus Square to Samanpazarı. Located on the periphery of Ankara's historical city center, this street has been affected by conservation planning works and has witnessed many wrong practices; During the periods when the plans were not in effect or could not be implemented due to the previous plan, changes and deteriorations were experienced. 1. This street, which houses the important buildings of the national architectural movement, is the document of a certain period when the most modern buildings rose in succession after Ankara became the capital, and the first examples of private apartments emerged. The aim of this study is to determine the change and transformation of Anafartalar Street, which is an open-air museum with its architectural works that shed light on a part of history, and to investigate the effect of this transformation on urban development. In this context, after the literature research, the study carried out in the field was used to create the priority data, and the obtained graphic data were compared and evaluated.

Science Kode : 80118

Key Words : Urban conservation, Historical environment, Conservation plan,
Modern architectural heritage, Restoration

Page Number : 157

Supervisor : Prof. Dr. Özlem SAĞIROĞLU DEMİRCİ

Co-Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Can GÜNGÖR

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her aşamasında bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren ve destekleyen tez danışmanım Prof. Dr. Özlem SAĞIROĞLU DEMİRCİ' ye; maddi ve manevi desteklerini hayatım boyunca hissettiren ve her zaman yanımda olan canım annem, babam ve kardeşlerime; süreç içerisinde yardımlarını esirgemeyen ve bana destek olan eşimin kıymetli ailesine, arkadaşlarıma ve tezimin tamamlanma süreci boyunca her türlü desteği ve anlayışı gösterip bana yardımcı olan biricik eşim Tunahan' a gönülden teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xi
RESİMLERİN LİSTESİ.....	xii
HARİTALARIN LİSTESİ	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR	xvi
1. GİRİŞ	1
2. ANKARA KENT PLANLAMASI SÜRECİ	5
2.1. Ankaranın Tarihi ve Önemi	5
2.2. Ankara Kent Planlaması Süreci	6
2.2.1. 1924-1925 Lörcher planı	7
2.2.2. 1928-1932 Jansen planı	9
2.2.3. 1957 Yücel-Uybadin planı	10
2.2.4. Metropolitan alan planlaması ve 1990 imar planı	12
2.2.5. Ankara 2015 yapısal planı (1986)	12
2.2.6. 2025 Planlama çalışmaları (1995-1998)	13
2.2.7. 2023 Başkent Ankara nazım imar planı (2006)	14
2.2.8. 2038 Ankara çevre düzeni planı (2017)	16
3. ANAFARTALAR CADDESİ' NİN TARİHSEL GELİŞİMİ	19
3.1. Ulus Tarihi Kent Merkezinin Korunmasına Yönelik Çalışmalar	22

	Sayfa
3.1.1. Jansen ve Yücel-Uybadin planları ve Ulus	23
3.1.2. Ulus Tarihi kent merkezi koruma ıslah imar planı	24
3.1.3. Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı ve 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı	26
3.1.4. Geçiş dönemi projeleri	29
3.1.5. Ulus tarihi kent merkezi 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı	31
4. ANAFARTALAR CADDESİ ANALİZLERİ	33
4.1. Baz Pafta	33
4.2. Dolu/Boş Analizi	36
4.3. Durum Analizi	38
4.4. İşlev Analizleri	54
4.5. Kat Yüksekliği Analizi	63
4.6. Yapım Yılı Analizi	65
4.6.1. 1920' li Yıllarda yapılmış olan yapılar	67
4.6.2. 1930' lu Yıllarda yapılmış olan yapılar	72
4.6.3. 1940' lı Yıllarda yapılmış olan yapılar	73
4.6.4. 1950' li ve 1960' lı Yıllarda yapılmış olan yapılar	75
4.6.5. 1970' li Yıllar ve sonraki yıllarda yapılan yapılar	79
4.7. Anafartalar Caddesi Üzerinde Bulunan Yapıların Değerlendirilmesi	85
5. TARİHİ ÇEVRELERDE YENİDEN İŞLEVLENDİRME	97
5.1. Yeniden İşlevlendirme Kavramı	97
5.2. Anafartalar Caddesi' nde bulunan yeniden işlevlendirme örnekleri	99
5.2.1. Sümerbank binası yeniden işlevlendirilmesi- Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	99

Sayfa

5.2.2. Eski Adliye binası yeniden İşlevlendirilmesi- Kültür Turizm Bakanlığı	103
5.2.3. Eski Belediye binası – esnaf ve sanatkar odaları birliği işlev değişikliği	106
5.2.4. Anafartalar caddesinde bulunan işlev değişikliğine uğramış diğer yapılar	107
6. KORUMA VE YENİDEN KAZANIM STRATEJİLERİ	111
6.1. Anafartalar Caddesi ve Çevresi ile İlgili Mevcut Proje ve Çalışmalar	111
6.1.1. Anafartalar Belediye çarşısı cephe yenilemesi ve tadilatı yapım işi	112
6.1.2. Anafartalar çarşısı tadilat projesi hizmet alım işi	114
6.1.3. Ankara Roma tiyatrosu restorasyonu ve arkeopark çevre düzenleme uygulamaları	115
6.1.4. Gençlik ve Spor Müdürlüğü binasının işlev değişikliği	117
6.1.5. Ulus iş hanı güçlendirme çalışması	118
6.1.6. Posta Caddesi, Ulus iş hanı, çikrikçılar yokuşu ve sobacılar çarşısı sağlıklaştırma ve cephe çalışmaları	120
6.1.7. Ulus Kültür Merkezi ve kapalı dolmuş durakları projesi	120
6.1.8. Görme engelliler müzesi	121
6.1.9. Ankara Kalesi çevresi restorasyon süreci	121
6.1.10. Anafartalar Caddesi sokak sağlıklaştırma çalışmaları	123
7. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	125
KAYNAKLAR	151
ÖZGEÇMİŞ	157

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.1. Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1920' li yıllarda yapılmış yapılar	68
Çizelge 4.2. Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1930' lu yıllarda yapılmış yapılar	73
Çizelge 4.3. Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1940' lı yıllarda yapılmış yapılar	74
Çizelge 4.4. Anafartalar Caddesinde bulunan 50'li ve 60' lı yıllarda yapılmış yapılar	76
Çizelge 4.5. Anafartalar Caddesinde bulunan 70' lerden sonra yapıldığı tespit edilen yapılar	79
Çizelge 4.6. Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri	86
Çizelge 5.1. İşlev değişikliğine uğrayan yapılar	108
Çizelge 7.1. İşlev önerilen yapılar	132
Çizelge 7.2. İşlev önerilen yapılar	133
Çizelge 7.3. Tescil önerilen yapı çizelgesi	134
Çizelge 7.4. Anafartalar Caddesi' nde bulunan yapıların problem ve müdahale kararları	139

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Ulus ve çevresinin tarihsel süreci	19
Şekil 4.1. Anafartalar caddesindeki yapıların özgün işlev dağılım grafiği	58
Şekil 4.2. Anafartalar caddesindeki yapıların mevcut işlev dağılım grafiği	59

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. Anafartalar Caddesi	20
Resim 3.2. Hergelen Meydanı'ndan Anafartalar ve Denizciler Caddesi	21
Resim 3.3. 1-Bedesten, 2-Anafartalar Caddesi	21
Resim 5.1. Ankara eski sümerbank binası, strata restorasyon arşivi	99
Resim 5.2. Taşhan Hotel	100
Resim 5.3. Sümerbank Binası kesit ve görünüş çizimleri, kaynak	101
Resim 5.4. Sümerbank binası ana giriş ve pirinç sütunların görüldüğü fotoğraf	102
Resim 5.5. 2017 yılında tamamlanan restorasyon çalışmaları sırasında onarılan ve yemekhane olarak kullanılan bölüm	102
Resim 5.6. Eski Adliye Binası, Koç Üniversitesi Arşivi	103
Resim 5.7. Eski Adliye binası zemin kat planı	104
Resim 5.8. Kültür Turizm Bakanlığı hizmet binası	105
Resim 5.9. Ankara Eski Belediye binası	106
Resim 5.10. Nezih Eldem' e ait eskiz çalışmaları	106
Resim 6.1. Anafartalar Belediye çarşısı	112
Resim 6.2. Anafartalar Belediye çarşısı vaziyet planı	113
Resim 6.3. Anafartalar Belediye çarşısı	113
Resim 6.4. Anafartalar Çarşısı yenileme çalışması	114
Resim 6.5. Anafartalar Çarşısı iç mekan resimleri	115
Resim 6.6. Roma Tiyatrosu	116
Resim 6.7. Gençlik ve Spor Bakanlığı binası tadilat öncesi hali	117
Resim 6.8. Gençlik Spor Bakanlığı tadilat render görüntüleri, ABB web sitesi	118
Resim 6.9. Ulus İş Hanı Restorasyon ve güçlendirme çalışmaları	119
Resim 6.10. Çıkırkçılar Çarşısı render görüntüsü	120

Resim	Sayfa
Resim 6.11. Kapalı dolmuş durakları ve kültür merkezi projesi	121
Resim 6.12. Kale ve çevresinde bulunan konutlar	122

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita	Sayfa
Harita 2.1. Lörcher planı	7
Harita 2.2. 1932 Jansen planı	10
Harita 2.3. 1957 Yücel-Uybadin planı	11
Harita 2.4. Ankara 2015 yapısal plan şeması	13
Harita 2.5. 2025 planlama çalışmaları	14
Harita 2.6. 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı	15
Harita 2.7. 2038 Ankara Çevre Düzeni Planı	16
Harita 3.1. 1924 Tarihli Ankara Haritası	23
Harita 3.2. Ulus Tarihi Kent merkezi koruma ıslah imar planı	25
Harita 3.3. Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı	27
Harita 3.4. Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı	28
Harita 3.5. Ulus tarihi kent merkezi 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı .	31
Harita 4.1. Anafartalar Caddesi analizleri için hazırlanan baz pafta	35
Harita 4.2. Nolli haritası çalışması	37
Harita 4.3. Durum analizi paftası	38
Harita 4.4. Kudeb Arşivi, Makbule ilcan ve Utt ortaklığı tarafından hazırlanan pafta üzerinde işaretleme yapılmıştır	54
Harita 4.5. Mevcut işlev analizi	56
Harita 4.6. Özgün işlev analizi	57
Harita 4.7. Kat yüksekliği analizi paftası	63
Harita 4.8. Ulus'un tarihsel katmanlılığını gösteren plan, Altındağ belediyesi ve mimarlar odası Ankara şubesi	65
Harita 4.9. Yapım yılı analizi paftası.....	66

Harita	Sayfa
Harita 7.1. Ulus bölgesi olanak ve potansiyeller paftası	125
Harita 7.2. Ulus bölgesi müdahale paftası	128
Harita 7.3. Ulus çevresi ulaşım haritası	130
Harita 7.4. Anafartalar Caddesi strateji kararlarını içeren çalışma.....	131

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklamalar

m²

Metrekare

Kısaltmalar

Açıklamalar

ABB

Ankara Büyükşehir Belediyesi

AMNPB

Ankara Metropolitan Nazım Plan Bürosu

ASBÜ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

KUDEB

Koruma Uygulama ve Denetim Büroları

TCKTB

TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı

TMMOB

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

1. GİRİŞ

Cumhuriyet'in ilanı ile beraber şehirlerin problemlerinin çözülmesi ve hızlı kentleşme düzenine geçebilmek amacıyla planlama çalışmalarına başlanmış ve ilk çalışma Ankara için Carl Christoph Lörcher tarafından 1924 ile 1925 yılları arasında hazırlanmıştır. Ancak plan uygulanmaya başladıktan kısa bir süre sonra nüfus artışı Lörcher Planı'nda öngörülenden çok daha fazla gerçekleştiğinden plan hükmünü yitirmeye başlamıştır. Bu sebeple yeni bir plan çalışmasına başlanması gerekmiş, yarışma yöntemi ile çağrılı adaylardan Hermann Jansen tarafından hazırlanan plan uygun bulunmuştur. Jansen planı, 1932 yılında onaylanmış ve 1934 yılında uygulamaya konulmuştur. Öngörülenden hızlı ve fazla nüfus artışı sebebiyle planlama çalışmaları devam etmiş ve 1957 Uygulama-Yücel Planı, 1990 Nazım Planı, 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı ve 2038 Ankara Çevre Düzeni Planları hazırlanmıştır. Günümüze kadar birçok özgün ve önemli planlama kararlarına konu olan Başkent, bu kararlar doğrultusunda mevcut görünümüne ve planlamasına kavuşmuştur. Ankara'nın en önemli merkezlerden biri olan Ulus Meydanı ve Anafartalar Caddesinin yapılaşma süreci geç Osmanlı Dönemi'nde başlayıp Erken Cumhuriyet Dönemi'nde (1923-1950) devam etmiş, daha sonra 1950'lerin toplumsal ve ekonomik koşullarına göre dönüşümüne devam edip günümüzdeki görünümüne ulaşmış ve hala daha değişmeye devam etmektedir.

Problemin durumu / konunun tanımı

Zaman içinde elde edilen ve kısa sürelerde uygulanan farklı planlarla farklı anlayışlara yönelik değişen ve dönüşen tarihi kent merkezinde bulunan Anafartalar caddesi, zaman içinde inşa edilen niteliksiz yapılar ve âtil vaziyette kalan veya niteliksiz ticaret sebebi ile bozulmaya uğrayan nitelikli yapılar kapsamında istenmeyen bir şekilde dönüşmektedir. Caddenin ticari akslarla sürekli besleniyor olmasının yanı sıra kendisinin de büyük oranda ticari işlev içermesi sebebi ile ulaşım- duraklama ve park bağlamındaki problemler; tabela, işlev değişiklikleri sebebi ile özgünlüklerini kaybeden veya algılanamayan nitelikli yapılar, gece güvenliğinin olmaması; istenmeyen grup ve kişilerin işgali gibi problemler de bu olumsuz dönüşümü destekleyen unsurlardır.

Araştırmanın amacı ve kapsamı

Erken cumhuriyet döneminin nitelikli eserlerini barındıran ve bu dönemde en önemli ve değerli caddelerden biri olan Anafartalar caddesinin kentsel ve yapısal anlamda önemi büyüktür. Ancak olumsuz anlamda değişim ve dönüşümünün önlenmesi için caddeyi oluşturan tüm bileşenlerin yapısal ve işlevsel olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada amaçlanan tarihi kent merkezi ve bu merkezi tanımlayan önemli akslardan birini oluşturan Anafartalar Caddesi' nin tespit ve değerlendirmelerinin yapılarak korunması adına ileriye dönük sürdürülebilir öneriler getirmek; dinamik fakat tarihi dokusunu koruyan bir kent parçasına dönüşmesine katkı sağlamak üzere stratejilerin üretimidir. Bu kapsamda öncelikle Ankara şehir planlama süreçlerinin incelenerek değerlendirilmiş; Alana uygulanan kararların tespiti yapılmıştır. Ulus ve çevresinin yapılaşma yoğunluğu, Anafartalar caddesinin erişilebilirliğini ve akışını tespit ederek sorunları anlamak için çevre analizleri yanı sıra cadde üzerinde bulunan 106 yapı incelenip her birinin işlevsel, durumsal, kat yüksekliği ve yapım yılı tespitleri yapılmış, güncel durum belgelenmiştir. Yapıların değişme ve bozulmaları ile tespit edilebilen problemleri belgelenerek; özgün verileri ile karşılaştırmalı analizleri yapılmıştır. Elde edilen tüm veriler Çizelgelerde özetlenerek değerlendirilmiş ve caddenin korunmasına yönelik çevre ve yapı ölçeğinde öneriler geliştirilmiştir.

Araştırmanın önemi

Bu araştırmanın önemi, Anafartalar Caddesi ile ilgili elde edilen karşılaştırmalı verilerin caddenin koruma ve kalkınma çalışmalarına bir araştırma altlığı oluşturup yön verecek olmasıdır. Ayrıca Anafartalar Caddesi üzerinde yakın tarihli olarak yapılmış bu bağlamda bir çalışma bulunmamaktadır. En yakın tarihli çalışmanın 13 yıl önce yapılmış olması bu zaman aralığındaki değişim ve gelişimi görmek için bir fırsat doğurmaktadır.

Araştırmanın yöntemi

Bu tez çalışması kapsamında, literatür taraması, çalışma alanına yönelik tespit ve analiz çalışmaları ve tezin problemine yönelik öneriler yapılmıştır. Bu nicel türde çalışma yapılırken karşılaştırmalı araştırma yöntemi kullanılarak tespitler için önce saha çalışması ve literatür araştırması yapılmıştır. Literatür araştırması sonucu elde edilen bilgiler ile saha

çalışması sonucu elde edilen fotoğraf ve bilgiler tartışılan konunun özelinde karşılaştırmalı yöntemle değerlendirilmiştir.

Toplam 6 bölümden oluşan tezin içeriği aşağıdaki gibidir;

1. Bölümde; problem tanımı, araştırmanın amacı, hipotezi, önemi, yöntemi ve sınırlılıklarından bahsedilmiştir.
2. Bölümde; Ankara' nın tarihinden ve kent planlama süreçlerini incelenerek çalışma alanına etkilerinin ne olduğunu araştırılmıştır. Bu bölümde tezin problemine cevap aranmıştır.
3. Bölümde; Ankara' nın tarihsel gelişim süreçlerinin Anafartalar Caddesi üzerindeki eskileri araştırılmış ve kentsel gelişim süreci içerisinde Anafartalar Caddesi' nin korunması adına yapılmış olan planlamalar incelenmiştir. Bu bölüm tez çalışması için önemli bir bilgi veri kaynağı oluşturmuştur.
4. Bölümde; Çalışma alanı olan Anafartalar Caddesi özelinde tespitler yapılmıştır. Bu tespitler, doluluk-boşluk durumu, yapısal durum, mevcut ve özgün işlev, kat yükseklikleri, yapım yılları ile alakalıdır. Bu veriler analiz edilerek ve karşılaştırma yapılarak incelenmiştir.
5. Bölümde; Sonuç bölümüne hazırlık aşaması sayılan bu bölümde, kalkınma ve yeniden kazanım stratejilerinde bahsedilen yeniden işlevlendirme kavramından ve çalışma alanında bulunan örneklerinden bahsedilmiştir. Bu bağlamda, bu yöntemin koruma ve Anafartalar Caddesi bağlamında niteliği araştırılmıştır.
6. Bölümde; Koruma ve yeniden kazanım stratejileri bağlamında mevcut uygulamalardan bahsedilmiştir.
7. Bölümde; değerlendirme ve sonuç yazılmıştır. Değerlendirme kapsamında Anafartalar Caddesi' nin potansiyel ve müdahale kararları ele alınmış ve öneriler yapılmıştır.

Sınırlılıklar

Çalışmanın sınırlılıklarını yapı sahiplerinden alınamayan izinler sebebi ile pek çok yapının üst katlarına girememiş veya görsel olarak belgeleyememiş olmak yanı sıra çeşitli sebeplerle kapatılmış bulunan cephe ve yapı strüktürlerinin durumlarını tespit edememiş olmak oluşturmaktadır.

2. ANKARA KENT PLANLAMASI SÜRECİ

2.1. Ankaranın Tarihi ve Önemi

Ankara'nın verimli topraklara sahip Çubuk ovasının güneyinde, insanların en temel ve en önemli ihtiyacı olan su ihtiyacını çok kolay bir şekilde karşılayabileceği Hatip çayının etrafında, şehrin savunmasını savunan için çok kolaylaştıran dağlık bir bölgede kurulması ve Anadolu'da kurulmuş ilk şehirlerden olduğunu düşündürmektedir. Büyük Hitit yerleşim yerlerine uzak olmayan bu yerdeki arkeolojik kazılar sonucunda Ankara'nın çevresinde Gâvurkale, Karaoğlan, Ahlatlıbel, Etiyokuşu gibi, yerleşim yerleri keşfedilmiştir (74).

Elde edilen arkeolojik bulgulara göre Ankara'da ilk yerleşim Frigler ile başlamıştır. Tarihi Pausanias ise bu tezi destekleyecek şekilde Ankara'nın bizzat kral Midas tarafından kurulduğunu söylemiştir. Friglerin başkenti Gordion Polatlı ilçesine bağlı Yassihöyük köyündedir. Şehir Friglerin yıkılmasından sonra Lidyalıların egemenliğine girmiştir. Lidyalıların yıkılmasından sonra ise Perslerin yönetimine girmiştir. Makedonya kralı Büyük İskender Persler üzerine yaptığı seferler sonucunda bölgeyi Perslerden almıştır. Milattan önce III. Yüzyılda bölgeye Galatlar yerleşmiştir. Galatların akıncı boyu olan Tektosaglar Ankara'yı başkent olarak seçmiştir.

Roma İmparatoru Augustus ise Ankara'yı Roma İmparatorluğunun egemenliği altına almıştır. Roma İmparatorluğunun Kavimler Göçü ile Doğu Roma-Batı Roma diye ikiye bölünmesinden sonra ise şehir Doğu Roma İmparatorluğu egemenliği altına girmiştir.

Bizans İmparatoru 2.Diyojen ile Büyük Selçuklu İmparatoru Sultan Alparslan arasında 1071 yılında Malazgirt ovasında gerçekleşen Malazgirt Meydan Muharebesi ile Anadolu'nun Türkleşmesi başlamıştır. Ankara da 1073 yılında Büyük Selçuk Devleti yönetimine geçmiştir.

Büyük Selçuklu Devletinden sonra Anadolu Selçuklu Devleti yönetimine geçen kent en parlak günlerini Sultan Alaeddin Keykubat döneminde yaşamıştır. Bu dönemde şehir mimari açıdan büyük gelişmeler yaşamıştır. Başta dini ve toplumsal alandaki ihtiyacı gidermek üzere camii ve medreseler inşa edilmiş, şehrin savunması için askeri bakımdan tahkim edilmiştir. Anadolu'nun Moğol istilasına uğramasından sonra şehirde 2.Gıyaseddin

Keyhüsrev zamanında Moğollar tarafından ele geçirilmiştir. Anadolu ve Ankara bu dönemde Moğolların atadığı valiler tarafından yönetilmiştir. Şehir daha sonra Eretnaoğullarının yönetimine geçmiştir.

1354 yılında şehir, Orhan Gazinin en büyük oğlu ve büyük komutan Süleyman Paşa tarafından Osmanlı Beyliğine katılmıştır. 1402 yılında ise Osmanlı Devleti hükümdarı Yıldırım Bayezid ile Timur hükümdarı Emir Timur arasında Ankara Çubuk ovasında yapılan Ankara savaşı Ankara’da yapılan en önemli savaşlardan birisi olmuştur. Bu savaş sonucunda Osmanlı devleti neredeyse yıkılma sürecine girmiştir. Osmanlı devletinin 2.kurucusu olarak kabul edilen Çelebi Mehmet Timur şehri terk ederken padişahlığını ilan etmiş ve şehri tekrar almayı başarmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman döneminde Anadolu çeşitli eyaletlere bölünmüş ve Ankara bu eyaletlerden birisinin başkenti olmuştur. Ankara 1833 yılında Sultan 2.Mahmut’a isyan eden Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa’ya ait ordu tarafından ele geçirilse de daha sonra tekrar Osmanlı Devleti’nin yönetimine girmiştir.

Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve Temsil Heyeti Ankara’ya hem Batı cephesine yakın olması hem coğrafi konumu nedeniyle Ankara’ya 27 Aralık 1919 yılında gelmiştir. 29 Aralık 1919’da ise yayımlanan bir tebliğ ile bütün mebuslar Ankara’ya davet edilmiştir.23 Nisan 1920 yılında açılan Büyük Millet Meclisi hükümeti kendisine merkez olarak Ankara’yı seçmiştir ve Millî Mücadele Ankara’dan yönetilmiştir. 13 Ekim 1923 yılında Ankara İsmet İnönü’nün hazırlayıp Meclise sunduğu kanun teklifi ile yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yeni başkenti olmuştur. Başkent olma sürecinde ve olduktan sonra Ankara’ nın kentsel anlamda yaşadığı değişiklikler ve gelişmeler tez kapsamında incelenmiştir.

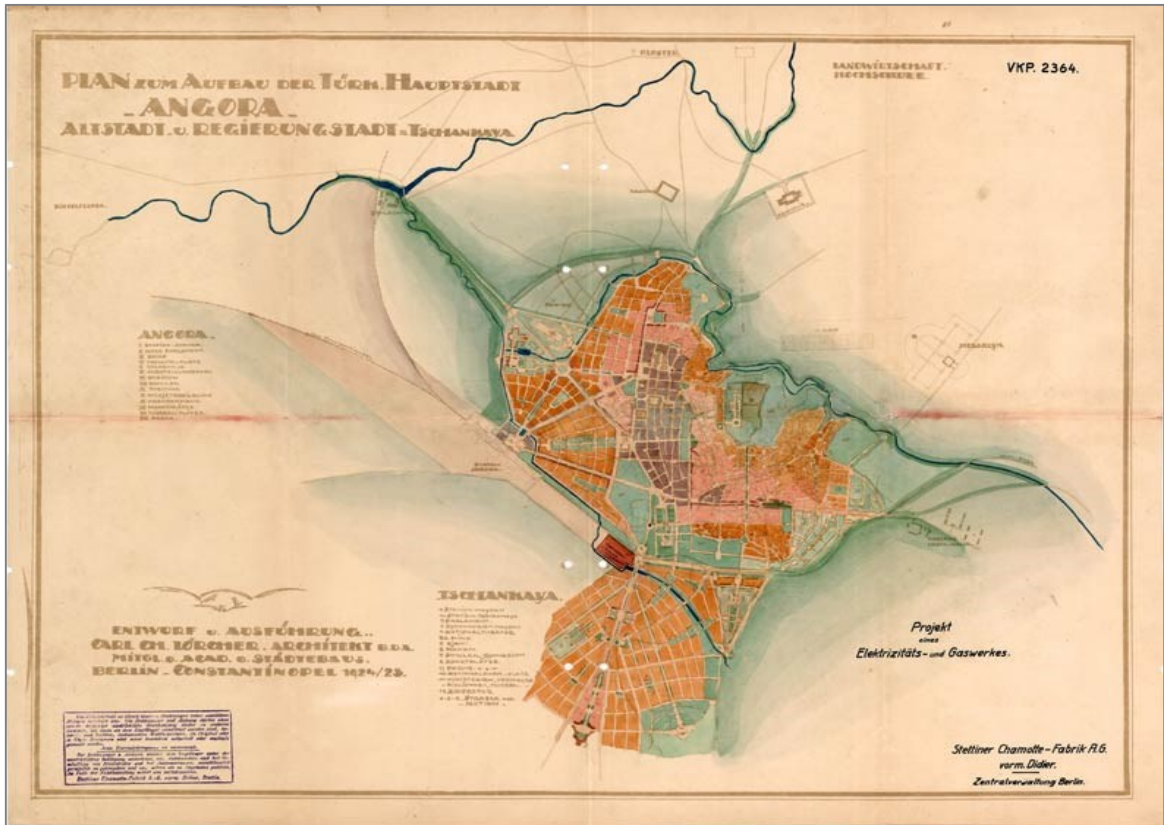
2.2. Ankara Kent Planlaması Süreci

Şehir planlama girişimleri antik çağlara kadar uzanmaktadır. Antik çağda Mısır, Mezopotamya, Yunanistan ve Ege adaları uygarlıklarına ait şehirlerin belirli bir plana göre düzenlendiğine dair kanıtlar vardır. Güncel yöntemler ise 19. Yüzyılda ortaya çıkmıştır. Özellikle sanayi devrimi ve savaş nedeniyle yıkılan şehirlerin yeniden inşa edilmesi fikri onları şehir planlama gündemine taşımıştır.

Ankara'nın şehir planlamasına bakılacak olursa, Cumhuriyet dönemi planlama süreçlerinde birbirini izleyen Lörcher, Jansen ve Yücel-Uybadin planları bunları takiben Metropolitan Nazım Plan Bürosu (AMNPB) plan yönetimi etkinlikleri ve planları gelmektedir. Ankara'nın başkent işlevinden doğan gereksinimleri karşılamak amacı ve eski şehre zarar vermeden yeni bir şehir oluşturulabilmesi, kentin alt bölgelere ayrılarak mahalleleşmenin sağlanması gibi konularda kentleşmenin sağlanması için ilke ve kurallar geliştirmişlerdir (1).

Bahsedilen bu 4 plandan sonra Ankara'nın planlama süreçlerine Ankara 2015 Yapısal Planı (1986), 2025 Planlama Çalışmaları (1995-1998), 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı (2006) ve 2038 Ankara Çevre Düzeni Planı (2017) şeklinde devam edilmiştir.

2.2.1. 1924-1925 Lörcher planı

Harita 2.1. Lörcher planı, (Kaynak: Goethe-Institut Ankara 2010)

1924 yılında İstanbul İmar Komisyonu üyesi Alman mimar Carl Christoph Lörcher tarafından modern anlamdaki ilk kent planı hazırlanmıştır. Lörcher, Eski Şehir ve Yeni

Şehir planları olmak üzere te iki adet yeni plan 1924 ve 1925 yılında hazırlanmıştır. Bu planlardan Yeni Şehir planı 1925' ten sonra uygulamaya konulmuştur. Bu plan yaklaşık 150 hektarlık bir alanı kapsamaktadır ve kapsama alanına ait yapılaşma koşullarını belirleyip ve Bakanlıklar Sitesi, Büyük Millet Meclisi ve konut alanlarından oluşmaktadır. (3) “Eski Şehir ile Yeni Şehir ’in ilişkisi çok teğet biçimde düşünülmüş, Yenişehir, ferah bir ‘Bahçe Şehir’ yaklaşımıyla, kurulmakta olan yeni ulusun ve ulus devletin deneyimini pekiştirecek biçimde, kamusal alanlarla donatılmıştır. Bu kamusal alanlar, Osmanlı kapalı şehrinde pek kolay görülmeyen, tasarlanmış caddeler, meydanlar ve parklardan oluşmakta; kentsel mekânın ve elemanlarının Cumhuriyet’in yönetim merkezini kurgularken oluşturdukları anlamsal vurgu ilk kez kurulmaktadır. Ortaya çıkan üç boyutlu kentsel mekân, hem yeni geliştirilen yaya ve araç trafiği ilişkisini sağlamakta, hem de tasarımın anlamını destekleyen hiyerarşik bir geometriye oturtulmaktadır. Lörcher Planı, “kentin tarihi merkezinin güneyindeki kamulaştırmayı düzenlemek ve kenti yönlendirmek öngörüsüyle yaptırılmış; Kale ve çevresini oluşturan, 1917’de yangın geçirerek üçte biri yok olan Eskişehir’in kentsel iyileştirme alanı olarak verildiği ve genişleme olanaklarının değerlendirilmesi istenmiştir.” (4) Planın uygulamaya başlamasının henüz 3.-4. Yıllarında, artan nüfus ile doğru orantılı olarak nüfus yoğunluğunda da artış olmuştur. Bahçe Şehir ilkelerine uyum sağlamayan Çankaya bölgesi ve Lörcher’ in diğer öngörülerinin sürece uyum sağlayamaması sebebiyle önemli kararların birçoğu uygulanamamıştır. Bu plan sonucunda görülmüştür ki, alınan radikal kararların kentin dokusuna uyum sağlayamadığı ve bu sebeple plan çalışmasının doğru olmadığı; aynı şekilde Yeni Şehir olarak belirlenen alanın, Başkent in büyüme hızına uyum sağlayamaması sonucu yeni bir plana ihtiyaç duyulmuştur. (41)

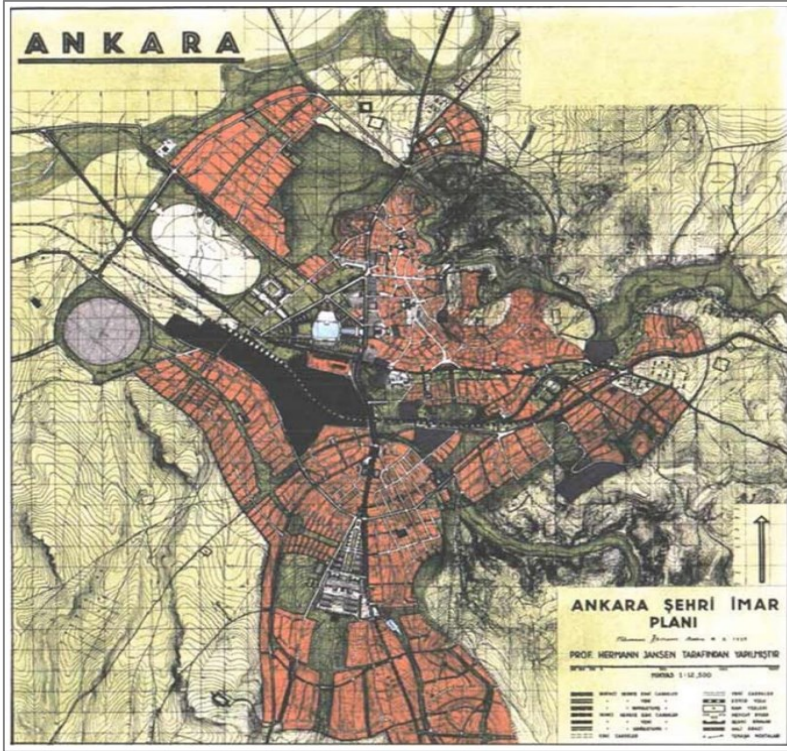
Lörcher Planı’nın, Eskişehir’e ilişkin önermeleri uygulanamamasına rağmen kent dokusunda kalıcı etkiler yaratmış; yollar, eksenler, bölgeler ve kentsel mekânlar kurgulanmış ve kısmen uygulanmıştır. Ayrıca, Jansen Planı’nın (1928-1932) kararlarının ana hatlarını oluşturmuş ve modern başkent in oluşumuna önemli katkılar sağlamıştır (58)

2.2.2. 1928-1932 Jansen planı

1927 yılında, Lörcher Planları’nın kapsadığı alanın ve bazı önermelerinin geçerliğini yitirdiği ve nüfus artış hızını karşılamadığı görülünce Jansen, planını 300 000 nüfus için ve yaklaşık 2000 hektar alan için hazırlamıştır. Kentin makro formunun oluşumunda önemli

katkıları olan planda özellikle topoğrafik verilerin iyi kullanıldığı, diğer taraftan büyümeye kapalı bir yapının oluştuğu görülmektedir (5). Belediye, Hermann Jansen, Leon Jaussey ve Josef Brix gibi deneyimli üç şehir plancısını (Stadtbauer) Ankara'ya davet ederek birer ön rapor elde etmiş; 1928 yılında yarışma açarak katılan üç uzmanın önerileri arasından Hermann Jansen'inkini seçerek uygulamaya koymuştur (4). Bu plan, kendinden önceki Lörcher Planı'nın yeni şehir gelişme alanlarını büyük ölçüde kabul etmiştir. Eski kent dokusunu koruyan ve yeni yerleşimleri önerirken kamusal kullanımları birbirine bağlayan yeşil sistemlerin dâhil olduğu planlama anlayışı benimsemiştir (16).

Jansen'in 1928 ve 1932 planlarında önerdiği yeşil alan yapısının temel özellikleri ve bileşenleri aynıdır. Hermann Jansen'in imar planına ilişkin izah raporu incelendiğinde, hazırladığı kent planlamasını yönlendiren ilkeler; 1. Seyrüsefer (demiryolu, havaalanı, ulaşım yolları ve şehir içi otobüs hatları), 2. Serbest saha (dere vadileri, yeşil kuşaklar, kent parkları, mesire yerleri, spor alanları), 3. Teşekküller ve Bakanlıklar kısmı (hükümet binaları, bakanlıklar mahallesi, yüksek okul binaları) 4. Oturma mahalleleri (Eskişehir, yapı hudut planı, dâhili yayılma sahası, harici yayılma sahası) olmak üzere dört temel başlık altında toplanmıştır (58).

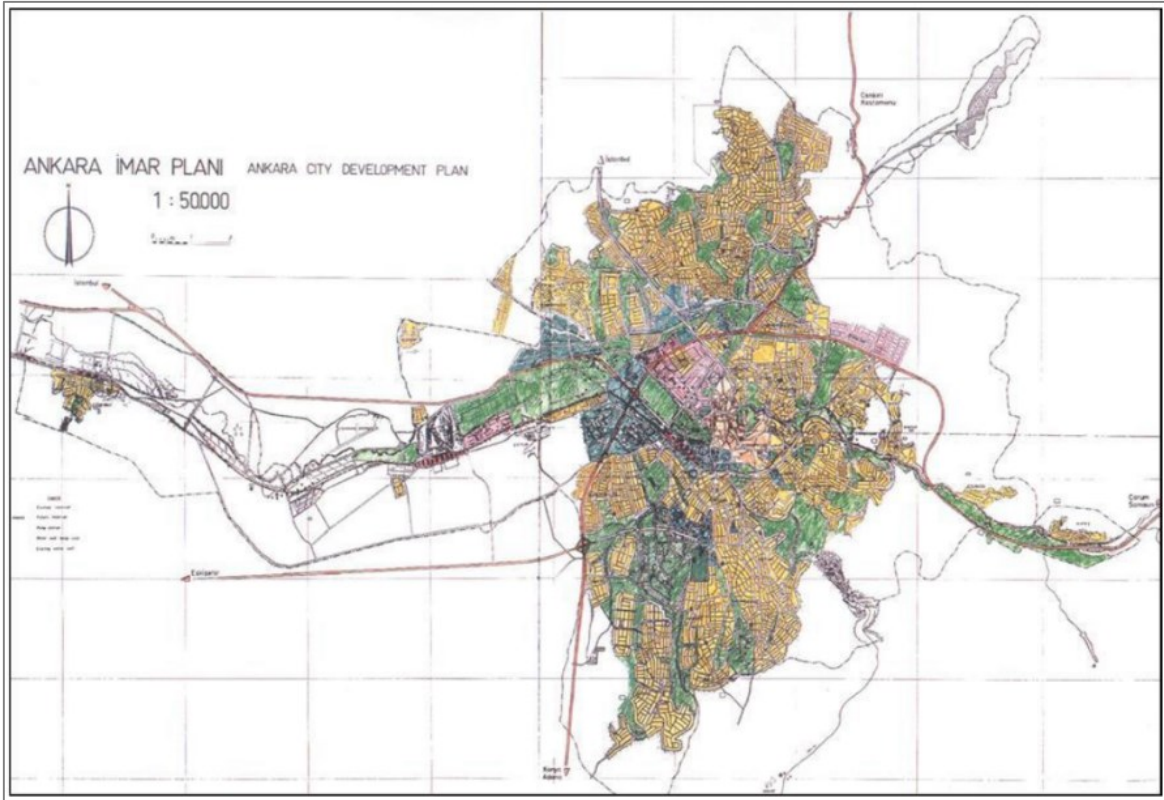

Harita 2.2. 1932 Jansen planı (Kaynak: Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2023 Başkent Ankara nazım imar plan raporu, başkent ankar planlama tarihçesi-geleneği)

2.2.3. 1957 Yücel-Uybadin planı

Yapılan araştırmalara göre 1927-1935 yılları arasında Ankara'nın yıllık nüfus artış hızının yüzde 34,7 olduğu fakat 1950-1955 yıllarına gelindiğinde bu oranın yüzde 75 civarına geldiği ortaya çıkmıştır. Yaşanan bu ciddi nüfus artışı sonucunda Ankara' da yeni yerleşim alanlarına ihtiyaç olduğu kararına varılmıştır. Hızlı nüfus artışı ve yetersiz konut stoku sebebiyle, düzensiz kentsel yayılmalar başlamıştır. Bu sebeplerle yeni bir plan hazırlanmasının gündeme gelmesiyle beraber 1952 yılında bir yarışma açılmış ve bu yarışmayı Yücel-Uybadin Planı kazanmış, 1957 yılında da Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır (1).

1955 yılında hazırlanan projenin jüri tarafından kabulü şu değerlendirmelerle gerçekteşmiştir; “Organik bir projedir. Gelişme sahası kararında özellikle kuzeye fazla yayılma önermektedir. Bu mahallelerin iç düzenlemesine çözüm önerileri geliştirmiştir. Yeşil alan kullanımı yerindedir. Kuzey – güney ve doğu – batı aksları yönünde tekrar eden ve gelişmeyi teşvik eden bir ulaşım şebekesi önerisi vardır. Projenin merkez fonksiyonlarının dağılımında pek cesur bir tutum yoktur. Sanayi bölgesi kente fazla yaklaştırılmıştır. Kültür fonksiyonlarının kent içinde fazla dağıtılması olumsuz bulunmakla birlikte çevresine yapacağı olumlu etkiler açısından kabul edilebilir bulunmuştur. Verilen sınırlar içinde kente saygılı ve uygulanması mümkün olan bir projedir” (5).

Harita 2.3. 1957 Yücel-Uybadin planı (Kaynak: Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2023 Başkent ANKARA Nazım İmar Plan Raporu, Başkent Ankara Planlama tarihçesi-geleneği)

Kat Mülkiyeti Kanunu' nun 1965 yılında onaylanmasında sonra 1968 yılında Bölge Nizam Tadilat Planları ile beraber, Yücel Uybadin Planı, hali hazırdaki yapı düzeninde kat sayısı artışına sebep olmuştur. Yeni Şehir bölgesindeki bahçeli ev düzeninden 10 kata varan yapılar yapılmaya başlanmıştır. Atatürk Bulvarı üzerinde bloklaşmaya da sebep olan bu kat artışı temelinde kentin düzensiz yayılmasını önlemek amacıyla planlanmıştır fakat bu sefer de dikey düzensizlik ortaya çıkmıştır. Bu planlamanın bir diğer önemli noktası ise birbirinden kopuk ve bölgesel olarak planlanan konutların günümüz site anlayışına temel oluşturduğu görülmüştür (10).

Yücel-Uybadin planının uygulandığı dönemin kanunları ve uygulama hataları sebebiyle, Başkent bu dönemde parçalı uygulamalara maruz kalmıştır. Sıklıkla yapılan revize planlamalarda bütünleşik planlamadan kopmuştur. Yücel-Uybadin planının ana kararlarından olan kentin kontrolsüz yayılmasını önlenmesi amacına ulaşılamamış ve bütün halinde yayılması hedeflenen Ankara' nın farklı yönlere doğru plansız büyüyen yeni bir kent modeli ortaya çıkmıştır. 2012 yılı, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 1970

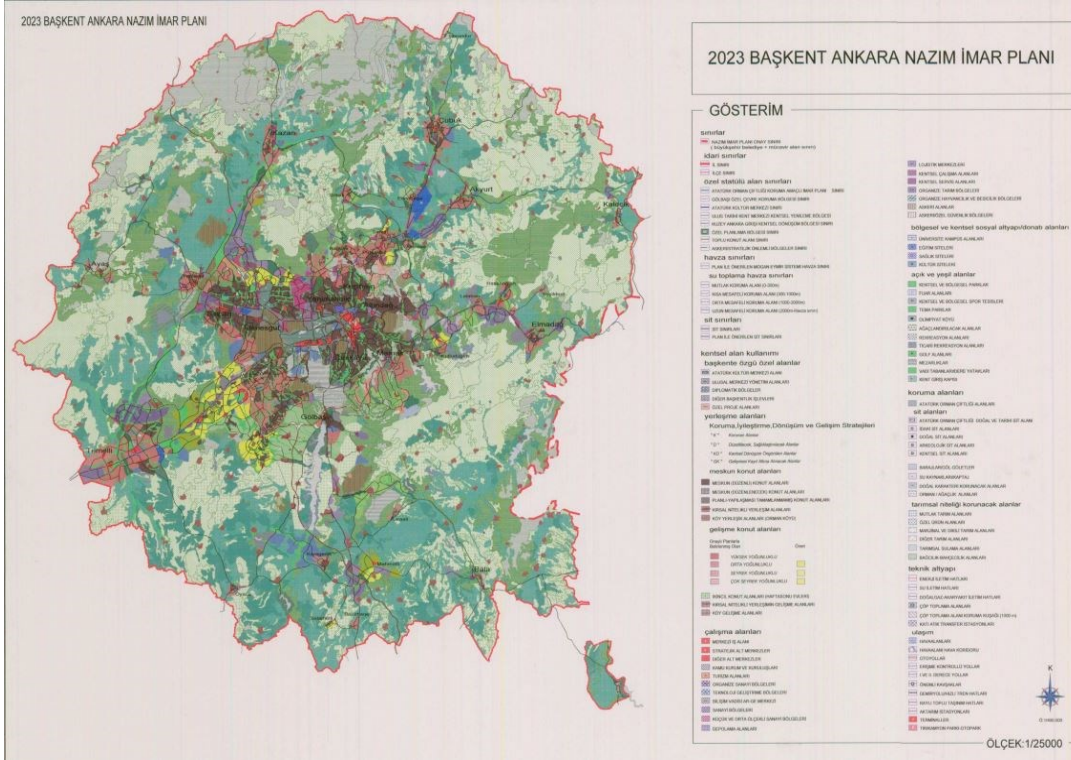
ve 1985 yıllarında inşa edilmiş olan konutların Başkent Ankara' da yüzde 74' ü nazım planında olduğu, yüzde 26' sının ise mevzi imar planlarıyla izin verilen alanlar olduğu görülmüştür.

2.2.4. Metropolitan Alan Planlaması ve 1990 İmar Planı

Yücel-Uybadin Planının çeşitli nedenlerle amacından sapması sonucunda kent hem batı yönünde kontrolsüz bir gelişim göstermiş hem de Gecekondu sorunuyla uğraşmıştır. Bu sorunlara çözüm bulmak ve kentin gelişimini kontrol altına almak amacıyla, 1982'de Ankara İmar planı önerilmiştir. Bu planla birlikte günümüzdeki Ankara'nın şehir yerleşimini ve gelişimini de belirleyen Eskişehir yolu üzerindeki batı aksı planlanmıştır. Bu plan, hava limanı gibi kamusal alanlar sayesinde alternatif bir gelişim yönü önermiştir.

2.2.5. Ankara 2015 yapısal planı (1986)

Ulusal ekonomi politikalarında ve belediyeleri yetki, görev ve sorumlulukları kapsamında belirli değişiklikler yapılmış ve 1984 yılında 3030 sayılı kanunla iki aşama halinde Altındağ, Çankaya, Keçiören, Mamak, Yenimahalle, Sincan, Etimesgut ve Gölbaşı ile birlikte toplam 8 ilçeyle Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları oluşturulmuştur. Büyükşehir Belediyesi, bir ulaşım ana planı ve bu plana altlık oluşturacak bir kentsel gelişme öngörüsü hazırlanması gerekliliğini saptamıştır (14). Bu saptama üzerine 1986 yılında ODTÜ' den bir ekip kurulup 1/100.000 ölçekte Yapısal Plan hazırlanmıştır. Hazırlanan bu plan belediyenin kısıtlı yetki alanına rağmen metropoliten etki alanını dikkate alarak hazırlanmıştır.

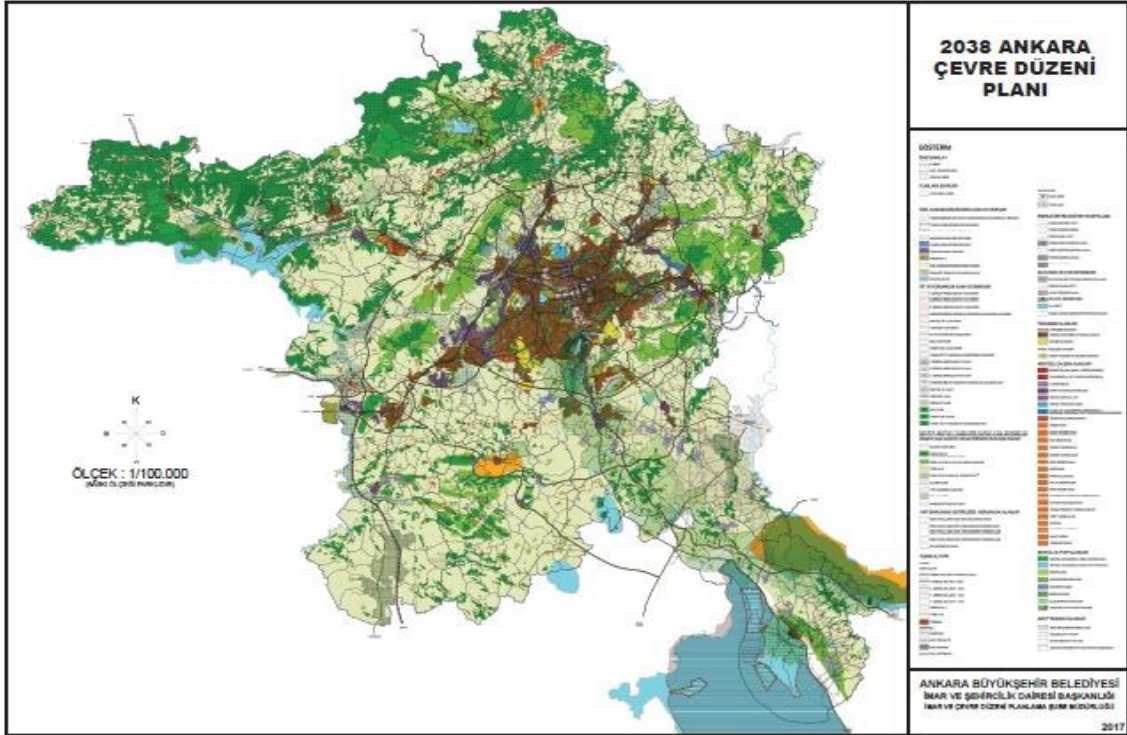
Harita 2.6. 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı, Ankara Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı, 2006

2023 Nazım İmar Planı'nın en önemli özelliği, bu zamana kadar hazırlanmış olan parçacıl yaklaşımlı planların aksine bütüncül bir plan olarak hazırlanmasıdır. Bu bağlamda, bu plan yalnızca 2023 yılına ait bölgesel ya da mekânsal hedefler koymak yerine aynı zamanda bu hedeflerin nasıl gerçekleşeceğine dair bir planlama ve programlama kılavuzu olmayı amaçlamıştır. Planın açıklama raporunda “Kentsel, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Korunup Geliştirilmesi ve Sürdürülebilirliği” başlıklı bölümde koruma altına alınması gereken ve koruma altında olan tarihi mekânlarının da planlama ve uygulamalarında bahsedilmektedir. Bu alanların içinde Ulus Kentsel Sit Alanı da bulunmaktadır. Ana Planlar başlığı altında Ulus Tarihi Kent Merkezi'nin de içinde bulunduğu sektörel ana planlardan birisi olan “Merkezler Ana Planı”nın uygulamaya yönelik yön gösterici belgeler olarak havza bazında sürdürülecek nazım imar planları için de vazgeçilmez bir gereklilik olduğu noktasından hareketle ele alınacaktır” hükmü yer almaktadır (14)

2.2.8. 2038 Ankara çevre düzeni planı (2017)

1/100.000 ölçekli 2038 Ankara Çevre Düzeni Planında, 2038 yılı hedef alınarak planlama bölgesi sınırları içerisinde;

“Yaşanan hızlı nüfus artışına paralel olarak gelişen kentleşme ve sanayileşmenin kontrollü olarak gelişmesini, yaşanan gelişmelerin sürdürülebilir ve ekolojik dengeye zarar vermeden yaşanabilir bir çevre ile uyumlu hale getirilmesini, tarihi, kültürel ve doğal değerlerin koruma-kullanma dengesi gözetilerek korunmasını ve geliştirilmesini, Türkiye'nin ülke bütününde belirlenen kalkınma hedeflerine uygun olarak tüm sektörlerde planlı bir şekilde büyüme” amaçladığı belirtilmiştir. (14)

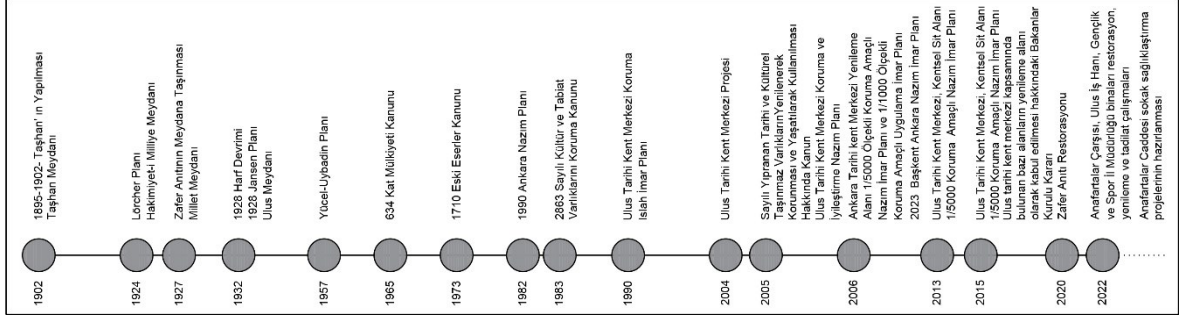
Harita 2.7. 2038 Ankara Çevre Düzeni Planı, Ankara Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı, 2017

Planın kapsamı olarak Ankara il sınırının bütününe kapsayan plan onama sınırları içinde; planın amacına yönelik planlama ilke ve hedefleri, fiziki veya hükümsel planlama ana kararları, geliştirme önerileri ve sorunlara müdahale stratejileri sayılmıştır (14).

Bu amaç bağlamında çevresel, mekânsal, sosyal ve ekonomik stratejiler ve hedefler belirlenmiş olup bu hedefler koruma, geliştirme ve planlama ilkeleri olarak 3 başlığa ayrılmıştır.

Bu plan Ocak 2027 tarihinde onaylanarak askıya çıkarılmıştır ancak Aralık 2020 tarihinde iptal edilmiştir (14)

3. ANAFARTALAR CADDESİ' NİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Şekil 3.1. Ulus ve çevresinin tarihsel süreci

Ankara'nın, Cumhuriyet'in ilanından hemen önce 13 Ekim 1923'te başkent seçilmesi bir anlamda yeni rejim seçimi ile onun karar merkezinin seçiminde bir özdeşlik kurulduğunu ve Ankara'ya verilen önemi gösterir. Ankara'nın gelişiminin başarısı, büyük ölçüde Cumhuriyet'in başarısıyla eş tutulmuştur. (17) Başkent olduktan sonra nüfusu hızla artan Ankara'nın gelişimi için devlet önemli yatırımlar yapmıştır. Bu kapsamda başlayan çalışmalar ilk olarak imar planları olmuştur. Bu koşullar içinde çok hızlı gelişmeye çalışan Ankara'nın karşılaştığı sorunlar da büyük olmuştur. 1920'lerde 20.000 iken 1927'de 75.000'e ulaşan nüfusun konut sorununu çözmek ve imar çalışmalarını hızlandırmak için 1924'te Ankara Şehremaneti kuruldu (18).

Ulus bölgesi için ilk imar çalışmalarının arnavut kaldırımı döşenmesiyle 1924 yılında başladığı kabul edilmektedir. Ulus Meydanı, bu uygulama sayesinde dönem dönem oluşan ve büyük bir problem olan çamur ve toz sorunundan kurtulmuştur. (9)

Resim 3.1. Anafartalar Caddesi, 1926-1927, Koç Üniversitesi Dijital Kütüphanesi

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde; Eski Şehir içinde yer almakla birlikte o dönemin yeni yapılarını ve modern yapılarını da içinde barındıran, şehrin en önemli akslarından biri olan Anafartalar Caddesi' nde birçok büyük ölçekli kamu binası ve apartman inşa edilmiştir. 20'lerde Anafartalar üzerinde kamu eliyle yaptırılan dört yapı, başarılı ve dönemlerine örnek olan projeleri ile Türk Mimarlığı açısından büyük önem taşımaktadır: Gazi ve Latife Okulları (1924, Mukbil Kemal Taş), Adliye Sarayı (1925-26), Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlük Binası (1927, Arif Hikmet Koyunoğlu) (11). Dönemin en önemli yapıları arasında sayılabilecek bu yapılar Anafartalar Caddesinin gelişimine doğrudan etki etmiştir.

Resim 3.2. Hergelen Meydanı'ndan Anafartalar ve Denizciler Caddesi, arkada Anafartalar Caddesi üzerindeki eski Adliye binasının bir kısmı ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile sağ üst köşede Hanlar Bölgesi, 1933-1935, Koç Üniversitesi Dijital Kütüphanesi

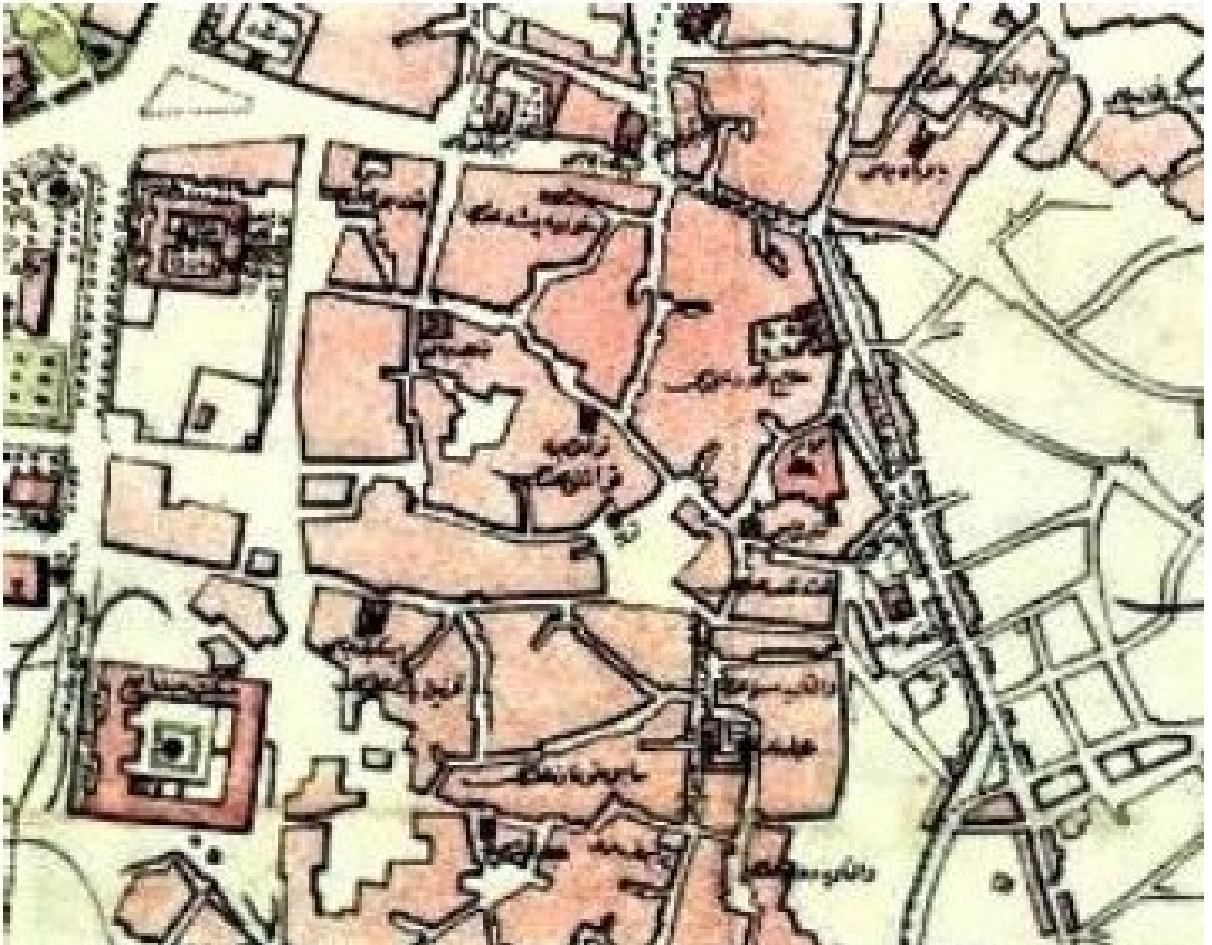
Resim 3.3. 1-Bedesten, 2-Anafartalar Caddesi, 3- Haseki Camii, 4- Tahtakale Hamamı, 5- Suluhan, Yavuz İŞÇEN Arşivi

Cumhuriyetin ilanıyla beraber hızlı bir değişme temposuna giren Ankara’ da bu yıllarda en büyük fiziksel yenilenme Anafartalar Caddesi ve Kale bölgesi’ nde bulunan ve Tahtakale olarak bilinen konumda apartmanlaşma olarak ortaya çıkmıştır. Anafartalar Caddesi, bu yıllarda Ulus bölgesi ve çevresinde yaşayan tüm memurların alışveriş yaptığı bir merkez haline gelmiştir. Günlük her ihtiyacın karşılanabildiği çarşıda, lüks ürünlerden kürk, şapka, halı, kuyumcular, terziler kuaförler, berberler, fotoğrafçılar gibi birçok ticari faaliyet yapılmaktadır. Ankara için çok önemli olan bu cadde, apartmanları, temiz ve geniş kaldırımları, tenteli dükkanları ile dikkat çekmiştir (30).

Anafartalar Caddesi en parlak ve hareketli dönemini 1930’ lu yıllarda yaşamış ve Jansen planıyla bugün ki halini almaya başlamıştır. Döneminin idealist mimarları tarafından tasarlanan yapılar ile şehrin en saygın caddesi olmuştur. Bu yapıların projeleri bile günümüzde birer tarihi belge niteliğinde iken yapılar sivil mimari için eşsiz kabul edilmektedir. Yapıldıkları dönemin, yapım tekniklerinin ve mimari yönelimlerinin süreç içerisindeki değişimini görmemizi sağlayan çeşitli dönem yapıları bulunan Anafartalar Caddesi bu bağlamda ayrıca kıymetlidir.

3.1. Ulus Tarihi Kent Merkezinin Korunmasına Yönelik Çalışmalar

1924-1926 yıllarında Belediye Başkanlığı yapmış olan Haydar Bey, Ankara' nın planlama süreçlerinin ilk dönemlerinde, Ulus' un en önemli konumlarında olan Karaoğlan Çarşısı' nı genişletmiş ve Balıkpazarı'ndan Samanpazarı'na kadar geniş bir cadde açmıştır. Ayrıca Samanpazarı ve Hamamönü arasında yeni bir cadde açılması gerektiğini düşünmüştür. Haydar Bey, bu düşüncesini gerçekleştirebilseydi Ankara için yeni, çok önemli bir arter daha olacağı kaçınılmazdır (22).

Harita 3.1. 1924 Tarihli Ankara Haritası (Anonim)

Bu dönemdeki Eski Ankara planlarına bakıldığında, Lörcher planının en önemli özelliklerinden olan üçgenleme tekniğinin kullanıldığı açıkça görülmektedir. Yeni Şehir planlarının tamamında olmasa da bir bölümünde bu teknik daha büyük ölçekte olsa da yine de kullanılmıştır. (22). Ulus bölgesine özelinde bakıldığında ise, üçgenleme tekniğinin kullanıldığı net bir şekilde görülmektedir.

3.1.1. Jansen ve Yücel-Uybadin planları ve Ulus

1928 Jansen planında, Ulus bölgesinin de dahil olduğu korumaya yönelik fikirler ortaya konulmuştur. Temel olarak kale ve çevresini korunarak yeni bir şehir tasarlama amacı taşıyan planda; kale ve çevresi protokol alanı ilan edilip kentin korunması ve gelişmesi hedeflenmiştir. Aynı zamanda Anafartalar Caddesinin Batı kısmındaki tarihi konut bölgesinin yenilenmesi düşünülmüştür. Jansen Planı için kale ve çevresi her zaman “şehrin gözbebeği” olarak kalması gereken çok önemli bir bölge olarak görülmüştür. Bu bağlamda planın en önemli kararlarından birinin kale ve çevresindeki konut dokusunu koruma olduğunu söyleyebiliriz. Ankara planlama süreçlerinde çeşitli değişiklikler ve gelişmeler yaşanmış ve bu sunuşlardan Ulus ve kale çevresi de etkilenmiştir. Jansen’ den sonra Yücel-Uybadin planında da bu bölge için çok da sağlıklı olmayan bazı kararlar alınmıştır. Plan kapsamında, yeni yapılara yer açabilmek ve yol genişletebilmek için Ulus bölgesinde birçok yıkım gerçekleşmiştir. 1961 yılında Bölge Kat Nizamı Planı, 1965 yılında Kat Mülkiyeti Kanunu ve 1968 yılında Bölge Kat Nizamı Planı güncellemesi ile sonuçları değerlendirilmeksizin kat artışları getirilmiştir. (59) Bu bağlamda, ana caddelerde oluşan kat artışları, caddeleri geliştirip cadde arkalarında tarihi dokuları yok etmeye mahkûm etmiştir.

3.1.2. Ulus Tarihi kent merkezi koruma ıslah imar planı

1990 yılında onaylanan plan, 1986 yılında yapılan yarışma yoluyla elde edilmiş ilk plandır. Koruma anlayışına ıslah içeriğini de ekleyen “Koruma Islah İmar Planı” isimli bu plan Türkiye için koruma planlaması anlayışının gelişiminde de önemli bir dönemi işaret etmektedir (26).

Büyükşehir Belediyesi tarafından 1986 tarihinde açılan “Ulus Tarihi Kent Merkezi Çevre Düzenleme Yarışması” sonucunda yarışmada birinciliği kazanan Prof. Raci Bademli başkanlığındaki ODTÜ Proje Ekibi ile yapılan sözleşme gereğince “Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah İmar Planı” 1990 yılında onaylanmıştır. (59) Sonraki dönemlerde yapılması muhtemel olan yeni imar planlarıyla ilgili beklentileri arttıracak olan bu planın uygulaması uzun yıllara yayılmıştır. Alınan planlama kararlarına bakıldığında, Raci Bademli Planı Ulus Tarihi Kent Merkezi’nin uygulamaya geçirilebilen tek koruma amaçlı imar planı olduğu anlaşılmaktadır. (64)

Harita 3.2. Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma İslah İmar Planı, (26)

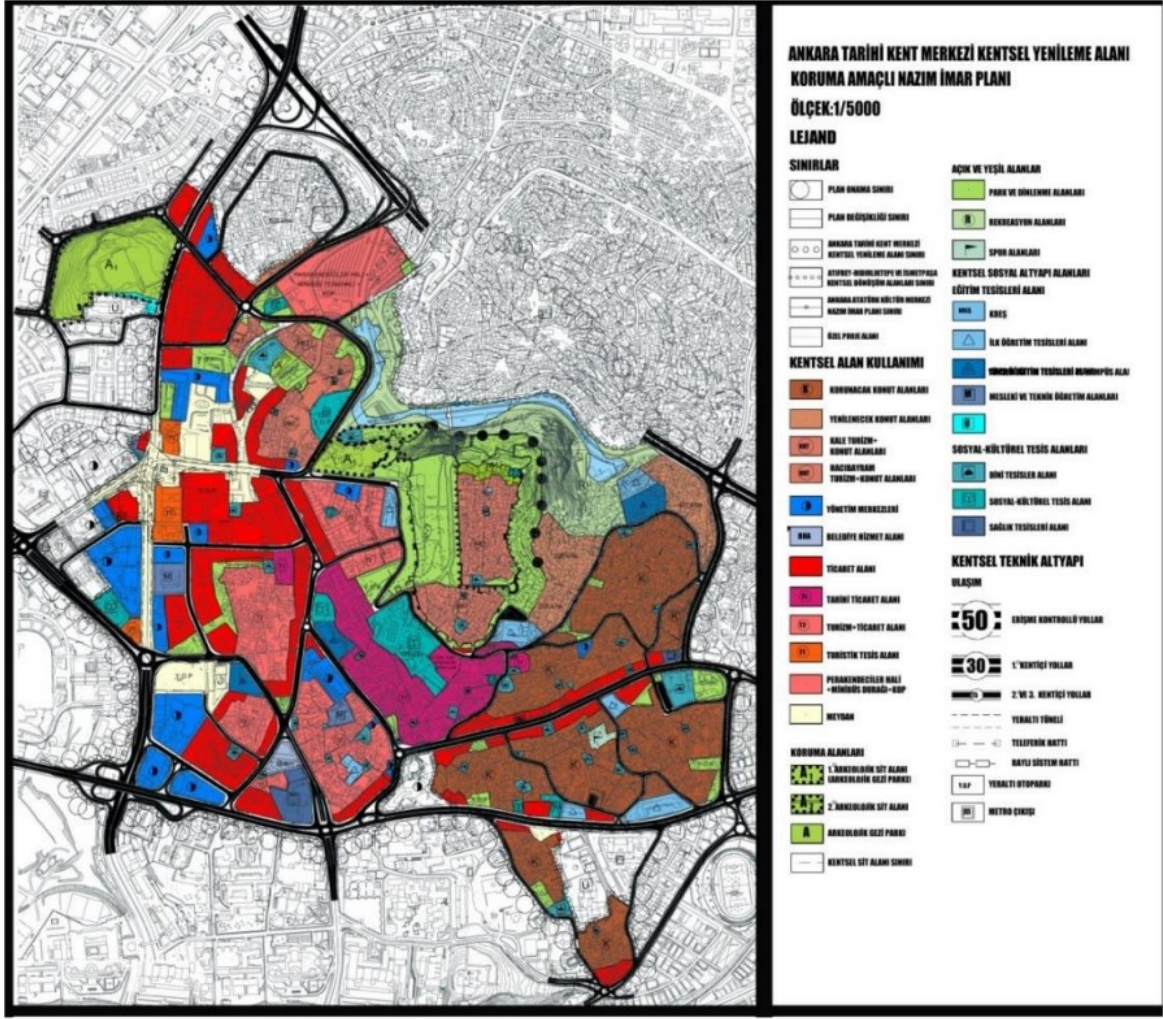
Ulus tarihi kent merkezini koruma amacıyla düzenlenen yarışma, kısmen uygulanma fırsatı bulabilmiş nadir projelerden olmuştur. Bu planda, meydan-yaya-taşıt ve anıtsal yapıların ilişkileri incelenmiş, çevresel değerlerle ilgili analizler yapılmıştır. Ayrıca yaya güzergahları, yayaların kullandığı yol aksları, dolu-boş alanlarla da ilgili analizler hazırlanmıştır. Yapılmış olan çalışma kapsamında korunması gereken yapıların kararları alınmıştır. Bu kararlar kapsamında nitelikli olan tüm yapılar ve yapı cepheleri ile sınırları korunacak adalar belirlenmiştir, Uyumsuz olan yapılar tespit edilerek Sulhan ve çevresinde yapılmış olan müdahalelerden yola çıkılarak yeni müdahale yöntemleri belirlenmiştir (64).

Plan, 2005 yılında Tarihi kent merkezinde köklü bir değişiklik sağlayamadığı ve bu sebeple korunması gereken yapıların yıkılmaya yüz tuttuğu gerekçesiyle Belediye Meclis kararıyla iptal edilmiştir.

3.1.3. Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı ve 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı

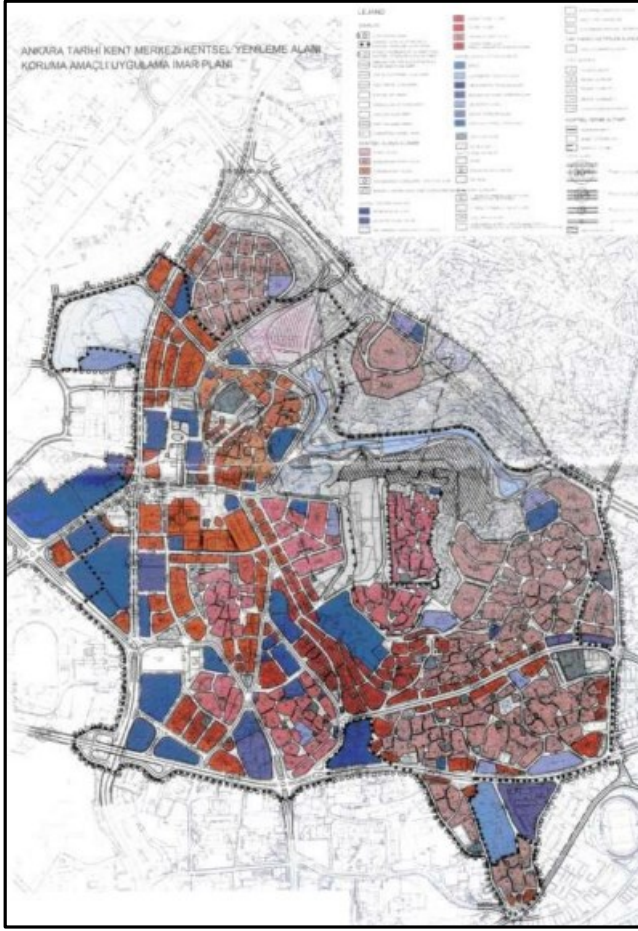
2005 yılında Ankara Belediye Meclisi tarafından kaldırılan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah-İmar Planı'ndan sonra tekrar yeni bir planlama çalışması yapılması gerekmiştir. Resmî gazetede yayımlanarak 05.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunla birlikte Ulus kent merkezi 15.06.2007 tarihinde "Yenileme Alanı" ilan edilmiştir. Tarihi kent merkezindeki yenileme çalışmaları bu imar olanları ile başlamıştır. Farklı dönemlere ait birçok eser ve yapı bulunan tarihi kent merkezinde, bu çalışma ile yapılar niteliklerine göre kategorize edilmiş ve koruma stratejileri belirlenmiştir.

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı, Kale ve çevresinde bulunan tarihsel konut dokusunu, hanlar bölgesi, Samanpazarı gibi ticaret bölgelerini, Hacıbayram ve çevresini, arkeolojik sit alanlarını ve erken cumhuriyet yapılarının bulunduğu Anafartalar Caddesi ve çevresini korumayı öngörmektedir fakat uygulama noktasında korumadan çok yenileme çalışmalarının yapıldığı hatta yapılarda işlev değişiklikleri olduğu görülmektedir.

Harita 3.3. Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı, (26)

Planlama çalışmalarının başarılı olabilmesi için alt ölçek ve kentsel ölçekli çalışmaların birlikte ele alınıp parsel bazındaki çalışmaların da ada bazında değerlendirilip çalışması gerektiği vurgulanmaktadır. İmar planında konut alanları “Korunacak Konut Alanları” ve “Yenilenecek Konut Alanları” olarak ayrılmıştır. Mevcutta bulunan konut alanlarının korunması ve yeni yapılacak yapılar için de tarihi doku ve silüet dikkate alınması hedeflenmiştir. Koruma amaçlı nazım imar planında ulus meydanı ve çevresi özel proje alanı kabul edilmiş ve civarda bulunan yapılar turistik tesis alanları olarak ayrılmıştır.

Harita 3.4. Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı, (26)

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nı 2008 yılında, hazırlanan planın kapsamının artıp yetki alanından çıkması gerekçesiyle iptal edilmiştir.

“Mahkeme Kararı’nda; iptal isteminin gerekçesinin yanı sıra, dava dosyasında yaptırılan bilirkişi incelemesi neticesinde, imar planının korumaya yönelik özel kararlar almak ve ayrıntılı analiz yapmak yerine, genel bilgiler ışığında plan hazırlandığı, birçok alanın yerleşime uygun alan olarak nitelendirilerek yıkımların önünü açtığı, bu yaklaşımın koruma yaklaşımı değil yalnızca yenileme yaklaşımı olduğu, ayrıca plan lejantında ve notlarında ayrıntılı hiçbir koruma kararı bulunmadığı, planın uygulanması halinde tarihi dokunun telafi edilemeyecek kadar tahrip olacağı gerekçeleriyle yürütmesi durdurulmuştur. “(64)

İptalden sonra tarihi ulus kent merkezi, imar planının uygulaması yapılamadığı için plansız bir sürece girmiş ve bu süreçte Ankara Yenileme Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı Kararı ile onaylı Geçiş Dönemi Koruma Şartları ve Kullanma Esasları hükümlerine göre uygulama yapılmıştır (27).

3.1.4. Geçiş dönemi projeleri, 2015-2019

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planlarının 2008 yılında iptal edilmesinin ardından, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları üzerinde çalışmalara başlanılmış, 18.12.2008 tarih ve 263 sayılı kararı ile Ulus, Hamamönü ve Kale Sit Alanlarına ilişkin Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları uygun görülmüştür (26).

Geçiş dönemlerinde çok sayıda uygulama yapılmıştır. Bunlar 4 ana başlık olarak sıralanacak olursa; Hacıbayram, Ankara Kalesi, Suluhan ve Hacıbayram uygulamalarıdır. Bu 4 ana başlık altında, bölge özelinde yapılmış olan uygulamalar aşağıda sıralanmaktadır.

1. Hacıbayram uygulamaları;

- Hacıbayram Camii'nin restorasyonu ve eklenti yapılması
- Katlı otopark projesi
- Şeyh İzzeddin türbesi rekonstrüksiyonu
- Hacıbayram Veli Camii meydan düzenlemesi ve dükkanlar projesi
- Yıllara sair parsel ölçeğindeki uygulamalar
- 19953 ada 1 parsel yanındaki dükkân projesi
- Şehit Keskin sokak zemin döşeme ve meydan düzenleme projeleri
- Hacıbayram Veli Camii çevre düzenleme projesi
- Güvercin, Adliye, Eti, Eti Zafer, Sevim, Akgün ve Kutlu sokaklar sokak sağlıklılaştırma projesi
- Hükümet caddesi sokak sağlıklılaştırma projesi
- Ulus kültür merkezi, kapalı çarşı, dolmuş durakları kompleksi projesi
- Hacıbayram Camii çevresi zemin ve meydan düzenleme projeleri

2. Ankara Kalesi ve çevresi uygulamaları;

- Hisarpark caddesi ve Kale çevresi kentsel tasarım projeleri
- Saraçlar, Salman, Keklik Sokakları sokak sağlıklılaştırma ve kentsel tasarım projesi
- Can sokak, Koyunpazarı sokak ve Atpazarı sokakları zemin döşeme projesi
- Ankara Kalesi, Kale Kapısı, Yayçeken, Barış, Devdiran, Kireçli, Doıran, Gözcü, Berrak, Kale ve Kadife sokakları sokak sağlıklılaştırma projeleri
- Ankara Kalesi, iç kale zemin döşeme projeleri
- Kale önü dükkanlar ve meydan düzenleme projeleri

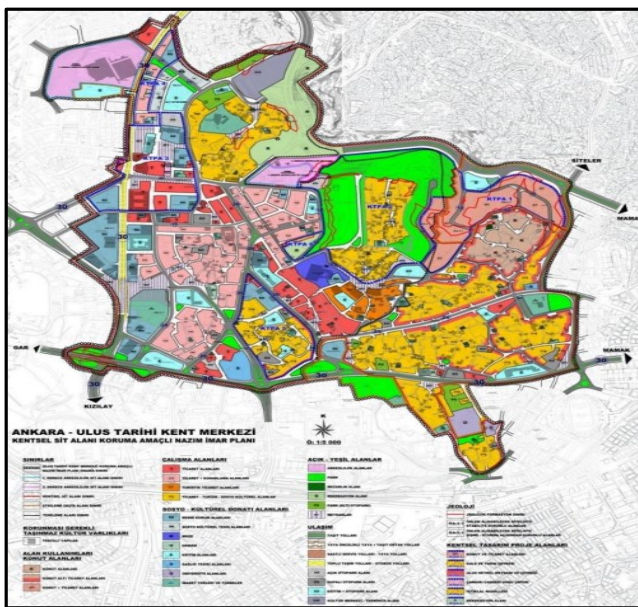
3. Suluhan ve çevresi uygulamaları;

- Yer altı tuvaletleri ve meydan düzenleme projesi
- Melike Hatun Camii ve meydan düzenleme projesi

4. Hamamönü ve hamamarkası uygulamaları;

- Bu dönemde uygulama yapılamamıştır.

3.1.5. Ulus tarihi kent merkezi 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı, 2014

Harita 3.5. Ulus tarihi kent merkezi 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı,
(26)

2008 yılında Hassa planının iptal edilmesinin ardından Makbule İlçan & UTTA Planlama, Projelendirme, tarafından hazırlanan “Ulus Tarihi Kent Merkezi 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı” Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.10.2014 gün 1871 sayılı kararıyla onaylanmıştır (59).

Plan sınırları kuzeyde İsmetpaşa Bölgesi ve Bentderesi Caddesi, güneyde Hamamönü Bölgesini içine alarak Talatpaşa Bulvarı, doğuda Kestane Caddesi ve Dört Yol Kavşağı ile batıda 10. Yıl Çarşısı, Ziraat Bankası ve Merkez Bankası Binasını içine alacak şekilde Atatürk Bulvarı'nın çevrelediği alandır (64).

Bu planın kararlarına bakıldığında ciddi değişiklik yapılan bölgelerin sayısının çok olmadığı görülmektedir. Ticari alanların faaliyet alt dallarına bile ayrıştırılmadığı görülmüştür. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın fonksiyonel kararlarına bakıldığında büyük ölçüde değişiklik yapılan bölgeler azınlıktadır. Ticari alanlar “Ticaret + Konaklama” ve “Turizm + Ticaret + Sosyokültürel” alan olmak üzere iki başlıkta incelenmiştir.

Süreç olarak, Plan ilk olarak 2013'te Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi Kararı ile onaylanmış, Koruma Bölge Kurulu tarafından değerlendirilerek aynı yıl içinde Kurul Kararı ile birtakım değişiklikler yaptırılarak uygun görülmüştür (64).

Bütün olarak toplam 3,5 ay yürürlükte kalan plan, Ankara 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.12.2013 tarih ve 716 sayılı Kurul Kararı ile sit sınırlarında güncelleme yapılmıştır. Planın yürütmesinin durdurulması ile sit sınırlarında eskiye dönüş gerçekleştirilmiştir (26).

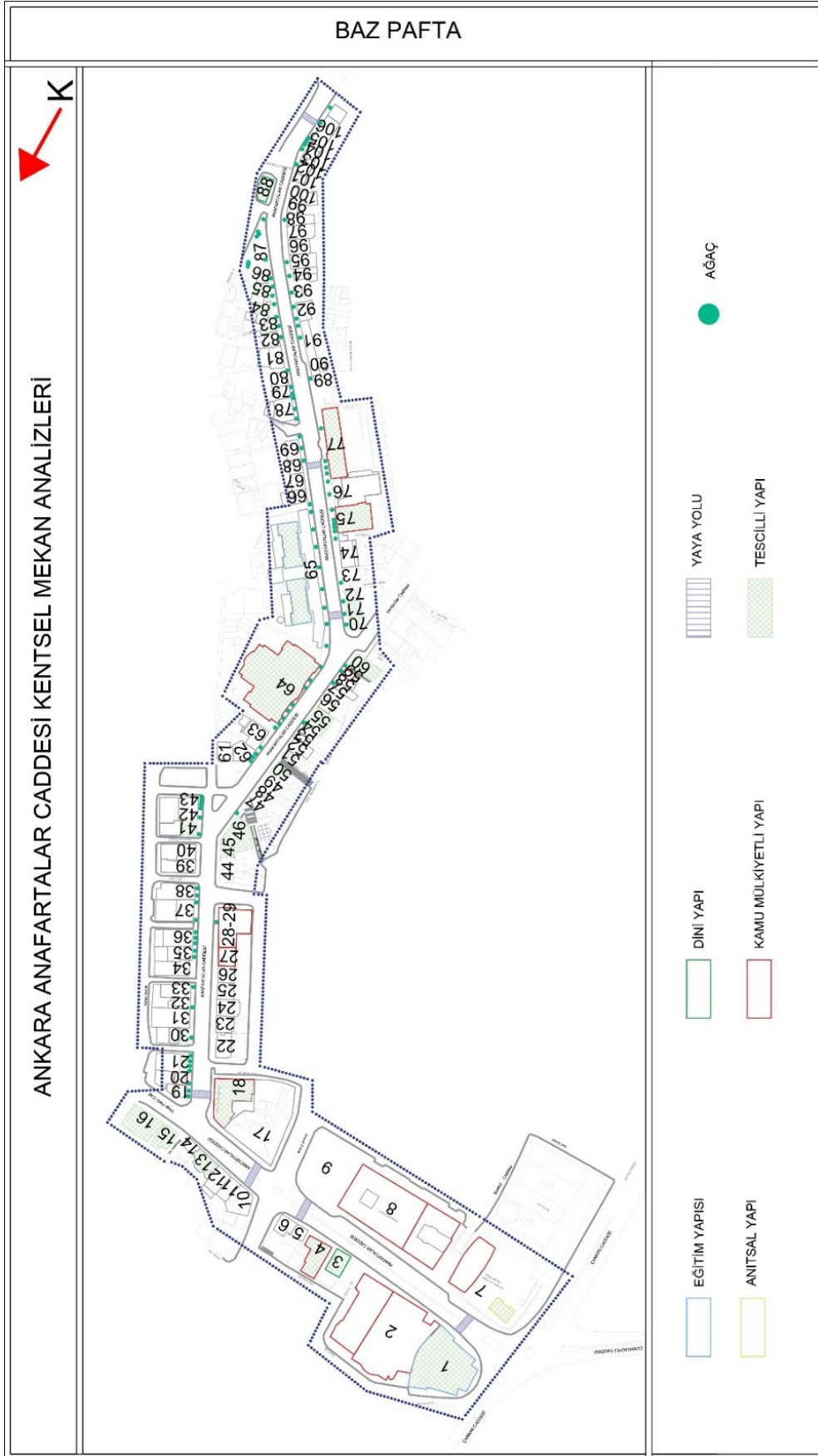
4. ANAFARTALAR CADDESİ ANALİZLERİ

Ulus, ülkemiz için Cumhuriyetin ilanıyla beraber başlayan modernleşme hareketleri doğrultusunda inşaat edilen başkent Ankara' nın ilk kamusal mekanıdır. Zaman içerisinde yaşanan sosyal ve siyasal birtakım gelişmeler, Ulus Meydanı' nı ideolojik mücadele alanı olmaya iter. 1930' lara gelindiğinde, Ulus' da bulunan bakanlıklar gibi kamu binalarının Yenişehir' e taşınmasıyla eski ihtişamını ve gücünü kaybetmiş artık ticari bir alan olmaya başlamıştır. Ulus' da bulunan Anafartalar Caddesi, Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyetin ilk dönemlerinde köklü, seçkin ailelerin yaşadığı, bu ailelerin alışverişlerini yapabildiği, çeşitli bakanlık binalarının burada olduğu Ankara' nın kalbi niteliğinde çok önemli bir caddedir. Ankara planlama çalışmaları neticesiyle başkent merkezinin taşınması sonucu Cadde eski ihtişamını kaybetmiştir. Yavaş yavaş köklü ailelerin yeni kent merkezlerine doğru yönelmesi, iş yerlerini taşıması ve bakanlıkların da Yenişehir güzergâhına taşınması sonucu Anafartalar Caddesi giderek köhneleşmeye başlamıştır. Zamanında bir nevi siyasal merkez olan Ulus, giderek orta ve alt gelir gruplarının ticaret merkezi olmaya başlamıştır. Bu nitelik değişikliği de caddenin tercih nedenini ve kullanım yoğunluğunu değiştirmiştir. Günümüzde Anafartalar Caddesi, çok yüksek yoğunluklu bir yer olarak devam etmektedir. Fakat zamanında yaşanan bu köklü nitelik değişikliği sebebiyle halkın yalnızca bir bölümüne hizmet veren, bakımsız ve köhne bir mekandır. Bu bakımsız hali tercih edilmemesine büyük etken olduğu söylenebilmektedir.

4.1. Baz Pafta

Mimari anlamda bir çalışma yapabilmek için öncelikle ihtiyaç belirlenip sonrasında da çalışma alanı ile ilgili analizler yapılmalıdır. İhtiyaçlar doğrultusunda analiz verileri değerlendirilerek öneriler yapılmalıdır. Bu bağlamda yapılacak her analiz çalışması için referans kaynağı olabilecek bir altlık oluşturulmalıdır. Oluşturulan bu altlığa baz pafta adı verilmektedir. Çalışma kapsamında hazırlanmış olan baz paftada; yapılara verilmiş olan envanter numaraları, yapıların tescil durumları, kamu-özel mülkiyet durumları, yaya yolları, kaldırımlar, ağaçlar ve caddenin etkileşimde olduğu diğer caddeler işlenmiştir. Toplam 106 adet yapı bulunan Anafartalar Caddesi' nde yapısal yoğunluğun yüksek olduğu, boş parselin olmadığı, rekreasyon alanının da yalnızca 2 adet olduğu görülmektedir. Cadde üzerinde bulunan yapıların 30 tanesi tescillidir. Yapıların sınıflandırılmasına bakıldığında, 11 adet Ankara Büyükşehir Belediyesi, Vakıflar Genel

Müdürlüğü gibi kamu mülkiyetli yapının olduğu tespit edilmiştir. Anafartalar Caddesi' nin genel görünümüne bakıldığında ise yapıların birçoğunun önünde yaprak döken çok yıllık ağaçların olduğu ve genellikle yapraklarının olduğu dönemlerde yapı cephelerinin neredeyse hiç görülmediği tespit edilmiştir. Ağaç yoğunluğunun caddenin Ulus Heykeli-Çıkırıkçılar Yokuşu hattında düşük, Eski Belediye binası yeni Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği binası ile Denizciler Caddesi yol ayrımında orta yoğunlukta, Denizciler Caddesi-Samanpazarı arasında ise en yüksek yoğunlukta olduğu görülmüştür. Yaya ve araç yoğunluğunun çok yüksek olduğu caddede, yol kenarlarının tamamına hatta caddeye bağlanan ara sokakların büyük çoğunluğuna araç parkı yapılmaktadır. Araç trafiğine kapalı olan sokaklarda ise yaya yoğunluğu çok yüksektir. Yaya yoğunluğunun araç yoğunluğundan az olmadığı caddede yaya yolu sayısının kısmen yetersiz olduğu söylenebilmektedir. Genel anlamda kaos halinde olan Anafartalar Caddesi ile ilgili tüm bu referans bilgilerin işlendiği baz pafta aşağıda görülmektedir. Elde edilen bilgiler ışığında diğer analiz paftaları hazırlanıp sonraki sayfalarda ayrıca değerlendirilmiştir.

Harita 4.1. Anafartalar Caddesi analizleri için hazırlanan baz pafta

4.2. Dolu/Boş Analizi

Kent, mimari öğeleriyle bir bütün halinde işleyen bir sistem gibi düşünülebilir. Bu bakış açısıyla baktığımızda yapılara doluluk, bu doluluklar arasındaki yollar, parklar, bahçeler ise boşluk olarak düşünülebilmektedir. Bu yaklaşımla hazırlanan dolu boş analizinde Nolli Haritası yöntemi kullanılmıştır. Nolli Haritası, bir şehir içindeki mekânın erişilebilirliğini ve akışını anlamak ve belgelemek için kullanılan iki boyutlu bir plan çizimidir. 1748 yılında Giambattista Nolli tarafından hazırlanmış ve Roma şehrini mahallelere bölmek ve gelecekteki kent planlamasını yapmak amacıyla kullanılmıştır. Roma Planı, kentsel ve kamusal alan hakkında yapılan hemen her çalışmada başvurulan ve başvurulması gereken önemli bir çalışmadır. Nolli Haritası planda dolu ve boşlukları gösteren bir haritadır fakat sadece dolu ve boş olarak düşünülmemesi gerekmektedir. Bu planın en önemli özelliği, Roma'nın her zaman yapıldığı gibi kuşbakışı değil insan ölçeğinde yani zemin kotundan hareketle hazırlanmış olmasıdır. Bu şekilde hazırlanabilmesi için her yapıyı insan ölçeğinde görmek gerekmektedir. Bu sayede sokaklar, caddeler, meydanlar, avlular, konutların özel bahçeleri, ortak arka bahçeler ve parklardan oluşan kentin tüm açık alan öğeleri yani tüm doluluk ve boşlukları net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Nolli haritası ile elde edilen bu dolu boş alanlar yalnızca kentin yoğunluğuyla alakalı değildir. Nolli Haritası'nın bir diğer amacı ise kamusal ve özel alanların tespitidir. Daha doğrusu bu amaca hizmet eder ve çok nitelikli bir altlık oluşturmamızı sağlar. Bu yöntem ile tespit ettiğimiz boş alanların çok büyük kısmının kamusal alan olduğunu düşünürsek, haritanın tüme varım yani tek yapıdan başlayıp bütün kentin belgelenmesi yöntemiyle hazırlanması sayesinde her bir yapı için kamusal-özel-yarı özel ayrımı kolaylıkla yapılabilmektedir.

Bu tez kapsamında, Anafartalar caddesi ve çevresi için Nolli Haritası yöntemiyle dolu boş analizi yapılmıştır. 735m x 930m' lik alanı kapsayan çalışma için Anafartalar Caddesi çevre caddeleri ve sokakları gezilmiş ve hâlihazırdaki konumu kontrol edilmiştir. Yapıların iç bahçe analizleri genellikle yapılamamış olup yapısal ana kütlelerine göre analiz yapılmıştır. Bu kapsamda hazırlanmış olan harita aşağıda gösterilmiştir. Anafartalar Caddesi'ni kent ölçeğinde görmemizi sağlayan bu analiz sayesinde yapısal yoğunluğun olduğu bölgeler tespit edilmiştir. Yapısal yoğunluğun harita genelinde yüksek olduğu tespit edilen çalışmada, caddenin kuzey doğusunda bulunan roma tiyatrosu ve yine caddenin kuzeybatısında bulunan Roma Hamamı kazı çalışmaları sebebiyle boşluk olarak değerlendirilmiştir. Genel anlamda dolu kütlelerin baskın olduğu gözükken haritanın

hazırlanma aşamasında, haritanın daha okunabilir olması sebebiyle dâhil edilememesine rağmen yerinde görülmüş olan caddenin kuzeydoğusunda kalan kale çevresinde büyük ölçekte boş parseller bulunmaktadır.

Yapılan çalışma ile Anafartalar Caddesi' ne ulaşım alternatifleri hakkında da yorum yapılabilmektedir. Caddenin doğrudan bağlantılı olduğu Hükümet Cd., Eti Zafer Sk., Şht. Teğmen Kalman Posta Cd., Hisar Parkı Cd. ve Kevgirli Sk. Gibi doğrudan ulaşılabilen ve çift yön işleyen yok aksları olduğu ve bu sayede alternatifli ulaşımının mümkün olduğu görülmüştür. Tüm bu çalışma sonucunda yapısal ve araç yoğunluğunun yüksek olması, boş alanların neredeyse hiç olmaması dolayısıyla yayalar için dinlenme alanlarının yeterli olmaması, araçlar için de park alanlarının yetersizliği sebebiyle yol kenarlarına araç park etmeye yönelim çok yüksektir. Bu etkenler sonucunda hem bölgesel yoğunlukta artış hem de asıl kullanıcı olan yayaların cadde üzerinde geçirilen zamanının kısalması sonucu bölgeye kalkınma anlamında ters etki etmektedir.

Harita 4.2. Nolle haritası çalışması

Çalışma alanında bulunan yapıların durum analizlerinin yapılabilmesi için baz paftada yapılara verilmiş olan envanter numaraları ile değerlendirme yapılmıştır.

1. Çalışma alanının başlangıcı kabul edilen 6101 ada, 1 parsel ve 1 envanter numaralı konumda eski Sümerbank şimdilerde Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi olan tescilli yapı bulunmaktadır. Yapı geçirmiş olduğu restorasyon ve bakımlar sayesinde oldukça iyi durumdadır. Durum paftasında restore edilmiş yapılara dahil edilmiştir.

2 envanter numaralı, 6101 ada 5 parselde bulunan Ulus Şehir Çarşısı, betonarme yapım sistemiyle yapılmıştır. Yapı cephesinde kirlenmeler mevcuttur fakat gözle görülür bir yapısal sorunu olmaması sebebiyle durum paftasında -iyi- olarak kategorize edilmiştir.

3 envanter numaralı, 5869 ada 1 parselde bulunun tarihi Zincirli Cami' nin restorasyonu 2022 yılı son aylarında tamamlanmıştır. Dış cephesinin özgün doku yerine kaplama olduğu bilinmektedir. Durum analizi paftasında -restore edilmiş- olarak kategorize edilmiştir.

4 envanter numaralı, 5869 ada, 2 parselde bulunan, rekontstüksiyon çalışması 2023 yılı ilk aylarında tamamlanan mülkiyeti vakıflar genel müdürlüğüne ait tescilli yapı, banka olarak kullanılmaya başlamıştır. Yapısal olarak yapımı yeni bitmesi sebebiyle -iyi- durumdadır.

5 ve 6 envanter numaralı yapılar cephe özellikleri bakımından iyi durumdadır. Yapıda caddenin yoğun kullanımı sebebiyle kir mevcuttur. 5 numaralı yapı aktif ve banka olarak kullanılmasına karşın 6 envanter numaralı yapı satılmak üzere yıllardır boş beklemektedir. Yapıların bakım ve onarımlarının yapıldığı görülmüştür. Yapısal bir sıkıntı tespit edilememesi gerekçesiyle de durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmişlerdir.

Çalışma kapsamında 7 envanter numarası verilen bölge, ulus heykeli ve Gençlik ve Spor Bakanlığı eski binasını kapsayan alandır. Bölgeye ait ada ve parsel bilgileri Tapu Parsel sorgu sisteminden teyit edilememiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığı eski binasının bakım, onarım çalışmaları ve statik güçlendirme çalışmalarının devam ettiği görülmüştür. Çalışmaların tamamlanmak üzere olması gerekçesiyle yapı -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

8 envanter numaralı Anafartalar Çarşısı, 5040 ada ve 1 parselde bulunmaktadır. Çarşının uzun süre bakımsız kalması sonucu yıkılma kararı alındığı ve gelen tepkiler sonucu çarşının güçlendirilme kararı alındığı bilinmektedir. Güçlendirme çalışmaları devam eden ve çarşının çalışmalar öncesinde yapının bakımsızlıktan çürümek üzere olduğu tespit edilmiştir. Isıtma sistemi dahi olmayan çarşının tüm yapısal ve teknik onarımları 2023 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır. Yapının dış cephesinde, uzun yıllar kullanım sonucu yoğun kir ve yer yer bozulmalar olduğu görülmüştür. İç mekân döşeme kaplamalarında aşınma ve derz çatlakları olduğu, özellikle süpürgelik hizasında rutubet kaynaklı küflenmeler olduğu görülmüştür. İç duvarların yoğun kirlendiği, tuvaletlerin çok bakımsız olduğu görülmüştür. Ayrıca yapının aydınlatma sisteminin çok yetersiz olduğu çarşı esnafından öğrenilmiştir. Bakım onarım çalışmaları kapsamında yapının yalıtımının artırılması da planlanmaktadır. Bakım onarım çalışmaları sırasında hala halkın kullanımında olan çarşı, tez çalışması süresince yenilenemeyeceği öngörüldüğü ve hala yapısal problemlerinin olması sebebiyle -orta- kategorisinde değerlendirilmiştir.

9 envanter numaralı alanın, Anafartalar çarşısına ait parselde bulunduğu ve günümüzde boş olduğu görülmüştür.

10 envanter numaralı, 19976 ada 20 parselde bulunan yapı, yapım tarihi tam olarak bilinmeyen fakat 2000 sonrası yapıldığı tahmin edilmektedir. Giydirme cam cepheli yapı betonarme sistemlidir. Cephede kirlenmeler mevcuttur. Strüktürel sisteminde hasar tespit edilmemiştir. Yapım yılı bakımından caddenin en yeni yapılarından olan yapı durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

11 envanter numaralı 19976 ada 19 parselde bulunan yapı ve 12 envanter numaralı 19976 ada 18 ada numaralı bitişik nizamlı iki yapı, yapım yılları bakımından aynı döneme denk geldiği bilinmektedir. Yapılar cephe özellikleri bakımından birbiriyle uyumludur. Yapısal durumlarının da benzer olduğu inceleme sonucunda anlaşılmıştır. Yapıların dış cephelerinde kirlenme, yer yer küflenme ve cephe sıvalarında bölgesel olarak kabarma mevcuttur. Yapıların ahşap doğramalarında bozulmalar görülmüştür. Strüktürel sistemlerinde herhangi bir çatlak vs. görülmemiştir. Bozulma ve yıpranmaların yüzeysel kalması gerekçesiyle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine eklenmiştir.

13 envanter numaralı, 19976 ada 16 parselde bulunan tescilli yapı Anafartalar Caddesi ve Hisar Parkı Caddesi ortak noktasında bulunmaktadır. Caddenin dokusunu daha iyi anlayabilmek için yine de çalışma alanına dahil edilmiş birkaç yapıdan biridir. Yapı, arşivlerde Büyük Apartman olarak anılmaktadır. 5 katlı olan yapı, geçmiş yıllarda restorasyon geçirmiştir. Strüktürel anlamda hasarsız olduğu görülen yapının dış cephesinde kirlenmeler mevcuttur. Cephe sıvasında yer yer kabarmalar olduğu ve saçak altı ahşap kaplamaların bazı yerlerinde yıpranmalar olduğu tespit edilmiştir. Yapısal ciddi bir sıkıntısı olmaması ve ayrıca restorasyon geçmişi olması gerekçeleriyle -restore edilmiş- kategorisine eklenmiştir.

14 envanter numaralı, 19976 ada 15 parselde bulunan yapı, tescilli Büyük Apartman ile bitişik nizamlıdır. Yapı yanında bulunan 3 yapıyla uyumludur. Strüktürel sisteminde hasar tespit edilememiş olup yalnızca cephede kirlenme, sıva dökülme ve çatlakları bulunan yapı durum analizi paftasında -iyi- kategorisine eklenmiştir.

15 envanter numaralı, 19975 ada 1 parselde bulunan yapı ve 16 envanter numaralı, 19975 ada 2 parselde bulunan bitişik nizamlı iki yapı, yurt işleviyle kullanılmaktadır. Taşıyıcı sistemiyle ilgili bilgi edinilememiştir. Yapı, cephe niteliklerine göre değerlendirilmiştir. Kirlenme ve hafif sıva dökülmeleri dışında problem tespit edilememiştir. Bu gerekçelerle durum paftasında -iyi- kategorisine eklenmiştir.

17 envanter numaralı, 5865 ada 4 parselde bulunan Anafartalar Belediye Çarşısı, bakım ve onarım sürecini 2022 Aralık ayında tamamlamış ve kullanıma açılmıştır. Yapı tescilli olmaması sebebiyle restore edilenler yerine -iyi- kategorisine eklenmiştir.

18 envanter numaralı, 5865 ada 1 parselde bulunan Eski Belediye Binası, şimdilerde Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği olarak kullanılan tescilli yapının restorasyon geçmişinin olduğu bilinmesi sebebiyle -restore edilmiş- kategorisine eklenmiştir. Yapısal özelliklerine bakıldığında, cephesinde kirlenmeler hariç bir problemi olmadığı, doğramalarının sağlam olduğu ve taşıyıcı sisteminde gözle görülen tespit edilebilmiş bir problemi olmadığı söylenilebilmektedir.

19 envanter numaralı, 836 ada 4 parselde bulunan Alper Otel, sağında bulunan 2 adet tescilli yapı ile bitişik nizamlıdır. Aktif olarak konaklama işleviyle kullanılan otelin taşıyıcı

sistemine bakılamamıştır. Cephesindeki kir ve sıva dökülmelerinin yüzeysel kalması gerekçesiyle -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı Giysi Yardım Merkezi olarak kullanılan yapı, Anafartalar Caddesi, 836 ada, 6 parselde bulunmaktadır. Yapı, Alper otel ve tescilli Mermercizade İşhanı'nın arasında bulunan bitişik nizam bir yapıdır. Envanter numarası 20' dir. Yapının dış cephesinde caddedeki yoğunluğa bağlı kir oluştuğu ve kuyumcuların vitrin müdahaleleri sonucu özgünlüğü kaybetmeye başlamasına karşın genel olarak iyi korunmuş olduğu söylenebilmektedir. Bu sebeple durum analizi paftasında -iyi- olarak kategorize edilmiştir.

21 envanter numaralı, 836 ada 7 parselde bulunan tescilli yapı, betonarme yapı sistemiyle 1927 yılında inşa edilmiştir. Özgün olarak da iş hanı olarak inşa edilen yapının 1991 yılında yapılan restorasyon kapsamında genişletildiği bilinmektedir. Toplamda 8 katlı olan yapı aynı zamanda yanındaki tescilli yapı ile bitişik nizamlıdır. Yapının zemin katında 4 adet dükkân bulunmaktadır. Bu dükkanlar zaman içerisinde modern malzemelerle yenilenmiştir. Yapının doğramaları orijinalinde 2 renkli olarak düzenlenmiştir fakat geçirdiği onarımlardan sonra günümüze tek renk olarak ulaşmıştır. Yapının sonradan eklenen Güneydoğu cephesi, Anafartalar Cephesinden farklı olarak cam malzeme ile kaplanmıştır. Yapıdaki bozulmalara bakıldığında ise, cephede boya dökülmelerinin olduğu ve yer yer sıva tamirleri yapıldığı görülmektedir. Strüktürel sisteminde herhangi bir sorun olmadığı tespit edilen yapının genel olarak yüzeysel cephe sorunları mevcuttur. Özgün olmayan mimari eleman ve muhdes eklerin çok olduğu yapı, açıklanan gerekçelerle ve restorasyon geçmişi olması sebebiyle -restore edilmiş- kategorisin eklenmiştir.

22 envanter numaralı, 835 ada 8 parselde bulunan yapı, zemin kat ve çatı katı dahil olmak üzere 5 katlıdır. Yoğun bir şekilde kullanılan yapının dış cephesinde de ciddi yoğunlukta muhdes ekler bulunmaktadır. Yapı cephesinde gözle görülür şekilde sıva dökülmeleri ve kirlenmeler mevcuttur. Yapı pvc doğramalarında yıpranmalar olduğu tespit edilen yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle yapı durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

23 envanter numaralı, 835 ada 7 parselde bulunan yapı, zemin kat ve çatı katı dahil olmak üzere 5 katlıdır. Yapının dış cephesinde yoğun kirlenme ve taş kaplama malzemesinde

aşınmalar olduğu görülmektedir. Yapının sonradan eklenen ahşap çatı katlarının virane halde olduğu ve çatıdan akan yağmur suyunun cephede bozulmalar meydana getirdiği tespit edilmiştir. Muhdes eklerin yoğunlukta olduğu yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle yapı durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

24 envanter numaralı, 835 ada 6 parselde bulunan yapı, Ziraat Bankası olarak kullanılmaktadır. Bitişindeki yapılara göre çok daha iyi durumda olan yapının cephesinde yüzeysel kirlenmeler hariç yapısal bir problemi olmadığı görülmüştür. Bu gerekçelerle, durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

25 envanter numaralı, 835 ada 5 parselde bulunan Emek Apartmanı' nın cephesinde muhdes eklerin yoğun olduğu görülmüştür. Yapı doğramalarının görece daha bakımlı olduğu fakat çatısının bir miktar akıttığı ve bu sebeple saçak altı sıvalarında dökülmeler meydana geldiği görülmüştür. Cephede bulunan klimaların su akıttığı bölgelerde yine aynı şekilde sıva kabarmaları mevcuttur. Strüktürel anlamda herhangi bir sorun tespit edilememiş olup bu gerekçelerle, durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

26 envanter numaralı, 835 ada 4 parselde bulunan yapının, cephesindeki bozulmalar dikkat çekmektedir. Klimalardan akan suların da etkisiyle dökülme ve yosunlanmalar olduğu görülmüş, bazı doğramaların eksik olduğu tespit edilmiştir. Balkon tavanlarında sıva dökülmelerinin yüksek olan yapının strüktürel sisteminde problem tespit edilememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

27 envanter numaralı, bitişik nizamlı olduğu Vakıf Bank binası ile aynı ada parselde yer almaktadır. 835 ada 9 parselde bulunan yapının cephesinde muhdes eklerin yoğun olduğu, klimaların sebep olduğu su akıntıları sebebiyle cephede nemlenme ve yosunlanma olduğu görülmüştür. Yapının doğramalarının farklı özelliklerde olması yapının bakımsız görünmesine sebep olmuştur. Doğrama sövelerinin etrafında yoğunlukta olmak üzere cephede kirlenmeler mevcuttur. Tüm bu tespitlere karşın yapının strüktürel sisteminde problem tespit edilememiş ve yapıdaki bozulmaların emsallerine oranla daha hafif olması gerekçesiyle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

28 ve 29 envanter numaralı, 835 ada 9 parselde bulunan, zemin katında Vakıf Bank olan yapının aynı parseldeki 27 envanter numaralı yapıda olduğu gibi cephesinde muhdes eklerin yoğun olduğu, klimaların sebep olduğu su akıntıları sebebiyle cephede nemlenme ve yosunlanma olduğu görülmüştür. Yapının doğramalarının farklı özelliklerde olması yapının bakımsız görünmesine sebep olmuştur. Doğrama sövelerinin etrafında yoğunlukta olmak üzere cephede kirlenmeler mevcuttur. Tüm bu tespitlere karşın yapının strüktürel sisteminde problem tespit edilememiş ve yapıdaki bozulmaların emsallerine oranla daha hafif olması gerekçesiyle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

30 envanter numaralı, 837 ada 5 parselde bulunan tescilli yapı, betonarme yapıım sistemlidir. Yapıya, 1970' li yıllarda, bir kat eklenmiştir. Çıkmalı ve kuleli tasarımıyla caddenin en dikkat çeken yapılarından biri olan bu yapı, yapısal durum açısından incelendiğinde, yapı genelinde bitki kullanılmasından kaynaklı bozulmalar olduğu ve bitkilenmede artış olduğu, tüm cephelerde sıva çatlakları ve dökülmelerin olduğu, cephede caddenin yoğunluğunun da etkisiyle kirlenmelerin olduğu ayrıca muhdes eklerin, klima ve kabloların olduğu görülmüştür. Yapıda, betonarme kolonların farklı boyutlarda olup aynı düşey aksta olmadığı görülmüştür. Yapıda özgün olmayan malzeme kullanımının yaygın olduğu tespit edilmiştir. Yapı daha önce restorasyon geçmişi olması gerekçesiyle orta kategorisine dahil edilebilecekken -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmiştir.

31 envanter numaralı, 837 ada 4 parselde bulunan yapı, betonarme taşıyıcı sistemli ve giydirme cam cephelidir. Yapının taşıyıcı sisteminde bir sorun tespit edilememiştir. Cephesindeki kir ve sıva dökülmelerinin yüzeysel kalması gerekçesiyle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

32 envanter numaralı, 837 ada 3 parsel ve 33 envanter numaralı 837 ada 2 parselde bulunan bitişik nizamlı iki yapının yapıım yılları aynı dönemde olması sebebiyle hem cephe özellikleri hem de yıpranma durumları benzerlik göstermiştir. Yapılar tescilli olmamakla birlikte bakım ve onarımları düzenli yapılan nadir yapılardan olmuştur. Taşıyıcı sistemlerinde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle yapı durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

34 envanter numaralı, 845 ada 4 parselde bulunan yapı, Halk Bank Ankara 2. Bölge Koordinatörlüğü binası betonarme sistemli ve giydirme cam cepheye sahip bir yapıdır.

Yapıdaki yüzeysel kirlenmeler ve taşıyıcı sisteminin sağlıklı olması gerekçeleriyle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

35 envanter numaralı, 845 ada 6 parsel; 36 envanter numaralı, 845 ada 2 parsel; 37 envanter numaralı, 2505 ada 3 parsel; 38 envanter numaralı, 2505 ada 2 parsel; 39 envanter numaralı, 2506 ada 5 parsel ve 40 envanter numaralı, 2506 ada 2 parsel de yapılar, yüzeysel kirlenmeler ve taşıyıcı sisteminin sağlıklı olması gerekçeleriyle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

41 envanter numaralı, 7261 ada 1 parselde bulunan tescilli yapı, yığma teknikle inşa edilmiştir. Yapının dış cephesinde yoğun kirlenme ve sıva çatlaklar mevcuttur. Yapının özgün doğramalarının değiştiği görülmüştür. Yapıda muhdes eklerin yoğunlukta olduğu ve çatısına ilave yapıldığı anlaşılmıştır. Yapıya giriş yapılamamış ve taşıyıcı sistemlerinde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamıştır. Zaman zaman onarım yapıldığı bilinen yapı, bu gerekçelerle yapı durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir. Aynı ada parselde bulunan 42 envanter numaralı yapının, 41 numaralı yapının eki olduğu düşünülmektedir. 42 numaralı yapının bakımsız olması ve cadde üzerinde harabe gibi durması gerekçesiyle durum analizi paftasında -kötü- kategorisine dahil edilmiştir.

43 envanter numaralı, 7261 ada 4 parselde bulunan yapının dış cephesinde yoğun kirlenme, sıva çatlak ve dökülmeleri olduğu görülmektedir. Yapının çatısından akan yağmur suyunun cephede bozulmalar meydana getirdiği tespit edilmiştir. Muhdes eklerin yoğunlukta olduğu yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Yapıdaki yoğun kirlenme ve bakımsız görüntüsü gerekçesiyle yapı durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

44 envanter numaralı, 2508 ada 2 parselde bulunan yapıda yüzeysel kirlenmeler ve derin olmayan sıva çatlakları görülmektedir. Muhdes eklerin zaman içerisinde yer değiştirilmesi sonucu cephede hasar olduğu tespit edilen yapının strüktürel sistemi görülememiştir. Genel durumuna bakılara karar verilmiş ve -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

45 envanter numaralı, 2508 ada 3 parsel ve 46 envanter numaralı 2508 ada 1 parselde bulunan tek yapının yalnızca ön cephesinin tescilli olduğu ve arşiv bilgilerine göre 1991 yılında ön cephesi korunarak yeniden inşa edildiği bilinmektedir. Yapının güncel

durumunda cephede kirlenmeler ciddi düzeyde, sıva çatlaklarının yoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Cephedeki sıva dökülmeleri ciddi ölçüde olan yapıda ayrıca muhdes eklerin verdiği hasarlar da tespit edilmiştir. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Yapı bu gerekçelerle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

47 envanter numaralı, 138 ada 10 parselde bulunan tek katlı dükkân yapısı, bakımsız ve köhne görüntüsü sebebiyle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

48 envanter numaralı, 2507 ada 6 parselde bulunan tescilli yapının restorasyon geçmişinin bulunması sebebiyle yapıdaki yıpranma ve kirlerin yüzeysel olduğu ve taşıyıcı sisteminde çatlama, kırılma gibi sorunlar görülmemiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmiştir.

49 envanter numaralı, 2507 ada 7 parselde bulunan yapının cephesinde muhdes eklerin yoğun olduğu, klimaların sebep olduğu su akıntıları sebebiyle cephede nemlenme ve yosunlanma olduğu görülmüştür. Yapının doğramalarının farklı özelliklerde olması yapının bakımsız görünmesine sebep olmuştur. Zaman içerisinde yapıdan sökülen muhdes eklerin vermiş olduğu hasarlar tamir edilmediği için cephede delik ve paslanmış demir profillerin olduğu görülmüştür. Yapı çatısından akan su sebebiyle saçak altında sıva kabarma ve dökülmeleri bulunmaktadır. Tüm bu tespitlere karşın yapının strüktürel sisteminde problem tespit edilememiş ve yapıdaki bozulmaların emsallerine oranla daha hafif olması gerekçesiyle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

50 envanter numaralı, 2507 ada 1 parselde bulunan 41 numaralı yapı ile bitişik nizamlı ve aynı cepheye sahip yapının cephesinde muhdes eklerin yoğun olduğu, klimaların sebep olduğu su akıntıları sebebiyle cephede nemlenme ve yosunlanma olduğu görülmüştür. Yapının doğramalarının farklı özelliklerde olması yapının bakımsız görünmesine sebep olmuştur. Zaman içerisinde yapıdan sökülen muhdes eklerin vermiş olduğu hasarlar tamir edilmediği için cephede delik ve paslanmış demir profillerin olduğu görülmüştür. Yapı çatısından akan su sebebiyle saçak altında sıva kabarma ve dökülmeleri bulunmaktadır. Tüm bu tespitlere karşın yapının strüktürel sisteminde problem tespit edilememiş ve yapıdaki bozulmaların emsallerine oranla daha hafif olması gerekçesiyle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

51 envanter numaralı, 7316 ada 16 parselde bulunan tescilli yapı, yığma ve betonarme sistemlerle yapılmıştır. Yapının daha önce restorasyon geçirdiği bilinmektedir. Bu restorasyon kapsamında yapının özgün halinde konut katı olarak kullanılan zemin kat plan düzenlemesi yapılarak dükkâna çevrilmiş ve ahşap doğramaları modern malzemeyle değiştirilmiştir. Çıkmalı, işlemeli ve kulesi olan tescilli yapıda, yüzeysel kirlenmeler ve sıva çatlakları mevcuttur. Cephede muhdes ekler ve onların vermiş olduğu hasarlar haricinde ciddi bir sorunu bulunmamaktadır. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Yapı bu gerekçelerle durum analizi paftasında -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmiştir.

52 envanter numaralı, 7306 ada 17 parselde bulunan Ankara Pasajı, yüzeysel kirlenmeler ve derin olmayan sıva çatlakları görülmektedir. Muhdes eklerin zaman içerisinde yer değiştirilmesi sonucu cephede hasar olduğu tespit edilen yapının strüktürel sistemi görülememiştir. Genel durumuna bakılara karar verilmiş ve -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

53 envanter numaralı yapı, 7306 ada 18 parselde bulunan yapı tescilli olmamasına rağmen caddenin en eski tarihli yapılarından biridir. Kirlenme ve sıva çatlağının hâkim olduğu yapıda ciddi bir bozulma ve hasar bulunmamaktadır. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

54 envanter numaralı yapı, 7306 ada 19 parselde bulunan, 53 numaralı yapı ile bitişik nizamlı olan yapı da aynı şekilde tescilli olmamasına rağmen caddenin en eski tarihli yapılarından biridir. Kirlenme ve sıva çatlağının hâkim olduğu yapıda ciddi bir bozulma ve hasar bulunmamaktadır. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

55 envanter numaralı yapı, 7306 ada 20 parselde bulunan tescilli Sakarya Apartmanı' nın daha önce bir kez restorasyon geçirdiği bilinmektedir. Bu restorasyon kapsamında yapının zemin kat planları düzenlenerek dükkân haline getirilmiştir. Yapı cephesindeki muhdes eklerin yalnızca zemin katta olduğu görülmüştür. Cephede yüzeysel kirlenmeler ve sıva çatlakları mevcuttur. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Yapı bu gerekçelerle durum analizi paftasında -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmiştir.

56 envanter numaralı, 7306 ada 21 parsel; 57 envanter numaralı, 7306 ada 22 parsel; 58 envanter numaralı, 7306 ada 23 parsel; 59 envanter numaralı, 873 ada 25 parselde bulunan yapılar bitişik nizamlı yapılardır. Yapılarda bulunan muhdes ekler ve onların bıraktığı hasarlar görülmüştür. Yapılarda ciddi kirlenmeler ve yoğun sıva çatlakları bulunmaktadır. Bakımsız kalmış yapıların taşıyıcı sistemleri hakkında net bir bilgi söylenememekle beraber olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülemediği. Yapılar bu gerekçelerle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

60 envanter numaralı, 7306 ada 26 parselde bulunan tescilli, Macar yapısı olduğu söylenen yapının daha öncesinde cephesi korunarak yeniden inşa edildiği öğrenilmiştir. Yapı betonarme sistemlidir. Yapının dış cephesinde ciddi dökülme ve bozulmalar vardır. Özellikle saçak altı sıvaları ve kule etrafındaki sıvalar kabarmış ve büyük kısmı dökülmüştür. Çatı ahşabında çürüme ve bozulmalar mevcuttur. Yapının doğramaları birbirinden farklı ve deforme olmuştur. Yapı taşıyıcı sisteminin yenilenmesi sebebiyle hasar olmadığı görülmüştür. Yapının diğer yıpranmalarının yoğunlukta olması sebebiyle durum analizi paftasında -kötü- kategorisine dahil edilmiştir.

61 envanter numaralı, 857 ada 7 parsel, 62 envanter numaralı, 857 ada 6 parsel, 63 envanter numaralı, 857 ada 5 parsel de bulunan bitişik nizamlı olan 3 yapının cephesinde kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmişlerdir.

64 envanter numaralı, 857 ada 4 parselde bulunan Eski Belediye Binası günümüzde Kültür Turizm Bakanlığı Ek Hizmet Binası olarak hizmet veren tescilli yapının daha önce restore edildiği bilinmektedir. Aktif olarak kullanılan yapının yüzeysel kirlenmeler haricinde bir sorunu bulunmamaktadır. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmişlerdir.

65 envanter numaralı, 857 ada 18 parselde bulunan, tescilli okul binasının restorasyon geçmişi olduğu bilinmektedir. Yapı aktif olarak kullanılmaktadır. Yoğun kullanımdan kaynaklı sıva ve boya hasarları olduğu görülmektedir. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülemediği. Yapı bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

66 envanter numaralı, 4242 ada 6 parsel; 67 envanter numaralı, 4242 ada 5 parsel; 68 envanter numaralı, 4242 ada 4 parsel; 69 envanter numaralı, 4242 ada 3 parsel de bulunan bitişik nizamlı 4 yapı, yapım yılı ve yapısal özellikleri benzer olması sebebiyle birlikte değerlendirilmiştir. Yapıların cephesinde kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmişlerdir.

70, 71 ve 72 envanter numaralı, 13147 ada 1 parselde bulunan Gülhane iş hanının yapısal durumuna bakıldığında çok bakımsız olduğu görülmektedir. Yapının en öndeki 61 numaraları bölümünde ciddi hasarların bulunduğu görülmüştür. Yapının Anafartalar Caddesi üzerindeki giriş kapısında sıva dökülmeleri sonucu mozaiklerin ortaya çıktığı görülmektedir. Çatının ve yağmur iniş borularının hasarlı olması sebebiyle yapının yağmur suyuna maruz kaldığı ve bu sebeple de özellikle saçak altında olmak üzere cephe kaplamasının kabardığı görülmüştür. 62 ve 63 numaralı kısımlarında da yine aynı çoğunlukla yağmur suyunun tahliye edilememesi sonucu çatıdan akan suyun sebep olduğu kabarma ve bozulmalar bulunmaktadır. Yapının denizciler caddesi üzerinde bulunan cephesinde muhdes eklerin çoğunlukta olması sebebiyle âtil görünmektedir. Yapının bir kısmı banka olarak kullanılmakta ve bu sayede bakım yapıldığı görülmüştür fakat yine de genel çerçeveye bakıldığında yapının çok hasarlı olduğu tespit edilmiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında 3 yapı da -kötü- kategorisine dahil edilmiştir.

73 envanter numaralı, 871 ada 4 parsel ve 74 envanter numaralı, 871 ada 1 parselde bulunan bitişik nizamlı 2 yapı, yapım yılı ve yapısal özellikleri benzer olması sebebiyle birlikte değerlendirilmiştir. Yapıların cephesinde kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmişlerdir.

75 envanter numaralı, 869 ada 1 parselde bulunan Çocuk Esirgeme Kurumu Kira Apartmanı binasının restorasyon geçirdiği bilinmektedir. Yapının zemin katında dükkân bulunmaktadır. Sınırlı sayıda muhdes eki olan yapının genel görünümü iyi durumdadır. Yapının cephesinde yüzeysel kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye

ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmişlerdir.

76 envanter numaralı, 869 ada 1 parselde bulunan Çocuk Esirgeme Kurumuna ait yapı, parsele sonradan eklenmiştir. Yapının cephesinde yüzeysel kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmişlerdir.

77 envanter numaralı, 869 ada 1 parselde bulunan Çocuk Esirgeme Kurumu binasının restorasyon geçirdiği bilinmektedir. Yapının zemin katında sıralı dükkânlar bulunmaktadır. Yapının cephesinde yüzeysel kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmişlerdir.

78 envanter numaralı, 4241 ada 6 parselde bulunan yapının cephesinde yüzeysel kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmişlerdir.

79 envanter numaralı, 4241 ada 5 parselde bulunan tescilli yapının cephesinde yüzeysel kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmişlerdir.

80 envanter numaralı, 4241 ada 4 parselde bulunan yapının cephesinde yüzeysel kirlenmelerin olduğu ve ciddi bir bozulma ve hasar bulunmadığı görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmişlerdir.

81 envanter numaralı, 398 ada 8 parselde bulunan yapı daha sonrasında dükkân olarak düzenlenmiştir. Bu sebeple mekânsal bozulmalar bulunmaktadır. Cephede kirlenmenin

hâkim olduğu, sıva çatlakları ve dökülmelerin de görüldüğü bakımsız durumdaki yapı bu gerekçelerle -kötü- kategorisine dahil edilmiştir.

82 envanter numaralı, 398 ada 7 parselde bulunan yapının zaman zaman bakım ve onarım geçirdiği anlaşılmıştır. Yüzeysel onarımlar sayesinde cephesinde büyük sorunları bulunmasa da sıva çatlakları ve dökülmeleri gözle görülmektedir. Detaylı bir onarıma ihtiyacı olan yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmişlerdir.

83 envanter, 4404 ada 5 parselde bulunan tescilli yapının restore edildiği bilinmektedir. Yapının yüzeysel kir ve sıva hasarları haricinde bir sorunu olmadığı görülmüştür. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -restore edilmiş- kategorisine dahil edilmiştir.

84 envanter numaralı, 4404 ada 4 parselde bulunan yapının zemin katı dükkân olarak düzenlenmiştir. Bu sebeple mekânsal bozulmalar bulunmaktadır. Yapının üst katı kullanılmamaktadır. Virane halde olan ve yıkılmaya yüz tutmuş bu yapının cephesi de aynı şekilde yoğun kira maruz kalmıştır. Sıva çatlak ve dökülmeleri de bulunan yapının ahşap taşıyıcı sisteminde bozulmalar görülmüştür. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında - kötü-kategorisine dahil edilmiştir.

85 numaralı 4404 ada 3 parselde bulunan yapının restore edildiği bilinmektedir. Yapının yüzeysel kir ve sıva hasarları haricinde bir sorunu olmadığı görülmüştür. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında- restore edilmiş- kategorisine dahil edilmiştir.

86 envanter numaralı, 4404 ada 2 parselde bulunan ve depo olarak kullanılan kâgir yapıda, derin sıva dökülmeleri ve cephede aşınmalar görülmektedir. Yapının taşıyıcı sisteminin dışarıdan gözükmemesi ayrıca risk teşkil etmektedir. Bu gerekçelerle yapı -kötü- kategorisine dahil edilmiştir.

87 envanter numaralı ve ada parsel bilinmeyen alan, park ve dinlenme alanı olarak kullanılmaktadır. Durum analizi paftasına dahil edilmemiştir.

88 envanter numaralı, 303 ada 1 parselde bulunan zincirli cami, yığma teknikle inşa edilmiştir. Yapının restore edildiği bilinmektedir. Yapının yüzeysel kir haricinde bir sorunu olmadığı görülmüştür. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında- restore edilmiş- kategorisine dahil edilmiştir.

89 envanter numaralı, 187 ada 13 parsel; 90 envanter numaralı, 187 ada 14 parsel; 91 envanter numaralı, 187 ada 15 parsel; 92 envanter numaralı, 187 ada 16 parsel ve 93 envanter numaralı, 7311 ada 2 parselde bulunan sıralı, ticari işlevli yapılar bakımsız ve köhne durumda olduğu tespit edilmiştir. Cephelerin zemin kat hizaları kaplama yapılmıştır. Yoğun kir olan yapıların yan cephelerinde sıva ve boya aşınmalarının da olduğu görülmüştür. 89, 90, 91 ve 93 envanter numaralı yapılar tek katlı; 92 envanter numaralı yapı ise tek katlıdır. Yapıların taşıyıcı sistemlerinde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmişlerdir.

94 envanter numaralı, 770 ada 9 parselde bulunan; İlçe Gıda ve Tarım Müdürlüğü binasının statik onarım ve güçlendirme geçirdiği görülmüştür. Cephede yüzeysel kirlenmeler bulunan yapının kir haricinde bir sorunu olmadığı görülmüştür. Cephede güçlendirme elemanları ve muhdes ekler görülmüştür. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında- iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

95 envanter numaralı, ada ve parsel bilesine ulaşılamayan yapının, cephesinde caddenin yoğunluğundan kaynaklı oluşan kir hakimdir. Konsol altında sıva kabarmaları ve dökülmeleri tespit edilmiştir. İşhanı olarak kullanılan yapının cephesinde muhdes eklerin de olduğu görülmüştü. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

96 envanter numaralı, 770 ada 8 parselde bulunan 2 katlı yapının cephesinde sıva dökülmeleri olduğu görülmüştür. Yapının özellikle çatısından akan yağmur suyunun cepheye temas etmesi sonucun saçak altında ve balkon tavanlarında küflenmeler olduğu görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmiştir.

97 envanter numaralı, 770 ada 7 parselde bulunan yapının cephe kaplamasında kirlenmeler mevcuttur. Cephede su kaynaklı yaygın bir şekilde küf ve yosunlanma olduğu görülmektedir. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmişlerdir.

98 envanter numaralı 770 ada 6 parselde bulunan yapı konaklama yapısının emsallerine göre bakımlı olduğu görülmüştür. Cephede yüzeysel kirlenmeler haricinde bir sorun tespit edilememiştir. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmişlerdir.

99 envanter numaralı, 770 ada 5 parselde bulunan dönem yapısının cephesinde kirlenme mevcuttur. Özellikle zemine yakın kısımlarında rutubet sebebiyle küflenme, kabarma ve dökülmeler görülmüştür. Yapının saçak altında ve çatı parapetlerinde aşınmalar olduğu görülmüştür. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Emsallerine göre daha bakımsız olan yapı bu gerekçelerle durum analizi paftasında -orta- kategorisine dahil edilmişlerdir.

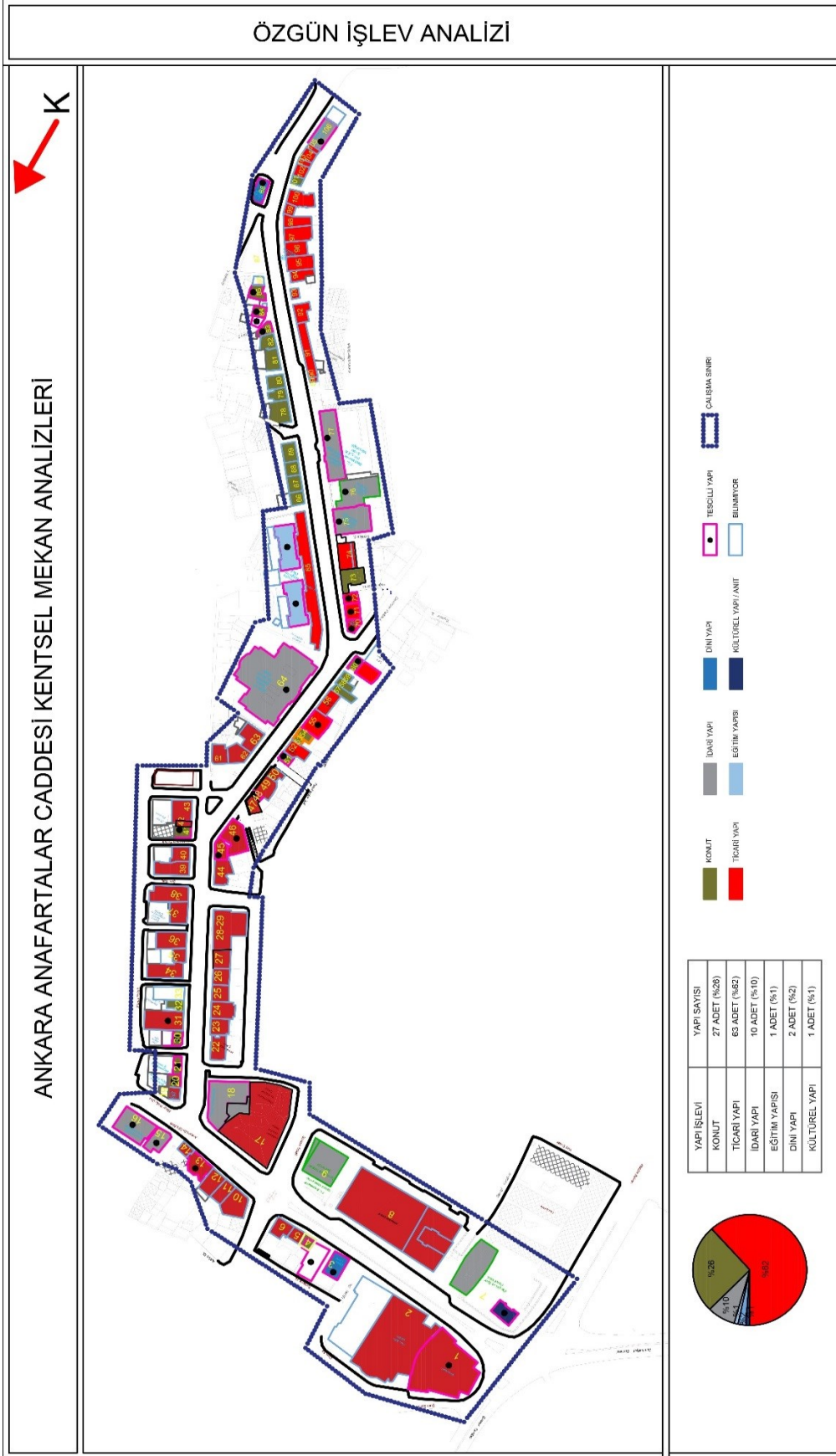
100 envanter numaralı, 770 ada 4 parselde bulunan Anafartalar Belediye Hasta Konuk Evi binasının emsallerine göre bakımlı olduğu görülmüştür. Cephede yüzeysel kirlenmeler haricinde bir sorun tespit edilememiştir. Yapının taşıyıcı sisteminde hasar olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamış, gözle görülememiştir. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -iyi- kategorisine dahil edilmiştir.

101 envanter numaralı, 770 ada 3 parsel; 102 envanter numaralı, 770 ada 2 parsel; 103 envanter numaralı, 770 ada 1 parsel; 104 envanter numaralı, 236 ada 11 parsel ve 105 envanter numaralı 236 ada 54 parselde bulunan ticari işlevli tek katlı yapıların oldukça bakımsız olduğu görülmüştür. Yapılarda derin sıva dökülmeleri ve cephelerinde aşınmalar görülmektedir. Yapıların taşıyıcı sistemlerin hasarlı olduğu bu sebeplerle yapılarda sehim ve bombelerin olduğu görülmüştür. Bu gerekçelerle durum analizi paftasında -kötü- kategorisine dahil edilmişlerdir

Kentsel sit alanı olan Ulus tarihi kent merkezi' nin ve yakın çevresinin işlevsel verileri görülen çalışmaya göre ticari ve konut yapıları birbirlerinden gözle görülür biçimde ayrılmış, ticari alanlarla idari yapıların birbirleriyle ilişkili olacak şekilde iç içe konumlandırıldığı yorumu yapılabilmektedir. Anafartalar Caddesi ve çevresindeki yapıların üst ölçekten işlev dağılımlarını incelediğimizde, caddenin batısında kalan Ankara Kalesi' nin arka taraflarında yoğun bir konut yapılaşmasının olduğu görülmekte ve bu yapılaşmanın büyük bir kısmının düzensiz ve izinsiz olduğu bilinmektedir. Konut bölgesine giden ve Anafartalar Caddesi ile Samanpazarı aksında kesişen Talatpaşa Bulvarı üzerinde karşılıklı ve sıralı düzende ticari yapıların olduğu görülmektedir. Anafartalar Caddesine en yakın konut alanının, haritada kahverengi ile gösterilen kısım olduğu anlaşılmaktadır. Konut bölgesinin Anafartalar Caddesine uzaklığı makul ölçülerde olması - yürünebilecek mesafe olması- sebebiyle aslında Anafartalar Caddesinin kullanıcı profilinin temelini kahverengi ile gösterilen konut bölgesinde yaşayan insanların oluşturduğu söylenebilmektedir. Caddenin batı ve doğusunda caddenin dokusuna önemli katkısı, Çankırı Caddesi güzergâhında olan Roma Hamamı ve Hisar Parkı Caddesi üzerinde bulunan Roma antik tiyatrosu olmak üzere 2 adet arkeolojik alan mevcuttur. Bu bölgeler caddenin açık havası müzesi olmasını destekleyen kültürel varlıklardır. Caddenin batısında kalan Atatürk Bulvarı üzerinde bulunan Hacettepe Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu, Devlet Opera ve Balesi ile Büyük Tiyatro Binası, Kültür Bakanlığı, Ankara Kent Konseyi Binası, Melike Hatun Camii, Vakıflar Kültür Tescil Daire Başkanlığı Binası, PTT Pul Müzesi, Yunus Emre Enstitüsü, Ulus Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Ziraat Bankası Müzesi, Ulus PTT Müdürlüğü, Merkez Bankası Ankara Şubesi ve Ulus İş Hanı gibi Ankara için önem taşıyan ve bir çoğunun kente imge veren imza yapılar olduğu görülmüştür.

Anafartalar Caddesi' nin güneyinde kalan Samanpazarı ve çevresinde kale bölgesi kadar olmasa da bir konut yoğunluğu olduğu fakat yaygın biçimde değil de bölgesel olduğu görülmektedir.

Bu çerçevede Anafartalar caddesi özelinde genel bir yorum yapılacak olursa, Cadde' nin neredeyse tamamının ticari işlevli olduğu, ticari işlevli yapıları sayıca idari yapılar takip etmektedir. Cadde' nin yalnızca üzerinde bulunan yapılar ile değil çevresiyle beraber bir bütün halinde çok önem arz ettiği görülmüştür. Ankara kentine imge veren önemli yapıları üzerinde barındıran ve çevresini besleyen bu önemli arter, kent için vazgeçilemeyecek

Harita 4.6. Özgün işlev analizi

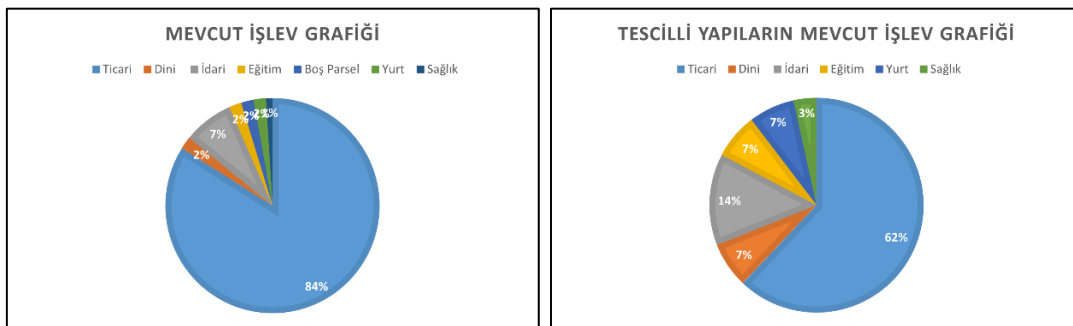
Anafartalar Caddesindeki yapıların özgün işlevlerinin tespit edildiği bu çalışmada yapıların büyük bir kısmının çeşitli ticari işlevli yapılar olduğu görülmüştür. Toplam 106 adet yapı bulunan caddenin ticaret aksı olması sebebiyle büyük çoğunluğu ticari yapıdır. Ticari Yapıları konutlar takip etmektedir. Bu sıralamayı idari yapılar, camiiler, okul ve anıt yapısının takip etmesiyle birlikte 9 adet yapının da özgün işlev bilgisine ulaşılamamıştır.

Şekil 4.1. Anafartalar Caddesi'ndeki yapıların özgün işlev dağılım grafiği (Sırasıyla tüm yapılar kapsamında ve tescilli yapılar özelinde)

Anafartalar caddesinin özgün işlev analizinden elde edilen bilgilerle hazırlanan pasta grafiklere bakıldığında 106 yapının 29 tanesinin tescilli olduğu tespit edilmiştir. Cadedeki genel dağılımda olduğu gibi tescilli yapıların özgün işlevlerinde de ticari yapıların sayıca fazla olduğu ve ticari yapıları yine konut yapılarının takip ettiği görülmektedir.

Alanda yapılan çalışma kapsamında cadde üzerindeki yapıların neredeyse hepsinin ticari yapı olduğu tespit edilmiştir. Ticari yapılar çoğunlukla banka, otel ve kuyumcu olarak hizmet vermektedir. Tescilli yapıların işlev dağılımlarına bakıldığında ise yine çoğunluğun ticari işlevli yapılar olduğu ve bu ticari yapıların çoğunluğunun banka olarak kullanıldığı görülmüştür.

Şekil 4.2. Anafartalar Caddesi'ndeki yapıların mevcut işlev dağılım grafiği (Sırasıyla tüm yapılar kapsamında ve tescilli yapılar özelinde)

Elde edilen veriler, Anafartalar caddesinde ticari işlevli yapıların yoğunluğunun bölgesel yoğunluğa sebebiyet vermekte olduğunu göstermektedir. Kullanıcı profillerinin ise çoğunlukla altın ve hazır giyim alışverişi yapmak isteyen kişilerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Yapılan bu çalışma neticesinde, Anafartalar Caddesi' nde zaman içerisinde ciddi bir işlev değişikliği olduğu görülmüştür. 1920' li yıllarda başlayan bu işlev değişikliğinin en büyük nedeni arşivlerde, kent merkezinin Kızılay tarafına doğru kayması olarak gösterilmektedir. Kent merkezinin zaman içerisinde taşınmasıyla, caddede oturan seçkin aileler evlerinden taşınmaya başlamıştır. Dönem dönem terkedilmiş yapıların bulunduğu caddede, zaman içerisinde işlev değişikliğine gidilmiş ve özellikle zemin katları yeniden düzenlenerek ticari işlev verilmiştir. İşlev değişikliğine uğrayan bazı önemli tescilli veya tescile uygun yapılar incelenmiş ve işlevleri karşılaştırılmıştır.

4 envanter numaralı, 5869 ada 2 parselde bulunan yapının rekonstrüksiyon çalışması 2022 yılı son aylarında bitmiştir. Yapının yapım tarihi ve özgün işlevine ait kesin bir bilgi edinilememesine rağmen özgün işlevinin konut olduğu düşünülmektedir. Mekânsal ve yapım sistemi bulguları konut olduğu tezini doğrular niteliktedir. Yapı, günümüzde Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetinde banka olarak kullanılmaktadır.

18 envanter numaralı, 5865 ada 1 parselde bulunan yapı, orijinalinde Ticaret Evi işleviyle yola çıkılmış ve ilk olarak belediye binası işleviyle kullanılmıştır. Yapının Anafartalar Caddesi ve Ankara için çok önemli bir yapı olduğu bilinmektedir. Cephesi artık bulunamayan Ankara Taşı ile kaplı olan yapı günümüzde Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği binası olarak kullanılmaktadır. Tüm caddede olduğu gibi bu yapının da zemin katı kuyumcu olarak kullanılmıştır.

20 envanter numaralı, 835 ada 6 parselde bulunan tescilli yapı, birinci ulusal mimarlık döneminde, zemin katta ticaret, üst katlarda konut kullanımları tasarlanarak yapılmıştır. Günümüzde Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı Giysi Yardım Merkezi ve zemin katında kuyumcu olarak kullanılan yapı resmi kurum kabul edilmektedir.

21 envanter numaralı, 836 ada 7 parselde bulunan tescilli yapı, özgün işlev olarak da İşhanı olarak tasarlanmıştır. 1991 yılında Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarının kararıyla Konya Sokak'a kadar büyütüldüğü bilinmektedir.

30 envanter numaralı, 837 ada 5 parselde bulunan tescilli yapı özgün halinde zemin katta ticaret, üst katlarda konut kullanımı tasarlanarak inşa edilmiştir fakat günümüzde Alibey İş Hanı olarak bilinen yapının birinci katının tamamı ve ikinci katın bir kısmı Anafartalar Aile Sağlığı Merkezi olarak kullanılmaktadır. Üst katlar ise halihazırda kullanılmayıp, boş durmaktadır.

41 envanter numaralı, 7261 ada 1 parselde bulunan yapı, cadde üzerinde bulunan ilginç yapılardan biridir. Yapısal özellikleri, kat yüksekliği, cephe hareketleriyle ve asimetrik tasarımı ile oldukça dikkat çeken yapının özgün işlevinin zemin katta ticaret ve üst katlarda konut olduğu düşünülmektedir. Günümüzde zemin katı dövizci olarak kullanılan yapının üst katları boştur. Yapının ticari işlevli kullanıldığı söylenebilmektedir.

48 envanter numaralı, 2507 ada 6 parselde bulunan tescilli yapının orijinalinde konut olarak tasarlandığı düşünülmektedir. 1920' li yıllarda yapılmış, 1. Ulusal dönem yapısı olduğu bilinen yapı günümüzde ticari işlevle kullanılmaktadır. Mevcut yapının kat planlarında, yapıya kuzey cepheden girildiği ve her katın bir daire olarak kullanıldığı görülmüştür.

51 envanter numaralı, 7306 ada 16 parselde bulunan tescilli, kuleli apartmanın Macar mimarlar tarafından inşa edildiğini 1920' li yıllarda inşa edildiği tahmin edilmektedir. Birinci ulusal dönem yapılarından biri olan tescilli yapı, özgününde konut işlevli olarak tasarlanmıştır. Sonraki dönemlerde restorasyon geçirmiş olan yapının zemin katı dükkân olarak yeniden düzenlenmiş ve günümüzde hala Anafartalar Caddesi' nin köklü esnaflarından biri tarafında ticari işlevle kullanılmaktadır.

60 envanter numaralı, 7306 ada 26 parselde bulunan yapının ilk işlevinin ne olduğuna dair net bir belge olmamakla birlikte konut olarak inşa edildiği düşünülmektedir. Yeniden inşası sırasında iş hanı olarak düzenlenen Tuğba İşhanı, halk tarafından tanınan ve kullanılan köklü bir İşhanı'dır.

64 envanter numaralı, 857 ada 4 parselde bulunan tescilli yapı, 1920' li yıllarda Mimar Koyunoğlu tarafından tasarlanmıştır. Yapı özgün olarak adliye binası işleviyle tasarlanmıştır. Günümüzde işlev değişikliğine uğrayarak Ankara İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından kullanılmaktadır.

65 envanter numaralı, 1924 yılında Mimar Kemalettin Bey tarafından tasarlanan yapı kız ve erkek mektepleri olarak tasarlanmıştır. Bir süre sonra karma eğitime geçilen okulun adı Gazi ve Latife Okullarıdır. 2 katlı ve kemerli yapı Osmanlı mimarisini yansıtmaktadır. Yapının iç mekân çözümleri geniş alanlar ile yapılmıştır. Yüksek tavanlı ve geniş koridorları olan yapı, okul tatil olduğu dönemlerde sergi salonu olarak kullanılmıştır. Günümüzde hala okul olarak kullanılan yapının ismi Ulus İlk Meclis Anadolu İmam Hatip Okuludur.

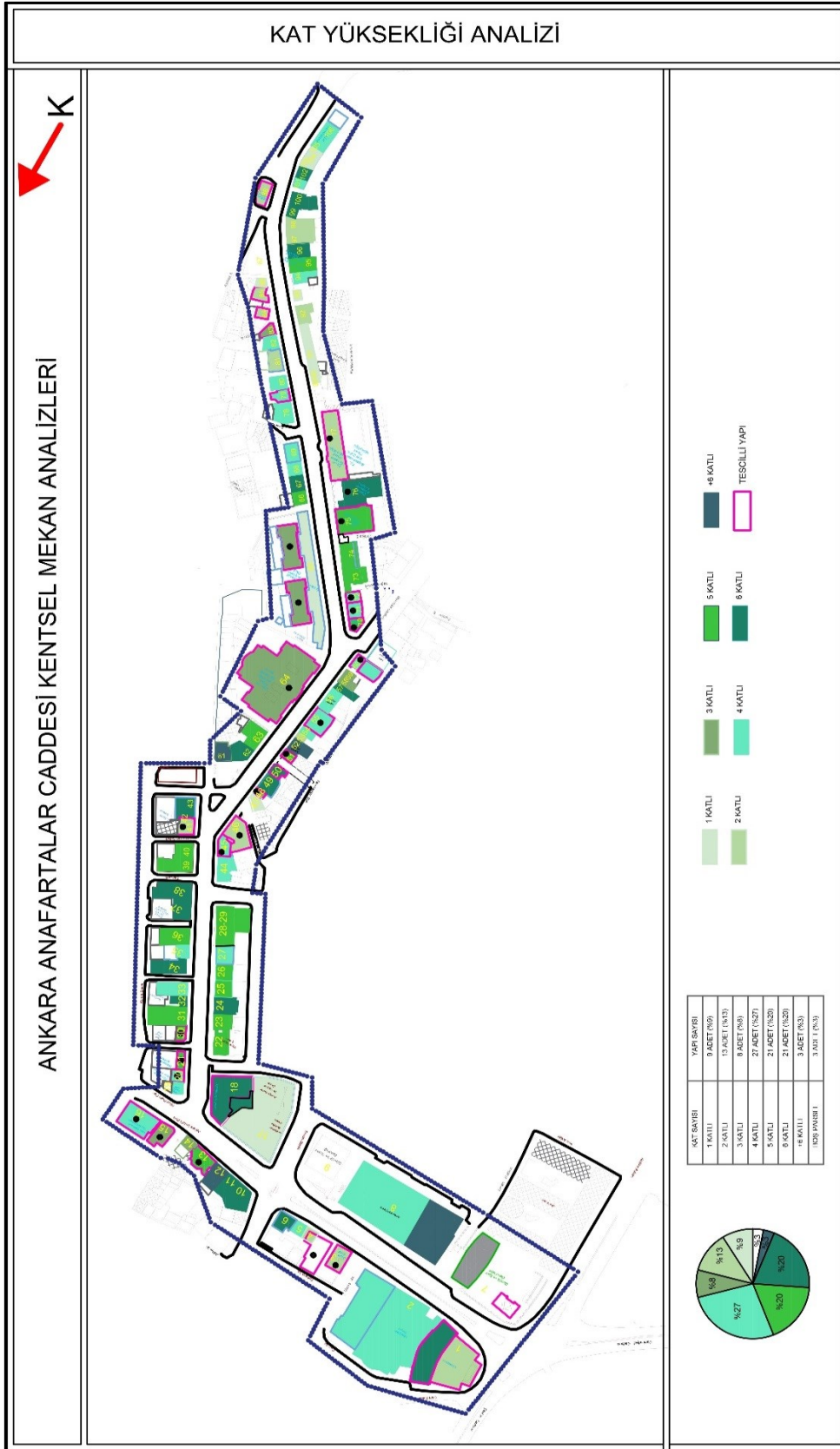
70,71 ve 72 envanter numaralı, 13147 ada 1 parselde bulunan Gülhane İşhanı, 1920' li yıllarda yığma sistemle yapılmıştır. Orijinalinde otel olarak kullanılan ve adı kaynaklarda Büyük Otel olarak geçen tescilli yapı günümüzde çoklu mülkiyeti olması sebebiyle çeşitli ticari işlevlerle kullanılmaktadır.

66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81,82, 83 ve 84 envanter numaralı yapıların orijinalinde konut olarak yapıldığı fakat günümüzde diğer yapılar gibi ticari işlevle kullanıldığı tespit edilmiştir.

85 envanter numaralı, 4404 ada 3 parselde bulunan yapı hikayesiyle dikkat çekmektedir. Yapının Orijinalinde konut olarak yapıldığı düşünülmektedir fakat yapının Cumhuriyet Döneminde bir süre istiklal mahkemesi olarak kullanıldığı söylenmektedir. Günümüzde zemin katı ticari işlevli, üst katları müze olarak kullanılmaktadır.

Anafartalar Caddesi üzerinde yapılan işlev analizlerinden çıkan sonuca göre, cadde büyük bir yüzdeyle ticari işlevle kullanılmaktadır. Fakat caddedeki yapıların zemin ve üst katları zaman zaman çeşitlilik gösterebilmektedir. Bu çeşitliliklere yukarıda örnekler verilmiştir. Caddenin zaman içerisinde nitelik değiştirmesi işlev değişikliklerinin yaşanmasıyla başlamıştır. Bu bağlamda, çalışmanın sonucu için işlev analizlerini yapılması ve bu verilerin karşılaştırılması önem arz etmektedir.

4.5. Kat Yüksekliği Analizi

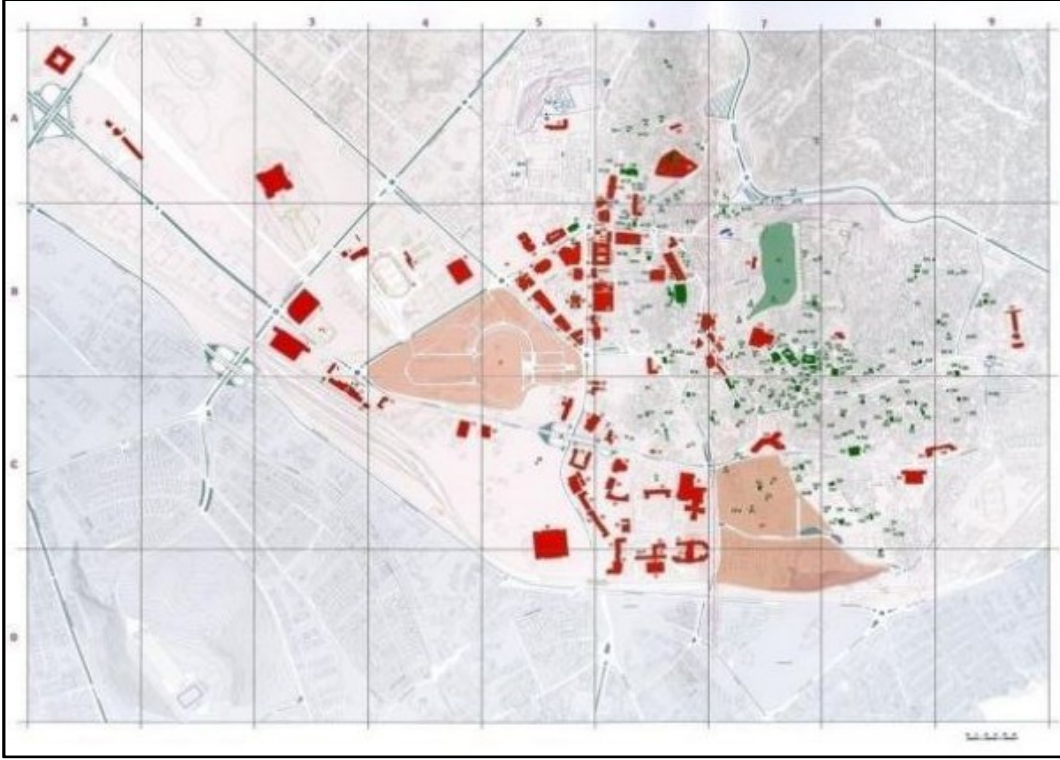

Harita 4.7. Kat yüksekliği analizi paftası

Çalışma kapsamında yapılan kat yüksekliği analizi, yapıların yapım dönemlerinin tespit edilebilmesi, özgün durumlarına göre karşılaştırılabilmesi ve en önemlisi de caddenin dokusunun tespit edilebilmesi için önemlidir. Bu bağlamda yapılan analiz çalışmasında, yapıların kat sayılarının çeşitlilik göstermesine karşın aynı adada bulunan yapıların genel olarak aynı ya da benzer kat yüksekliğine sahip olduğu görülmüştür. Bu da cadde silüetini etkileyen en önemli etkenlerden biridir fakat yine de bazı konumlarda bu düzen sağlanamamış ve kat gabarilerde uyumsuzluk tespit edilmiştir. Üstelik bazı durumlarda da bu sorunun sebebi tescilli bir yapının olduğu tespit edilmiştir. Örneğin 47 envanter numaralı, 138 ada 10 parselde bulunan tescilli yapı, zemin dahil toplamda 3 katlıdır fakat yanındaki dönem yapısı 6 katlıdır. Aynı 4, 5 ve 6 envanter numaralı bitişik nizamlı yapılar için söylenebilir. 4 numaralı tescilli yapı 2 katlı, 5 numaralı yapı 4 katlı iken 6 numaralı yapı 6 katlıdır. Aynı şekilde 17 envanter numaralı ulus belediye çarşısı 1 katlı iken onunla bitişik nizamlı olan tescilli Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği binası 6 katlıdır. Bu gibi durumlar caddenin görsel bütünlüğüne engel olan önemli sorunlardan biridir. Diğer bir sorun olarak da yapıları özgün olmayan kat eklemelerinden bahsedilebilir. Cadde üzerinde bulunan tescilli yapıların hemen hepsinde sonradan kat ekleme yapılmıştır. Tescilli olmayan ama ulusal dönemlerde yapılmış olan diğer yapılarda da benzer olarak çatı katlarına muhdes ek olarak kulübeyi anımsatan, kat maliklerine ait depolama alanları bulunmaktadır. Tüm bunlar caddenin silüetini doğrudan etkilemektedir. Tarihi dokularda çok dikkat edilmesi gereken bir konu olmasına rağmen çalışma alanında bu konuda özensiz davranıldığı görülmüştür.

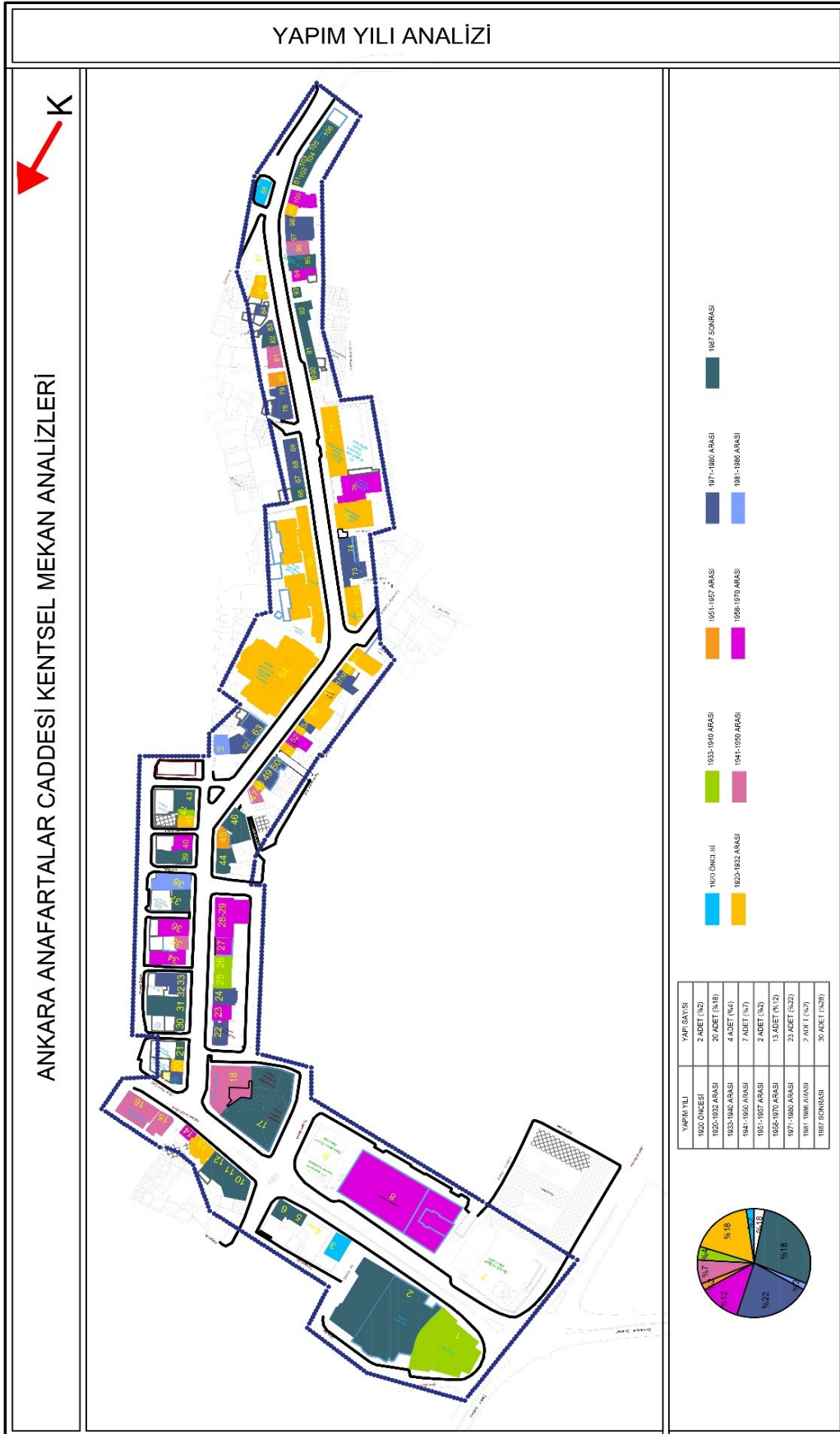
Yapılan kat yüksekliği analizi sonucunda görülmüştür ki, caddedeki yapıların kat yükseklikleri çoğunlukla 4, 5 ya da 6 katlıdır. Tescilli yapılarla ilgili net bir genelleme yapılamamaktadır. Anafartalar Caddesi genelinde yapıların kat yüksekliği verileri ise şu şekildedir; 9 adet 1 katlı, 13 adet 2 katlı, 8 adet 3 katlı, 29 adet 4 katlı, 19 adet 5 katlı, 21 adet 6 katlı ve 3 adet 6' dan yüksek katlı yapı bulunmaktadır.

4.6. Yapım Yılı Analizi

Harita 4.8. Ulus'un tarihsel katmanlılığını gösteren plan, Altındağ Belediyesi ve Mimarlar Odası Ankara şubesi

Ulus tarihi kent merkezinde yer alan yapıların ait oldukları dönemlere göre işaretlendiği haritada da farklı tarihsel dönemlere ait yapılar gösterilmiştir. Ulus' un tarihsel katmanı görülen planda haritada mavi ile işaretli yapılar Roma Dönemi'ne, yeşil ile işaretli yapılar Türk-İslam Dönemi'ne, kırmızı ile işaretli olanlar ise Cumhuriyet Dönemi'ne ait yapılardır. Kuzey yönün yukarı doğru olduğu haritada Anafartalar Caddesi işaretlenmiştir. Haritaya göre; caddenin doğu ve güneydoğu tarafında Osmanlı yapıları yoğunlukta bulunmaktadır. Caddenin batı ve güney batısında ise cumhuriyet dönemi mimarisi yoğunluktadır. Leke olarak boyanan bölgelerden caddenin kuzeyindeki kısım Hisar Parkı, Güneybatıda bulunan Gençlik Parkı ve Güneydoğu tarafındaki ise Kurtuluş Parkıdır. Bölge haritasında dikkat çeken bir diğer husus ise iki döneme ait yapıların olduğu bölgelerin keskin bir şekilde ayrılmasıdır. Bu durum Cumhuriyetin ilanı ile birlikte başlayan modernleşme girişimleri kapsamında Cumhuriyeti temsil edecek olan kamu yapılarının yeniden tasarlanması olarak açıklanabilir. Bu çalışma kapsamında Anafartalar Caddesi'nde bulunan yapıların yapım yılları tespit edilmiş ve aşağıdaki paftaya işlenmiştir.

Harita 4.9. Yapım yılı analizi paftası(Gamze Kefu' nun 2001 tarihli tezi ve yapı tescil fişlerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.)

Yeni kurulan devletin yapması gereken çok işi olmasına rağmen kaynakları çok yetersizdi. Böyle bir ortamda imar hareketlerine öncelik verilmesi olanaksız görünüyorsa da iki konu, devletin öncelikli projeleri arasında yer aldı: Yeni Başkent Ankara'nın imarı ve mübadele sonucu ülkeye gelen göçmenlerin iskânı. (29). Bu dönemde başkent İstanbul'dan Ankara taşınması ve devletin gücünün gösterilmek istenmesi sebebiyle Ankara'nın imar planına ve o zamanlar özellikle ticaret merkezi olan Ulus ve Anafartalar bölgesinde inşa edilen kamu binalarının projelendirilmesine çok önem verilmiştir. Yapılan binaların "Türk" tarzında olması, yeni devletin "milli" ilkeleri açısından aranılan bir nitelikti. Bu dönemde Ankara'da bulunan yabancı mimarların bile projelerini bu ilkeler doğrultusunda yapmış olmaları bu konuya verilen önemi göstermektedir (31).

Yeni Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurulması her konuyu olduğu gibi mimarlık hareketlerini de etkilemiştir. Toplum ve devleti her yönüyle değiştiren bu süreç sebebiyle mimari anlamda modernleşme hareketleri başlamıştır. Ankara'nın başkent olmasıyla beraber önemli bir yere sahip olan Anafartalar Caddesi modernleşme hareketlerinin merkezinde olmuş ve yeni mimarlık akımlarının doğuşuna şahit olmuştur. Bu gibi nedenlerle de ayrıca bir öneme sahip olan Anafartalar caddesinde bulun yapılar, tezin bu bölümünde yapım tarihlerine göre ayrılmış ve ortak özellikleri incelenmiştir.

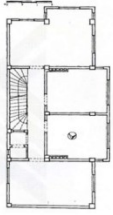

4.6.1. 1920' li Yıllarda yapılmış olan yapılar

Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan yapılar dönemlerine göre incelenmiş ve Çizelge halinde aşağıda listelenmiştir. İncelenen yapılara bakıldığında bazı çıkarımlar yapılabilmektedir.

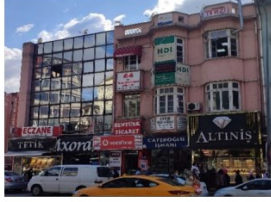

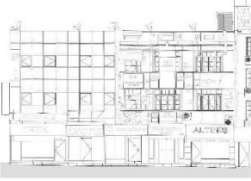

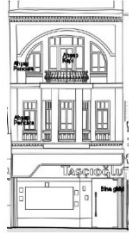

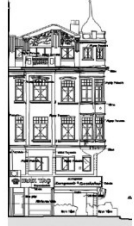

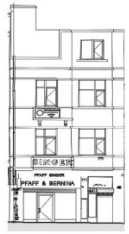
20' li yıllarda yapılmış olan yapılara bakıldığında çoğunlukla erken dönem yapılarını temsil ettikleri görülmüştür. Bu dönem yapılarında, cephe tasarımına plandan daha çok önem verildiği. kuleli ve yarım daire şeklinde çıkmalı yapılar olduğu görülmüştür. Yapıların çoğunda betonarme sistem ve modern malzemeler kullanılmıştır. Çok sayıda kamu yapısı yapılmıştır. Anafartalar Caddesi özelinde bakıldığında Büyük Apartman, Mermercizade ve Sakarya Apartmanı gibi çok sayıda iş hanı yapıldığı görülmüştür. Bu dönem yapılarının özellikle köşe yapılarıyla oldukça dikkat çektiği söylenebilmektedir. Ayrıca bu dönemde yeni devleti temsil eden çok sayıda kamu binası yapılmıştır. Anafartalar Caddesi üzerinde de 3 tane önemli kamu yapısı yapılmıştır. Bunlar, Gazi ve

Latife Okulları, Adliye Binası ve Çocuk Esirgeme Kurumu binalarıdır. Bu yapıların cephe hareketlerinden Osmanlı ve Selçuklu izleri hala daha okunabilmektedir. Bu sebeple çeşitli fikir ayrılıklarına düşülmüş ve tamamen farklı, modern bir mimari üsluba geçilmesi savunulmuştur.

Çizelge 4.1. Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1920' li yıllarda yapılmış yapılar

1920-1930 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
1	13	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (61)	Ulaşılamadı
2	20	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (65)	 Kaynak: (65)
3	21	Tescilli	1927		 Kaynak: (65)	 Kaynak: (64)
4	41	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)
5	30	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (65)	 Kaynak: (65)

Çizelge 4.1. (devam) Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1920' li yıllarda yapılmış yapılar

1920-1930 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
6	46	Tescilli	1928		 Kaynak: (65)	 Kaynak: (65)
7	48	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (65)	 Kaynak: (65)
8	51	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)
9	53	Tescilsiz	1920-1932		 Kaynak: (72)	 Kaynak: (65)
10	54	Tescilsiz	1930		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)

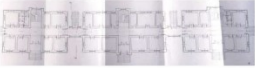

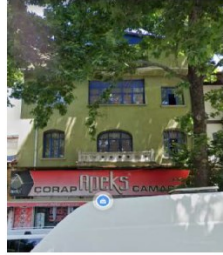

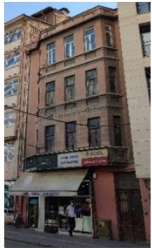

Çizelge 4.1. (devam) Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1920' li yıllarda yapılmış yapılar

1920-1930 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
11	55	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (65)	 Kaynak: (65)
12	56	Tescilsiz	1920-1932		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
13	60	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (65)	 Kaynak: (65)
14	63	Tescilsiz	1920-1932		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)
15	64	Tescilli	1920-1932		 Kaynak: (71)	 Kaynak: (66)

Çizelge 4.1. (devam) Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1920' li yıllarda yapılmış yapılar

1920-1930 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
16	65	Tescilli	1920-1932	 Kaynak: (71)	 Kaynak: (71)	Ulaşılamadı
17	70	Tescilli	1920-1932	 Kaynak: (69)	 Kaynak: (69)	 Kaynak: (64)
18	71	Tescilli	1920-1932	 Kaynak: (69)	 Kaynak: (69)	 Kaynak: (65)
19	72	Tescilli	1920-1932	 Kaynak: (2)	 Kaynak: (2)	 Kaynak: (64)
20	75	Tescilli	1920-1932	 Kaynak: (65)	 Kaynak: (65)	Ulaşılamadı

Çizelge 4.1. (devam) Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1920' li yıllarda yapılmış yapılar

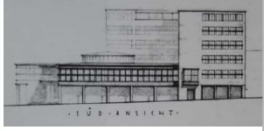

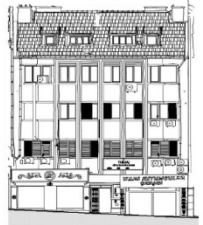

1920-1930 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
21	77	Tescilli	1920-1932	 Kaynak: (68)	 Kaynak: (66)	
22	79	Tescilli	1920-1932	 Kaynak: (2)	 Kaynak: (2)	
23	82	Tescilsiz	1920-1932	 Kaynak: (2)	 Kaynak: (2)	
24	85	Tescilli	1920-1932	 Ulaşılamadı	Ulaşılamadı	
25	99	Tescilsiz	1920-1932	 Kaynak: (2)	 Kaynak: (2)	

4.6.2. 1930' lu Yıllarda yapılmış olan yapılar

30' lu yıllara gelindiğinde, Anafartalar Caddesi üzerindeki yapılarda mimari üslup değişikliğinin hissedilmektedir. Yapılar incelendiğinde özellikle cephelerde gözle görülür bir sadeleşme olduğu görülmüştür. Cephelerin girişe göre simetrik olduğu fakat yer yer

cephe elemanlarının şaşırtmalı yerleştirildiği görülmüştür. Bu dönemi yapılarından Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan en önemli yapı Sümerbank Binası' dır. Tüm bu özellikleri taşıyan yapı, modernleşme hareketlerinin en önemli temsilcilerinden kabul edilmektedir. 1930' lu yıllarda yapılan ve günümüze ulaşan diğer yapılar aşağıdaki Çizelgede listelenmektedir.

Çizelge 4.2. Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1930' lu yıllarda yapılmış yapılar

1930-1940 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
1	1	Tescilli	1937-1938		 Kaynak: (55)	 Kaynak: (60)
2	22	Tescilsiz	1939		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)
3	25	Tescilsiz	1933-1940		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
4	26	Tescilsiz	1937		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (2)

4.6.3. 1940' lı Yıllarda yapılmış olan yapılar

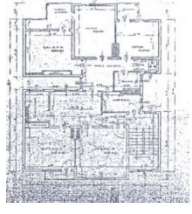
Anafartalar Caddesi üzerinde 1940' lı yıllarda yapılmış olan yapılar aşağıda listelenmiştir. Bu yapılara bakıldığında mimari üslupta net bir çizgi olduğu söylenememektedir.

Geleneksel üslupta yapılmış yapılarla birlikte modern üslupta yapılmış yapılar bir arada görülmektedir. Bu dönem yapılan yapıların en önemlisi Ankara Eski Belediye Binası' dır. Cadde için çok önemli olan yapı bir köşe yapısıdır. Yuvarlak hatlı köşesiyle dikkat çeken yapının cephesi simetrik fakat doğramaları şaşırtmalı yerleştirilmiştir. Hem modern hem de geleneksel üslubun bir arada kullanıldığı yapı bu dönem yapılmış olan diğer yapılardan farklıdır. Cadde üzerindeki diğer yapılarda daha modern hareketler görülmektedir. Bu bağlamda, bu döneme ait yapılarda net bir mimari dilden bahsedilememiştir.

Çizelge 4.3. Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1940' lı yıllarda yapılmış yapılar

1941-1950 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
1	15	Tescilli	1941-1950		 Kaynak: (73)	Ulaşılamadı
2	16	Tescilli	1941-1950		 Kaynak: (73)	Ulaşılamadı
3	18	Tescilli	1941-1950		 Kaynak: (63)	 Kaynak: (65)

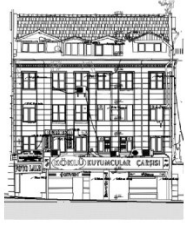

Çizelge 4.3. Anafartalar Caddesi' nde bulunan 1940' lı yıllarda yapılmış yapılar

1941-1950 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
4	35	Tescilsiz	1941-1950		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
5	44	Tescilsiz	1949		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)
7	96	Tescilsiz	1941		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (2)

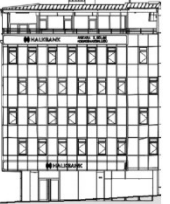

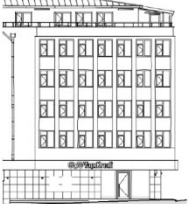

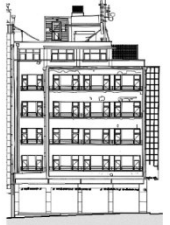
4.6.4. 1950' li ve 1960' lı Yıllarda yapılmış olan yapılar

50' li yıllara gelindiğinde yapılarda artık geleneksel dokunuşların tamamen kaybolduğu ve modern binalar yapıldığı görülmüştür. Anafartalar Caddesinde bulunan 50'li ve 60' lı yıllarda yapılmış en önemli yapılar Anafartalar Çarşısı ve Anafartalar Belediye Çarşısı olduğu görülmüştür. Özellikle Anafartalar Çarşısı incelendiğinde, Ankara'nın ilk yürüyen merdivenli çarşısı olması bile modern üslup kaygısıyla yapıldığını göstermektedir. Bu bağlamda, bu dönemde Anafartalar Çarşısı üzerinde yapılan yapılarda nitelikli yapının az oldu fakat yine de modernleşme kaygıları sonucu yapıldığı anlaşılan yapılar bulunduğu görülmüş ve aşağıda listelenmiştir.

Çizelge 4.4. Anafartalar Caddesinde bulunan 50'li ve 60' lı yıllarda yapılmış yapılar

1951-1970 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
1	8	Tescilsiz	1964		 Kaynak: (59)	Ulaşılamadı
2	14	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
3	17	Tescilsiz	1956	 Kaynak: (46)		Ulaşılamadı
4	23	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
5	27	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)

Çizelge 4.4. (devam) Anafartalar Caddesinde bulunan 50'li ve 60' lı yıllarda yapılmış yapılar

1951-1970 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
6	28	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
7	29	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
8	34	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
9	36	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
10	40	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)

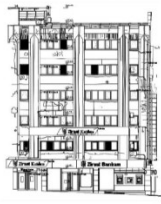

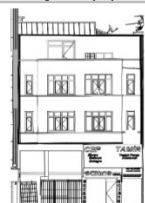

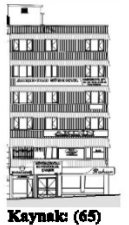
Çizelge 4.4. (devam) Anafartalar Caddesinde bulunan 50'li ve 60' lı yıllarda yapılmış yapılar

1951-1970 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
11	45	Tescilli	1951-1957		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)
12	52	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
13	76	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
14	80	Tescilsiz	1951-1957		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
15	94	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
16	100	Tescilsiz	1958-1970		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

4.6.5. 1970' li Yıllar ve sonraki yıllarda yapılan yapılar

1970' li yıllar ve günümüze kadar olan süreç incelendiğinde yapıların cephelerinde sadeleşme devam etmiştir fakat modern malzeme kullanımının yaygınlaşması sonucunda yapılarda nitelik kaybı başlamıştır. Anafartalar Caddesinde de örneklerini görebildiğimiz bu yapılar ve 70' lerden sonra yapıldığı tespit edilen diğer tüm yapılar aşağıda listelenmiştir.

Çizelge 4.5. Anafartalar Caddesinde bulunan 70' lerden sonra yapıldığı tespit edilen yapılar

1971-1987 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
1	19	Tescilsiz	1971-1980		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)
2	24	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
3	32	Tescilsiz	1971-1980		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (65)
4	33	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
5	38	Tescilsiz	1981-1986		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)

Çizelge 4.5. (devam) Anafartalar Caddesinde bulunan 70'lerden sonra yapıldığı tespit edilen diğer yapılar

1971-1987 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
6	49	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
7	50	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
8	57	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
9	58	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)
10	61	Tescilsiz	1981-1986		Ulaşılmadı	Ulaşılmadı
11	62	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılmadı	 Kaynak: (65)

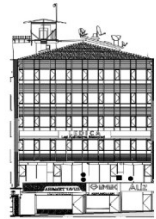

Çizelge 4.5. (devam) Anafartalar Caddesinde bulunan 70' lerden sonra yapıldığı tespit edilen diğer yapılar

1971-1987 DÖNEMİ YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
12	67	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
13	73	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
14	74	Tescilli	1971-1980		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (2)
15	78	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
16	97	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
17	98	Tescilsiz	1971-1980		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

Çizelge 4.5. (devam) Anafartalar Caddesinde bulunan 70' lerden sonra yapıldığı tespit edilen diğer yapılar

1987 SONRASI YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
1	2	Tescilsiz	1994		 Kaynak: Google Haritalar	Ulaşılamadı
2	5	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
3	6	Tescilsiz	1987-			Ulaşılamadı
4	10	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
5	11	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
6	12	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

Çizelge 4.5. (devam) Anafartalar Caddesinde bulunan 70' lerden sonra yapıldığı tespit edilen diğer yapılar

1987 SONRASI YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
7	31	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
8	37	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
9	39	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
10	43	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	 Kaynak: (65)
11	66	Tescilsiz	1987-		 Kaynak: (2)	 Kaynak: (2)
12	89	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

Çizelge 4.5. (devam) Anafartalar Caddesinde bulunan 70' lerden sonra yapıldığı tespit edilen diğer yapılar

1987 SONRASI YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
13	90	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
14	91	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
15	92	Tescilsiz	1987-		 Kaynak: (2)	Ulaşılamadı
16	95	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
17	101	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
18	102	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

Çizelge 4.5. (devam) Anafartalar Caddesinde bulunan 70' lerden sonra yapıldığı tespit edilen diğer yapılar

1987 SONRASI YAPILARI						
Envanter Numarası	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Cephe Fotoğrafı	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş	
19	103	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
20	104	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
21	105	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı
22	106	Tescilsiz	1987-		Ulaşılamadı	Ulaşılamadı

4.7. Anafartalar Caddesi Üzerinde Bulunan Yapıların Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu bölümünde, Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının bu aşamaya kadar yapılmış olan tüm analizlerini kapsayan toplu bir Çizelge hazırlanmıştır. Bu Çizelgeye, yapıların tespit edilmiş olan en belirgin özellikleri işlenmiştir. Tezin sonraki kısımlarında da zaman zaman kullanılacak olan Çizelge aşağıda gösterilmektedir.

Çizelge 4.6. Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Evlatlık Numarası	Ada/ Parsel	Parsel Alanı	Yapının Konumu	Ticari Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüksekliği	Yapının Özgün	Yapının İflevi	Mezver	Strüktürel Sistem	Çelik Özellikleri	Yapıl Durum	Çerçve Fotoğrafı	Diğer Fotoğraflar	Plan-Kesit-Görünüşü
1	61015	1.963,06		Ticari	1971-1973	2-5	Şişli	Araba	Araba	Rezonans	X	X			
2	61015	3.919,06		Ticari	1994	4	Ulus Şehir Caddesi	Ulus Şehir Caddesi	Ulus Şehir Caddesi	Rezonans	-	X			
3	58692	684,08		Ticari	12.07	2	Çarşı	Çarşı	Çarşı	Yığılma	X	X			
4	58692	404,00		Ticari	-	-	Bilgi Fabrikası	Banka	Banka	Yığılma	X	X			
5	58697	152,08		Ticari	1987	4	Ticari	Banka	Banka	Rezonans	-	X			
6	58696	201,00		Ticari	1987	6	Ticari	Ticari	Ticari	Rezonans	-	X			
7	58697	628,00		Ticari	1970	13	Çarşı ve İler Çarşı	İler	İler	Rezonans + Çelik	-	X			
8	50401	5.697,06		Ticari	1984	4	Anafartalar Caddesi	Anafartalar Caddesi	Anafartalar Caddesi	Rezonans	-	X			
9	58697	628,00		-	-	-	Çarşı ve İler Çarşı	İler	İler	Rezonans	-	X			
10	1970/20	366,00		Ticari	1987	6	Ticari	Ticari	Ticari	Rezonans	-	X			

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Evancere Numarası	Ada/ Parsel	Parsel Alanı	Yapının Konumu	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüksekliği	Öğütü İlev	Mevcut İlev	Strüktürel Sistem	Cephe Özellikleri	Yapıl Durum	Güncel Fotoğraf	Arşiv Fotoğrafı	Plan-Kat-Garanti
										Çirm. İşçere. Kale. İlyi	Orta Köş. Restor. İddiası			
11	1976/10	254,00		Tescilli	1968-1978	6	Ticari	Ticari	Betonarme	- - - - X				Ulaşılmadı
12	1976/18	298,00		Tescilsiz	1958-1970	7	Ticari	Buğda	Betonarme	- - - - X				Ulaşılmadı
13	1976/16	465,44		Tescilli	2008-2022	5	İkinci El	İkinci El	Betonarme	X - - - X	X			Ulaşılmadı
14	1976/15	149,57		Tescilsiz	1958-1970	3	Ticari	Buğda	Betonarme	- - - - X				Ulaşılmadı
15	1976/1	276,39		Tescilli	2008-2020	3	Posta İşletme Birimliği	Öğrenci Yurdu	Betonarme	- - - - X	X			Ulaşılmadı
16	1975/2	654,00		Tescilli	1941-1950	4	Posta İşletme Birimliği	Öğrenci Yurdu	Betonarme	- - - - X	X			Ulaşılmadı
17	206/4	1.737,00		Tescilli	1956	1	Ticari	Ticari	Betonarme	- - - - X				Ulaşılmadı
18	586/1	1.024,00		Tescilli	1941-1950	6	Ankara Belediyeye Binası	Ankara Fen/Çevre Sanatları Okulu Binası	Betonarme	X - - - X	X			Kavaklı: (65)
19	836/4	136,30		Tescilli	1970-1980	4	Konut	Çiftlik	Betonarme	- - - - X				Kavaklı: (66)
20	836/6	132,00		Tescilli	1920-1932	4	Ticari	Ticari	Betonarme	X - - - X	X			Kavaklı: (65)

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Evler Numarası	Adı/Parcel	Parcel Alanı	Yapının Konumu	Tecil Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüklülüğü	Örgün İler	Mercut İler	Strüktürel Sistem	Cephe Özellikleri (Çamaşırhanesi, Kilit, Kule)	Yapısal Durum (Orta, Kötü, Restorasyon Edilmiş)	Güncel Fotoğraf	Arşiv Fotoğraf	Plan, Kesit, Görünüş
21	8347	372,00		Tecrübe	1927	5	İçer	İçer	Betonarme	X X -	X			
22	8358	553,39		Tecrübe	1939	5	Ticari	Ticari	Betonarme	- - -	X			
23	8397	343,13		Ticari	1954-1970	5	İçer	İçer	Betonarme	- - -	X			
24	8356	346,12		Tecrübe	1971-1980	6	Banka	Banka	Betonarme	- - -	X			
25	8395	346,00		Ticari	1955-1960	4	Ticari	Ticari	Betonarme	- - -	X			
26	8354	364,00		Tecrübe	1937	4	Ticari	Ticari	Betonarme	- - -	X			
27	8399	1251,00		Ticari	1954-1970	4	Ticari	Ticari	Betonarme	- - -	X			
28	8359	1.251,00		Tecrübe	1958-1970	5	İçer	İşyeri Banka	Betonarme	- - -	X			
29	8399	1.251,00		Ticari	1954-1970	5	İçer	İşyeri Banka	Betonarme	- - -	X			
30	8375	91,00		Tecrübe	1930-1932	5	Konut	Alışveriş Merkezi	Betonarme	X X X	X			

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Eyalet Numarası	Ada/Parcel Alan	Parcel Alan	Yapının Konumu	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Kart Yılı	Orijin İler	Mevcut İler	Sınıflandırma	Çelik Özellikleri	Yapısal Durum			Genel Fotoğraf	Arşiv Fotoğrafı	Pana-Kat-Görünüşü
											Çelik	Orn.	Restor.			
31	8374	477,00		Tescil	1987	5	Ticari	Ticari	Betonarme	-	-	-	X			
32	8373	134,00		Tescil	1971-1980	6	Bilgi Edinme	Ticari	Betonarme	-	-	-	X			
33	8372	248,00		Tescil	1971-1980	4	Bilgi Edinme	İşyeri	Betonarme	-	-	-	X			
34	8454	361,00		Tescil	1958-1970	6	Ticari	Başka	Betonarme	-	-	-	X			
35	8456	354,00		Tescil	1940-1970	4	Ticari	Ticari	Betonarme	-	-	-	X			
36	8452	316,00		Tescil	1958-1970	5	Ticari	Ticari	Betonarme	-	-	-	X			
37	25055	252,20		Tescil	1987	6	Ticari	Ticari	Betonarme	-	-	-	X			
38	25052	Bilinmiyor		Tescil	1981-1986	6	Ticari	Ticari	Betonarme	-	-	-	X			
39	25055	267,00		Tescil	1987	5	Ticari	Ticari	Betonarme	-	-	-	X			
40	25062	173,00		Tescil	1958-1970	5	Ticari	Ticari	Betonarme	-	-	-	X			

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Evanser Numarası	Ada/ Parsel	Parsel Alanı	Yapının Konumu	Tevfik Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüksekliği	Organ İskelet	Mevcut İskelet	Strüktürel Sistem	Çelik Detayları Çelik İskelet Kule (y)	Yapıl Durum Onu Küli Restorasyon	Galeri Fotoğraf	Açık Fotoğraf	Plan-Kesit Görünüşü
41	25011	176,00		Tescilli	1908-1952	2	Konak	Ticari	Yığın	X	X			
42	25011	176,00		Tescilsiz	1913-1940	4	Bilgi İşlem Merkezi	İdari	Yığın	-	X			
43	25014	254,00		Tescilli	1907-	6	Yığın İşletme	Ticari	Yığın	-	X			
44	25082	719,00		Tescilsiz	1949	4	Bilgi İşlem Merkezi	Ticari	Yığın	-	X			
45	25083	143,00		Tescilli	1965-1977	4	Yığın	İdari	Yığın	-	X			
46	25081	421,50		Tescilli	1928	-	İdari	İdari	Restorasyon	-	X			
47	13070	50,00		Tescilli	1941-1950	1	Ticari	Ticari	Yığın	-	X			
48	25076	185,00		Tescilsiz	1920-1922	3	Ticari	Ticari	Yığın	X	X			
49	25077	223,00		Tescilli	1913-1980	6	Ticari	Ticari	Yığın	-	X			
50	25071	98,00		Tescilsiz	1971-1980	6	Ticari	Ticari	Restorasyon	-	X			
51	25075	180,00		Tescilli	1908-1952	5	Konak	Ticari	Yığın + Restorasyon	X	X			

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Evnumere Numarası	Ada/ Parşel	Parşel Alan	Yapının Konumu	Teslim Durumu	Yapım Yılı	Kat Yitkiliği	Özgün İskelet	Mevcut İskelet	Strüktürel Sistem	Çelik Üstünlükleri Çelik İskelet Küt. İy. Orta Kötü. Restor. Etkilens.	Yapısal Durum	Galeri Fotoğrafı	Arşiv Fotoğrafı	Plan-Kesit-Görünüş
52	730617	344,00		Tesli	1958-1970	8	Ticari	Ticari	Restorans	-	X			
53	730618	165,00		Tesli	1958-1952	2	Konut	Ticari	Yığın + Restorans	-	X			
54	730619	307,00		Tesli	1930	4	Konut	Ticari	Yığın + Restorans	-	X			
55	730620	488,00		Tesli	1958-1952	4	İşhan	İşhan	Yığın + Restorans	X	X			
56	730621	781,00		Tesli	1928-1932	4	İşhan	İşhan	Restorans	-	X			
57	730622	261,00		Tesli	1971-1988	6	Bilgi İşlem Merkezi	Ticari	Restorans	-	X			
58	730623	217,00		Tesli	1971-1980	3	Bilgi İşlem Merkezi	Ticari	Restorans	-	X			
59	87025	13,00		Tesli	2028-1952	3	Konut ve Ticari	Ticari	Restorans	-	X			
60	730626	512,00		Tesli	1928-1932	4	Konut	Ticari	Restorans	-	X			
61	8577	191,00		Tesli	1981-1986	8	Ticari	Ticari	Restorans	-	X			
62	8576	262,00		Tesli	1971-1980	6	Ticari	Ticari	Restorans	-	X			

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Envanter Numarası	Ada/ Parsel Alanı	Yapının Konumu	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüklülüğü	Oygun İler	Mevcut İler	Sınırlı Sistem	Çelik Üstünlükleri	Yapıl Durum	Güncel Fotoğraf	Arşiv Fotoğrafı	Plan-Kesit-Görünüş
63	8775	319,00	Tescilli	1929-1932	5	Ticari	Ticari	Belirsiz	- - -				
64	8774	3.886,00	Tescilli	1926-1932	3	Adliye	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Yığın + Restorans	X - -	X			
65	8773	4.089,00	Tescilli	1929-1932	3	Çocuk ve Yaşlı Bakım	Okul	Yığın + Restorans	X X -	X			
66	42426	098,00	Tescilsiz	1951	5	Konut	Ticari	Restorans	X - -				
67	40405	277,00	Tescilli	1971-1980	6	Konut	Ticari	Belirsiz	- - -				
68	42424	244,00	Tescilsiz	1959	4	Konut	Ticari	Restorans	X - -				
69	40403	330,00	Tescilli	1956	4	Konut	Ticari	Belirsiz	X - -				
70	131471	642,00	Tescilli	1929-1933	5	Otel	İşyeri	Yığın + Restorans	X X -	X			
71	131470	601,00	Tescilli	1929-1933	4	Ticari	Ticari	Yığın + Restorans	X X -	X			
72	131471	642,00	Tescilli	1929-1933	4	Ticari	Ticari	Yığın + Restorans	X X -	X			
73	8774	297,20	Tescilli	1971-1980	5	Konut	Ticari	Belirsiz	X - -				

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Ev numaraları	Ada / Parsel / Parsel Alanı	Yapının Konumu	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüksekliği	Orijin İler	Mevcut İler	Strüktürel Sistem	Çaput Özellikleri Çıkma İşlevi Kule İy	Yapıl Durum Dış Kötü Rezerv Edilmiş	Genel Fotoğraf	Arşiv Fotoğrafı	Plan-Kesit-Görünüş
74	8711 / 1.947,25		Tescilsiz	1971-1980	5	Sistem ve Yüzme Havuzu	Bes	Restorasyon	-	X			
75	8691 / 4.962,00		Tescilli	1928-1952	3	Çocuk Eğitimi Kararını İler Açıklama	Çocuk Eğitimi Kararını	Restorasyon	X	X			
76	8691 / 4.962,00		Tescilsiz	1955-1970	6	Çocuk Eğitimi Kararını	Çocuk Eğitimi Kararını	Restorasyon	-	X			
77	8691 / 4.962,00		Tescilli	1928-1952	3	Çocuk Eğitimi Kararını İler Açıklama	Çocuk Eğitimi Kararını	Restorasyon	X	X			
78	4241.6 / 349,00		Tescilsiz	1971-1980	4	Konutlu Tünel	Tünel	Restorasyon	X	X			
79	4241.6 / 349,00		Tescilli	1928-1952	4	Konut	Tünel	Restorasyon	X	X			
80	4241.4 / 394,00		Tescilsiz	1951-1957	4	Tünel	Tünel	Restorasyon	-	X			
81	3987 / 21,00		Tescilli	1944-1950	3	Konut	Tünel	Karğı	-	X			
82	3987 / 1,00		Tescilsiz	1920-1932	4	Konut	Tünel	Yığın + Restorasyon	-	X			
83	4404.5 / 394,00		Tescilli	1971-1980	3	Konut	Tünel	Restorasyon	X	X			
84	4404.4 / 394,00		Tescilli	1920	2	Konut	Tünel	Karğı	X	X			

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Evanser Numarası	Ada/ Parsel	Parsel Alan	Yapının Konumu	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüksekliği	Oygun İskele	Mevcut İskele	Strüktürel Sistem	Çeşitli Özellikleri Çatı İşleme Kule	Yıpranma Durumu	Güncel Fotoğraf	Aslı Fotoğrafı	Plan-Kesit-Çizim
87	44043	314,00		Tescilli	1928-1932	3	Kent - İkbal Halkalı	Tiaret	Yığn	- - -	X			Ulaşılmadı
86	44042	362,00		Tescilsiz	1920-1932	1	Tiaret	Tiaret	Yığn	- - -	X			Ulaşılmadı
87	Yok	Yok		Tescilsiz	-	-	Boş	Boş	-	- - -	-			Ulaşılmadı
88	3031	126,00		Tescilli	16.YY	2	Kapalı Cami	Kapalı Cami	Yığn	- X -	X			Ulaşılmadı
89	10713	137,00		Tescilsiz	1987-	1	Tiaret	Tiaret	Yığn + Betonarme	- - -	X			Ulaşılmadı
90	18714	197,00		Tescilsiz	1987-	1	Tiaret	Tiaret	Yığn + Betonarme	- - -	X			Ulaşılmadı
91	10715	94,00		Tescilsiz	1987-	1	Tiaret	Tiaret	Yığn + Betonarme	- - -	X			Ulaşılmadı
92	18716	89,00		Tescilsiz	1987-	2	Tiaret	Tiaret	Betonarme	- - -	X			Ulaşılmadı
93	73112	204,00		Tescilsiz	1987	1	Tiaret	Tiaret	Yığn + Betonarme	- - -	X			Ulaşılmadı
94	7709	346,00		Tescilsiz	1988-1970	4	Biçe Emlaklı	Tiaret ve Kıy İşeri Daire Halkalı	Betonarme	- - -	X			Ulaşılmadı

Çizelge 4.6. (devam) Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan ve çalışma alanına dahil edilmiş olan toplam 106 yapının karşılaştırmalı analizleri

Bina No	Ada No	Pafta No	Yapım Yılı	Kat Yüksekliği	Özellikler	Mevcut İşlev	Statü	Çaplı Özellikler			Yapıl Durum			Güncel Fotoğraf	Asıl Fotoğraf	Plan-Kat-Gerçekleş
								Alan	Yükseklik	Kat Sayısı	On	Orta	Restorasyon			
95	7704	Y46	1987	3	Yeni	Yeni	Yeni	-	-	-	X					
96	7708	302.00	1941	6	Konut	Ticari	Restorasyon	-	-	-	X					
97	7707	306.00	1971-1980	2	Yeni	Yeni	Restorasyon	-	-	-	X					
98	7706	374.00	1971-1980	2	Misafirhane	Misafirhane	Restorasyon	-	-	-	X					
99	7705	251.00	1980-1982	6	Yeni	Yeni	Yeni + Restorasyon	X	-	-	X					
100	7704	250.00	1955-1970	6	Misafirhane	Misafirhane	Restorasyon	-	-	-	X					
101	7703	310.00	1987	4	Yeni	Yeni	Yeni	-	-	-	X					
102	7702	204.00	1987	6	Ticari	Misafirhane	Misafirhane	-	-	-	X					
103	7701	246.00	1987	1	Yeni	Yeni	Yeni	-	-	-	X					
104	23611	75.00	1987	1	Ticari	Ticari	Ticari	-	-	-	X					
105	23604	82.00	1987	1	Yeni	Yeni	Yeni	-	-	-	X					
106	88413	422.75	1987	4	İdari	Pe	Pe	-	-	-	X					

5. TARİHİ ÇEVRELERDE YENİDEN İŞLEVLENDİRME

Anafartalar caddesindeki yapıların büyük çoğunluğunun işlevi, zaman içinde çeşitli sebeplerle değişmiş durumdadır. Yapıların günümüzdeki problemlerinin büyük bir çoğunluğunu bu işlev değişiklikleri sebebi ile değiştirilip dönüştürülen mekân sistem ve elemanları oluşturmaktadır.

5.1. Yeniden İşlevlendirme Kavramı

Mimarlık, hep yaşadığımız zamana uyum sağlamak zorunda olsa da her zaman yeni ve eski arasındaki dengeyi sağlama kaygısı duymaktadır. Bu sebeple, geçmişe saygı duyup günümüze uyum sağlayıp aynı zamanda da geleceği korumak için bazı müdahalelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda yapılan müdahalelerden en çok tercih edilenlerden biri de tarihi yapılara yeni işlev vermektir. Tarihi yapılar, toplumsal yapı ve kimliğin değişmesiyle zaman içerisinde kendilerinden beklenen ihtiyaçları karşılayamazlar. Bu bağlamda yapıları yıkma ya da işlev verilmeden pasif bir koruma anlayışı yerine, mevcut yapıların yaşaması ve yaşatılması sürdürülebilirlik açısından önemli olmakta ekolojik, ekonomik ve toplumsal yararlar sağlamaktadır (Aksoya & Aydın, 2015).

Yeniden işlevlendirme, çeşitli sebeplerle işlevini yitirmiş olan veya tarihsel ya da mimari nitelikleri gerekçesiyle korunması gereken yapıların onarım, restorasyon, modernizasyon çalışmalarıyla orijinal işlevinden farklı bir işleve dönüştürülmesi sürecidir. Böylece korunması gereken yapıların geleceğe aktarılması, kültürel ve tarihi niteliklerinin devamının sağlanması, âtıl kalan yapıların geri kazanılması ve böylece sürdürülebilir bir modelin oluşması sağlanmış olacaktır (Kocabıyık, 2014, s.7-8).

Yeniden işlevlendirme, tarihi yapılar için çağdaş bir koruma yöntemi olarak kabul edilmektedir. Korunmak istenen tarihi yapıya, planlanarak ve doğru yaklaşımla verilmiş bir yeni işlev, yapıyı yok olmaktan ve unutulmaktan kurtarmaktadır. Basit bir yaklaşımla, kullanılmayan yapıların çürümesine karşın tolere edilebilen ve onarılabilen, kullanımdan kaynaklı basit yıpranmalar tercih edilmektedir. Tarihi yapılarda işlev değişimi yalnızca yapının yıkılmasına engel olmak için kullanılmamaktadır. Bu işlem aynı zamanda yapının bulunduğu alanın hatta kentin kimliğini ve silüetini korumasına katkı sağlamaktadır. Yeniden işlevlendirme, hem sürdürülebilirliği sağlama, hem kültür varlığını korumanın bir

kombinasyonu olarak karşımıza çıkmaktadır (Kuban, 2000). Bu kapsamda, yapının işlevlendirilmesinin, ekonomik ve kültürel sürdürülebilirlikle doğrudan alakalı olduğu söylenebilmektedir.

Yeniden işlevlendirilmenin bir diğer avantajı da tarihi bir yapıya yeniden işlev vermek, o işlevde yeni bir yapı yapmaktan daha ekonomik olmasıdır. Bu bağlamda, tarihi yapılara, topluma hizmet edecek ve koruma bilincine katkı sağlayacak şekilde yeniden işlevlendirilmesi ekonomik ve kültürel anlamda faydalı olmaktadır.

Tarihi yapılara yeni işlev verilirken yapının konumu, mekânsal özellikleri, kütleli özellikleri, verilecek işleve uygunluğu, müdahalelerin miktarı ve dolayısıyla müdahale sonucu özgünlüğünü kaybedip kaybetmeyeceği, yeni işlevin kültürel yapının önemini bastırmayacak biçimde olması gibi konulara dikkat edilmelidir. İşlev değişikliği öncesinde, yapılacak olan müdahalenin sınırları net bir biçimde belirlenmelidir. Yapılan müdahalelerin yapıya kalıcı hasar vermesinden kaçınılmalıdır (Altınoluk 1998: 22).

Yeniden işlevlendirme kavramından ilk kez 1931’ de Atina Tüzüğü ve Carta del Restauro’da bahsedilmiştir. 1964 yılında Venedik Tüzüğü ile birlikte yasallaşmıştır. Bu kapsamda Venedik Tüzüğü incelendiğinde 5. Maddede yeniden işlevlendirme için şu sınır çizilmiştir;

“Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir.”

Venedik Tüzüğü’nde, mevcut yapının korunması ve yeniden işlevlendirilmesi, çağdaş yaşamdaki sosyal amaçlı bir ilke olarak kabul edilmiştir. Geleneksel veya tarihi bir eserin korunmasındaki temel amaç, tarihi veya kültürel bir mirasa sahip olan yapıyı yeniden işlevlendirerek toplum içerisinde yeniden yaşamasını sağlamaktır (Ahunbay, 2018).

Yeniden işlevlendirilmenin doğru ve yerinde bir karar olması yapıya sürdürülebilir bir koruma katmaktadır. Bu işlevler verilirken öncelikle yapının kent içerisindeki konumuna ve verilmesi planlanan işleve ne kadar ihtiyaç duyulduğuna bakılmalıdır. İşlevin ihtiyaca

binayen verileceği kesinleşen durumlarda ise yapının plan kurgusunun bu işleve uygun olup olmadığına bakılmalıdır. Yapının yeni işleve göre planlanması bu sürecin en önemli aşamalarından biridir. Doğru planlanmamış bir işlevlendirme, yapıya daha fazla tahribat vermekte ve koruma bilinciyle ters düşmektedir.

5.2. Anafartalar Caddesi' nde bulunan Yeniden İşlevlendirme Örnekleri

Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan yapıların büyük bir çoğunluğu zaman içinde çeşitli işlev değişiklikleri ile dönüşmüş durumdadır. Bu dönüşümler bir kısım yapıda nitelikli uzman kişiler tarafından yapılmış olup; yapıyı çağdaş yaşam koşullarında kullanabilmek adına hem korumuş hem de kullanılmasını sağlamıştır.

5.2.1. Sümerbank binası yeniden işlevlendirilmesi- Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Mekânsal bellek, kimlik, aidiyet, insan ve mekânın ilişkiselliğinin birer çıktılarıdır. Mekânın etkileşim halinde olduğu tüm değerler kültürel hafızayı oluşturmaktadır. Bu değerler tarihsel ve kültürel süreç içerisinde değişir ve gelişirler. Değişimin hızlı olduğu kentlerde mekanlar ya sürece ayak uydurarak döneme ayak uydurur ya da zaman içerisinde yok olmaya mahkûm olur. Bu kapsamda yapılmış olan Sümerbank Binası yeniden işlevlendirme çalışması açıklanmaktadır (75).

Resim 5.1. Ankara eski sümerbank binası, strata restorasyon arşivi

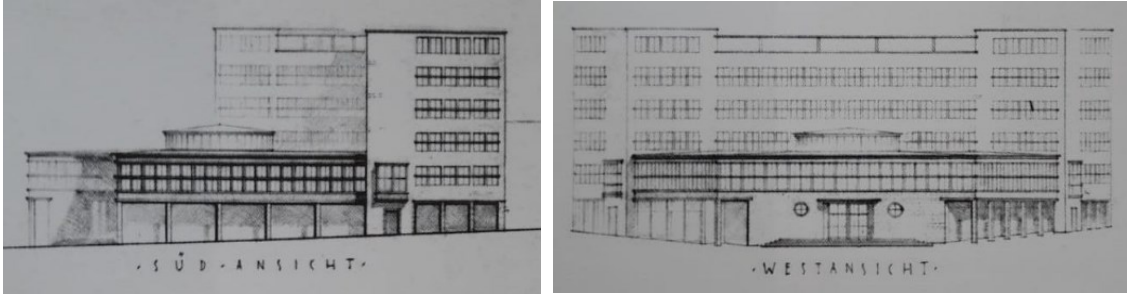
1937 yılında, şimdiki ulus meydanının Taşhan meydanı olarak adlandırıldığı dönemlerde, Taşhan binasının yıkılmasıyla Sümerbank binası yapılmıştır. Taşhan Palas Oteli (Hotel d'Angora) olarak adlandırılan Taşhan, 1895-1902 yılları arasında yapılmıştır. 100 odası bulunan han, şehre gelen misafirlerin hayvanlarıyla beraber konaklayabileceği bir otel olarak hizmet vermiştir. Savaş yıllarında, ihtiyaç ve merkezi konumu sebebiyle hastane olarak kullanıldığı söylenmektedir.

Resim5.2. Taşhan Hotel, Kaynak: *Ankara Büyükşehir Belediyesi*. URL: <https://www.Ankara.bel.tr/ankara-kent-rehberi/ankara-nin-kisa-tarihi>

Rivayetlere göre 1933 yılında Taşhan'ın sahibinin yaşadığı ekonomik sıkıntılar neticesinde İş Bankası tarafından haciz yöntemiyle Taşhan'a el koyulmuş ve sonrasında Sümerbank'a satılmıştır. Bu satış da yıkım sürecinin başlangıcı olmuştur ve 1937 yılında, Ankara imar planını hazırlayan Hermann Jansen'in de itirazlarına rağmen taşhan yıkılmıştır. Taşhan'ın yıkılmasıyla Cumhuriyeti temsil eden modern çizgide bir Sümerbank binası için çalışmalara başlanmıştır. Açılan yarışmaya çok sayıda yerli ve yabancı mimar katılmış ve yarışmayı Seyfi Arkan'ın tasarladığı proje 1. Olmuştur. Fakat daha sonrasında yarışmada hiç adı geçmeyen Martin Elsaesser tarafından tasarlanan proje uygulanmıştır.

1937-1938 yıllarında inşası tamamlanan ve zamanla Ankara'nın en önemli yapılarından biri haline gelen Sümerbank Binası, betonarme taşıyıcı sistemlidir. Öndeki alçak katlı yapının dış cephesi, o dönem çok kullanılan ve günümüzde artık bulunmayan Ankara Taşı ile kaplıdır. Yapıca cadde üzerinde bulunan anıtsal merdivenler ile girilir. Arkaya doğru genişleyen bir formda tasarlanan yapının, o dönemin mimarisiyle karşılaştırıldığında sıra dışı bir üslupla tasarlandığı söylenebilmektedir.

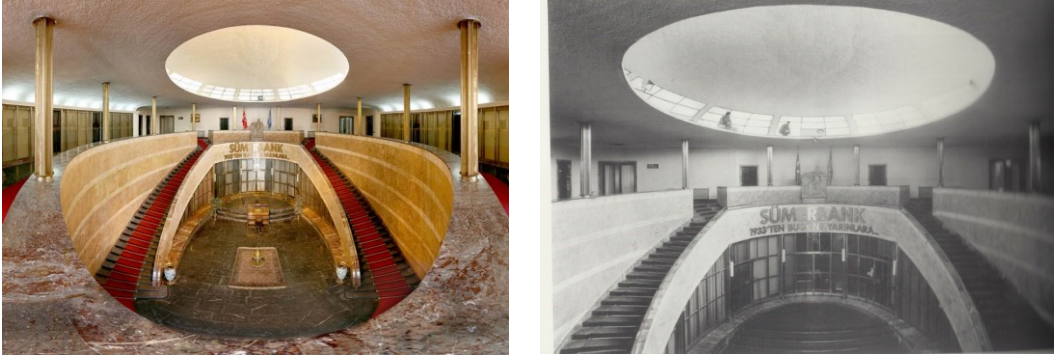
Resim 5.3. Sümerbank Binası kesit ve görünüş çizimleri, kaynak

1937 yılında yapımına başlanan ve günümüze kadar özgün biçimini büyük ölçüde koruyarak gelmeyi başaran yapının, oturduğu adaya göre simetrik planlı olduğu söylenebilmektedir. Yapı A, B ve C Blok olmak üzere 3 bloktan oluşmaktadır. B ve C Blok, zemin ve bodrum kat dahil toplam 7 kattan; A Blok ise bodrum, zemin ve 1.kat olmak üzere 3 kattan oluşmaktadır. (75) Yapının mimari dili Uluslararası Akımı yansıttmasının yanı sıra, öndeki alçak katlı bloğun ahşap kirişlemeli geniş saçağı, sade cephesi ve geniş camları ile II. Ulusal Mimarlık yapılarını da yansıtmaktadır. Tüm yapının iç bükey formlu oluşu ve giriş kapısı üzerindeki saçağın dış bükey tasarlanmasıyla dengeli bir karşıtlık oluşturulmuştur. Cephedeki pencerelerin şaşırtmalı yerleştirilmesi sayesinde ışık-gölge oyunları yapılabilmektedir. Üst katı önceleri mantar başlıklı sütunların taşıdığı, üzerinde üç büyük dairesel deliği olan örtüsüyle yarı açık bir teras durumundaydı; bugün ise kapalı durumdadır (53).

28 Mayıs 1986 tarih ve 3291 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde; 11 Eylül 1987 tarih, 12184 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Sümerbank'ın özelleştirilmesi sonucu Sümerbank'ın duraklama dönemi başlamış ve tescilli yapının ismi Sümer Holding olarak değiştirilmiştir. Sümer Holding'in merkezini taşımasıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Kültür Turizm Bakanlığına devredilen Sümerbank Binası, günümüzde Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi tarafından kullanılmaktadır.

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi mülkiyetine geçen yapının 2017 yılında restorasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Yapılan çalışmalar sonu yapı işlev değiştirerek üniversite binası olarak kullanılabilmesi için düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda önce onarım çalışmaları yapılmış akabinde yapının özgünlüğünü kaybetmeden ufak müdahaleler

yapılmıştır Resim 1 ve 2 de görülen terasın şeffaf bir doku olan cam ile kapatılması buna örnek olarak gösterilmektedir.

Resim 5.4. Sümerbank binası ana giriş ve pirinç sütunların görüldüğü fotoğraf, ASBÜ Arşivi-(75)

Ana girişin bulunduğu öndeki A blok alçak katlı blokta bulunan çift kollu merdiven ve pirinç sütunları ile dikkat çeken mekânın işlevlendirme sonucunda ciddi bir değişime uğramadığı, dolayısıyla korunmuş olduğu görülmektedir.

Resim 5.5. 2017 yılında tamamlanan restorasyon çalışmaları sırasında onarılan ve yemekhane olarak kullanılan bölüm, Strata Restorasyon firmasının ve ASBÜ arşivi

Resim 1 ve 2 de görülen üst katta bulunan mekân, orijinalinde yarı açık bir teras niteliğindedir. Mantar formlu kolonlarıyla dikkat çeken teras günümüzde kapatılarak yemekhane olarak kullanılmaktadır.

Erken Cumhuriyet dönemi ile beraber toplum belleğinde yer etmiş, kent kimliğinin önemli bir ögesi olan Sümerbank Binası Türkiye'deki modern mimarlığı, sanayileşmeyi ve iktisat politikalarını temsil eden bir kurum olması itibariyle önemlidir. (75) Sümerbank binasında

yapılan yeniden işlevlendirme işlemi, çok katmanlı bir tarihi dokuya sahip olan Ulus için çok önemlidir. Tarihi dokuya zarar vermeden, özenli ve saygılı bir yaklaşımla yeni işlev verilmiştir. Yeniden işlevlendirme sürecinde, Yapının özgün işlevinin okunabilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, yapının tüm yaşanmışlıklarına ve tarihine saygı duyularak sürdürülebilirlik hedeflenmiştir. Yapılan çalışma ve araştırmalar sonucunda tespit edildiği üzere, yapıya yapılan müdahalelerin asgari boyutta olduğu ve yapının özgünlüğüne zarar vermediği anlaşılmıştır. Yapının yeni işlev verilmesi ayrıca Sümerbank'ın taşınmasından sonra boş kalan yapının kullanılmadan bekleyip çürümesine engel olmuştur. Düzenli olarak bakımı yapılan yapının sürdürülebilirliği bu şekilde sağlanmış olmuştur.

5.2.2. Eski Adliye binası yeniden İşlevlendirilmesi- Kültür Turizm Bakanlığı

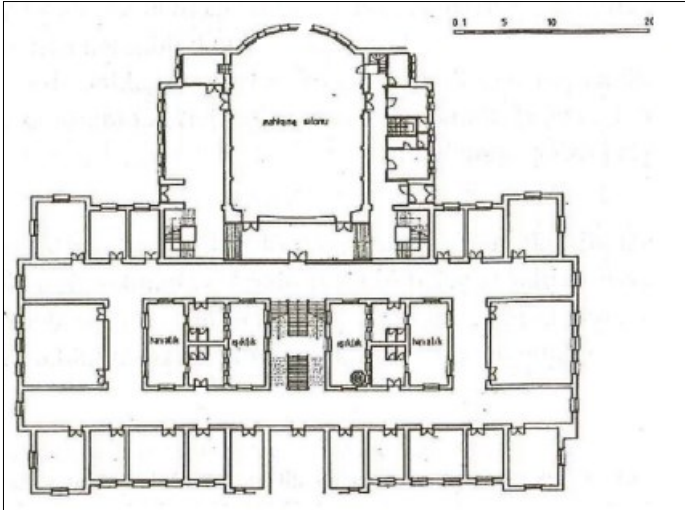

Resim 5.6. Eski Adliye Binası, Koç Üniversitesi Arşivi

I. Ulusal Mimarlık Dönemi yapılarından olan Eski Ankara Adliye Binası, 1925-1926 yıllarında Tahsin Bey tarafından yapılmıştır. Yapı 1980 yılında 1. dereceden tescillenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti' nin ilk adliye vekâleti olması sebebiyle özel bir yere sahip olan yapı yapıldığı dönemden itibaren uzun yıllar adliye olarak kullanılmıştır. 1989 yılında yeni binasına taşınan adliye binası bu tarih itibariyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Günümüzde Kültür Turizm Bakanlığı ve Sinema Genel Müdürlüğü

tarafından ortak kullanılan yapı, Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır.

Zemin kat ile birlikte toplam 3 katlı olan yapıya, cepheden ortalanmış ve öne doğru çıkma yapmış büyük bir taç kapıdan girilmektedir. Geniş saçaklara sahip yapıda pencere üst hizasından saçak altına kadar turkuaz çinilerin olduğu görülmüştür. Cephe kaplaması sıva olan yapının pencere biçimleri her katta değişiklik göstermektedir. 1. Katta basık kemerli olan pencereler ikinci katta dikdörtgen formlu ve üçüncü katta sivri kemerlidir. Cephede hareketlilik sağlayan bu özellik ile dikkat çeken yapı ayrıca betonarme sistemle inşa edilmiştir. İki bloktan oluşan yapının ön cepheye bakan bloğu simetrik kurguya sahip dikdörtgen bir kütleken, arkasına dikey olarak yerleştirilmiş blok Ters T şeklinde planlanmıştır. (Kırmızı,2022) Yapının çatısı eğimli kırma formlu Marsilya kiremit çatıdır.

Resim 5.7. Eski Adliye binası zemin kat planı, Aslanoğlu 2001:138 (11)

Eski adliye binası zemin kat plan şemasına bakıldığında, girişte korumalı bir giriş ve karşılama mekânı sonra tek kol ile başlayıp üst katta 2 kola ayrılan toplam 3 kollu, etkileyici bir merdivenle çıkıldığı görülmektedir. Orta aksta çekirdek çözümü yapılmış, ışıklık, ıslak hacim ve merdivenler paket halinde planlanmıştır. Yapının iki uzun koridor etrafına dizilmiş farklı ihtiyaç ve büyüklüklerdeki mekanlara ayrıldığı görülmüştür. Yapının arka cephesinde, test T formlu bölümde büyük bir mahkeme salonu ve yine mahkeme salonunun ihtiyaç duyduğu farklı büyüklüklerdeki mekanlar görülmektedir. Yapının diğer kat planlarına ulaşılamamıştır fakat 1. katta ağır ceza mahkemelerinin, 2. katta ise baronun görev yaptığı öğrenilmiştir. Akyüz' e göre; binanın giriş katında bir genel

vestiyer, yarım kat üstte karşılıklı iki küçük odanın biri postane, diğeri baro vestiyeri olarak kullanılmaktaydı. Yapının dillere destan kat yüksekliği günümüzde değiştirilmiş bir diğ özelliğidir. Kalın duvarları ve loş aydınlatmasıyla kendine has bir görkemi olduğu söylenmektedir.

Resim 5.8. Kültür Turizm Bakanlığı hizmet binası

Yapılan işlev değişikliği sonucu adliyeden bakanlık binasına çevrilen yapının güncel planlarına ulaşılammıştır. Kültür ve Turizm bakanlığı birimlerince kullanılan yapının, işlev değişikliği kapsamında kat yükseklikleri azaltılmıştır. Yapının özgün fotoğraflarında girişin üzerine denk gelen kubbenin günümüzde kaldırıldığı görülmektedir. Ayrıca işlev değişikliği kapsamında, ağır ceza mahkemelerinin sergi salonuna dönüştürülmesi önerilmiştir. Yapılan işlev değişikliğiyle boş bırakılan adliye binası önce bakanlık birimlerince kullanılmaya başlamış daha sonrasında da halka hizmet etmesi amacıyla sergi salonları eklenmiştir. Bu bağlamda anlaşıldığı üzere, adliye binası yapısında da işlev değişikliği yapının sürdürülebilirliğine ciddi katkı sağlamış ve özgünlüğü bozulmadan korunması başarılmıştır.

5.2.3. Eski Belediye Binası – Esnaf ve Sanatkâr Odaları Birliği İşlev Değişikliği

Resim 5.9. Ankara Eski Belediye binası

Prof. Nezih Eldem tarafından 1947 yılında yarışma için tasarlanmış ve yarışmada 1. Seçilen proje aynı yıl uygulanmıştır. Anafartalar Caddesindeki konumuyla ayrıca dikkat çeken yapı, 20. Yüzyıl mimarlık anlayışını temsil eden önemli yapıların başında gelmesi bakımından mimarlık tarihi için oldukça önemli olduğu kabul edilmektedir.

Resim 5.10. Nezih Eldem' e ait eskiz çalışmaları, Salt Kaynak

Artık bulunamayan Ankara Taşı ile kaplı olan cephesi ile dikkat çeken yapı, geniş saçakları, titizlikle tasarlanmış düzenli cephesi, çıkmaları, çıkmaları taşıyan eli böğründeleri gibi mimari öğeleri ustaca kullanılmıştır. II. Ulusal Mimarlık Dönemi yapısı olan Eski Belediye Binası, tüm bu özellikleriyle dönemini yansıtmaktadır. Yapının iç mekanları, yüksek katlı olmasıyla dikkat çekmektedir. Yüksek zemin katlarda bulunan tepeler pencereleri de yapının ustaca çözülmesine bir örnek olarak verilmektedir.

Yapının belediye olarak kullanıldığı yıllarda, alt katında İstanbul Emniyet Sandığı Ankara Şubesi, Hafi Araç Piyango Bileti Gişesi ve Kam Spor Mağazası vardı. Alsancak Sokak girişinden itibaren yan tarafında ise Ankara Belediyesi'nin nikah salonu yer alıyordu. (77) Belediye, 2009 yılında buradan Tandoğan Meydanı' ndaki yeni binasına taşınmıştır. Günümüzde Esnaf ve Sanatkârlar Odaları birliği tarafından kullanılan yapının zemin katında kuyumcular bulunmaktadır.

Yapıdaki işlev değişikliği, cadde üzerindeki en korumacı işlev değişikliklerinden biridir. Yapıya minimum zarar verilerek yapılan bu işlev değişikliği, yapının sürdürülebilir korumasına önemli katkı yapmıştır.

5.2.4. Anafartalar caddesinde bulunan işlev değişikliğine uğramış diğer yapılar

Anafartalar Caddesinde bulunan yapıların neredeyse hepsi kısmi işlev değişikliğine uğramış yapılardır. Kısmi değişiklik örneğin, zeminde ticari işlevli olup üst katlarında konut işlevi bulunan yapıları ifade etmektedir. Kısmi işlev değişikliği olan yapılar haricinde bütün olarak işlev değişikliğine uğramış yapılar da bulunmaktadır. Bunlardan en önemli 3 yapı Sümerbank, Eski Adliye Binası ve Eski Belediye binasıdır. Bu üç yapı detaylıca anlatılmış. Çalışmanın bu bölümündeki işlev değişikliğine uğrayan diğer yapılar tespit edilmiş ve Çizelge ile açıklanmıştır. Bu Çizelgeye tüm yapının işlev değişikliğine uğradığı yapılar dahil edilmiştir. Örneğin; konut altı ticaret işlevli bir yapı ticaret işlevine döndüyse Çizelgede değerlendirilmemiş ama bir konut ticari işleve döndürüldüyse Çizelgeye dahil edilmiştir. Çizelgeye göre; 26 yapı işlev değiştirmiştir.

Çizelge 5.1. İşlev değişikliğine uğrayan diğer yapılar

Evaner Numarası	Ada/ Parsel	Parsel Alanı	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüksekliği	Özgül	Yapının İleri Mevcut	Strüktürel Sistem	Çeşitli Fotoğrafları	Diğer Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş
1	6100/1	1.900,65	Tescilli	1937-1938	2-6	Sanaftanlık	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	Betonarme	 	 	 Kaynak: (69)
2	58692	404,00	Tescilli	-	-	Konut	Banka	Yığına	 	 Kaynak: Google Haritalar	Ulaşılmadı
3	61800/9	Bilimiyer	Tescilli	-	13	Genel ve Sosyal Mücadele Binası	Boş	Betonarme + Çelik	 	 Kaynak: Google Haritalar	Ulaşılmadı
4	Bilimiyer	Bilimiyer	-	-	-	Genel ve Ticaret Mütesarrıflığı	Boş	Betonarme	 	 Kaynak: (65)	Ulaşılmadı
5	19975/1	276,39	Tescilli	1941-1950	3	Posta İşletmesi Binası	Öğrenci Yurdu	Betonarme	 	 Kaynak: (70)	Ulaşılmadı
6	19975/2	694,00	Tescilli	1941-1950	4	Posta İşletmesi Binası	Öğrenci Yurdu	Betonarme	 	 Kaynak: (73)	Ulaşılmadı
7	58667/1	1.004,00	Tescilli	1941-1950	6	Ankara Buluşma Salonu	Ankara Emel'ye Sanatlar Okulu Binası	Betonarme	 	 Kaynak: (63)	 Kaynak: (69)
8	837/5	91	Tescilli	1987-	5	Konut	Aile Sağlık Merkezi	Betonarme	 	 Kaynak: (65)	 Kaynak: (65, 64, 64)
9	726/1	176,00	Tescilli	1920-1932	2	Konut	Ticari	Yığına	 	 Kaynak: (69)	 Kaynak: (69)

Çizelge 5.1. (devam) İşlev değişikliğine uğrayan diğer yapılar

Evraner Numarası	Ada/ Parsel	Parsel Alanı	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Kat Yüksekliği	Özgün İşlev	Mevcut İşlev	Strüktürel Sistem	Güncel Fotoğraf	Arşiv Fotoğraf	Plan-Kesit-Görünüş
10	48 2507/6	185,00	Tescilli	1928-1932	3	Konut	Ticari	Yığma			
11	51 7306/16	Bilinmiyor	Tescilli	1920-1932	5	Konut	Ticari	Yığma + Betonarme			
12	53 7306/18	165,00	Tescilsiz	1928-1932	2	Konut	Ticari	Yığma + Betonarme			
13	54 7306/19	307,00	Tescilsiz	1930	4	Konut	Ticari	Yığma + Betonarme			
14	68 7306/25	512,00	Tescilli	1928-1932	4	Konut	Ticari	Betonarme			
15	64 857/4	3.866,00	Tescilli	1920-1932	3	Adliye	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Yığma + Betonarme			
16	68 4202/4	244	Tescilli	1930	4	Konut	Ticari	Betonarme			
17	69 4242/3	330	Tescilsiz	1936	4	Konut	Ticari	Betonarme			
18	78 1314/71	642,00	Tescilli	1928-1932	5	Ofis	İşlem	Yığma + Betonarme			

Çizelge 5.1. (devam) İşlev değişikliğine uğrayan diğer yapılar

Emanet Numarası	Ada/ Parsel	Parsel Alanı	Tescil Durumu	Yapım Yılı	Kat Yücekligi	Özgen İşlev	Mevcut İşlev	Strüktürel Sistem	Güncel Fotoğraf	Arşiv Fotoğrafı	Plan-Kestiç Görünüşü
19	87/1	1.047,25	Tescilli	1971-1980	5	Sinema ve Yabancı Havuz	Boş	Betonarme			 Kaynak: (2)
20	4241/5	167,00	Tescilli	1920-1932	4	Konut	Ticari				 Kaynak: (2)
21	398/8	21	Tescile Uygun	1941-1950	2	Konut	Ticari	Kargir			 Ulaşılmadı
22	398/7	1	Tescilsiz	1920-1932	4	Konut	Ticari	Yığına + Betonarme			 Kaynak: (2)
23	4404/5	194	Tescilli	1971-1980	3	Konut	Ticari				 Ulaşılmadı
24	4404/4	394	Tescilli	1971-1980	2	Konut	Ticari	Kargir			 Ulaşılmadı
25	4404/3	316	Tescilli	1920-1932	2	Konut İhtilal Mahkemesi	Ticari + Müze	Yığına			 Ulaşılmadı
26	770/8	562,00	Tescilsiz	1941	6	Konut	Ticari	Betonarme			 Kaynak: (2)

6. KORUMA VE YENİDEN KAZANIM STRATEJİLERİ

Toplumlar, tarihi ve kültürel değerlerine sahip çıkabildiği ve aynı zamanda çağa ayak uydurabildikleri sürece var olurlar. Bu sürecin en önemli aşamalarından biri de tarihi çevrelerin gerekli koşullara uyum içerisinde, zaman koşullarına uygun olarak kullanılmaya devam etmesi ve bu sayede korunmasıdır. Fakat tarihi çevrelerin korunması çok yönlü bir konudur. Kültürel, ekonomik ve sosyal etkilerin bir arada düşünülmesi gerekmektedir.

Kentlerin Mekânsal gelişme stratejilerinin belirlenmesinde, ekonomik verimlilik, toplumsal bütünleşme, yaşanabilirlik, kaynakları koruma ve sürdürülebilirlik gibi etkenler dikkate alınır. (15) Bu bağlamda yapılan çalışmada elde edilen verilere göre Anafartalar Caddesi' nin kazanım stratejileri belirlenmiştir.

6.1. Anafartalar Caddesi ve Çevresi ile İlgili Mevcut Proje ve Çalışmalar

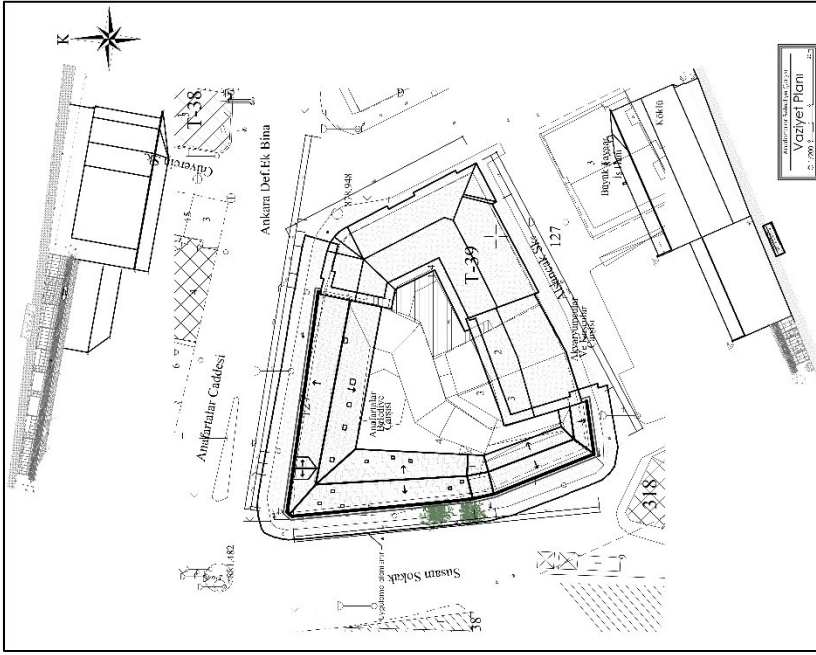
Anafartalar Caddesi Ankara için vazgeçilemeyecek kadar önemli ve kıymetli bir bölgedir. Bu sebeple korunması ve kalkınması her zaman gündem olmaktadır. Çeşitli dönemlerde çeşitli koruma kararları alınmıştır. Alınan bu kararlar maalesef ki her zaman Anafartalar Caddesi lehine olmamıştır. Zaman zaman alınan yıkım kararları ya da yapılan yanlış uygulamalar sebebiyle cadde kimliğini ve kültürel dokusunu kaybetmeye yüz tutmuştur. Anafartalar caddesinin korunması ve kalkınması son yıllarda daha fazla önemsenmekte ve özellikle Ankara Büyük Şehir Belediyesi tarafın birtakım projeler üretilmiştir.

6.1.1. Anafartalar Belediye Çarşısı Cephe Yenilemesi ve Tadilatı Yapım İşi

Resim 6.1. Anafartalar Belediye çarşısı (44)

Anafartalar Caddesi Eski Belediye Binası ile bitişik nizamlı olan Anafartalar Belediye Çarşısı, Ulusun kültürel kimliği bakımından önemli bir çarşıdır. Caddenin eski potansiyelini geri kazanması adına, restore edilip korunması oldukça önem arz etmekteydi. Bu bağlamda, Ankara Büyük Şehir Belediyesi tarafından, özgün dokusu korunarak cephe, iç mekân ve çatı yenileme işlemleri yapılan 1735 m² taban alanlı Anafartalar Belediye Çarşısı, 2023 yılı ilk aylarında tamamlanmıştır. Hükümet Caddesi ve Anafartalar Caddesinin kesişim noktasında bulunan çarşı uzun süredir bakımsız durumda kullanılmaktaydı. 57 adet dükkân bulunan çarşıda; baharatçı, giysi mağazaları, akvaryumcular gibi çeşitli ticarethaneler bulunmaktadır.

Resim 6.2. Anafartalar Belediye çarşısı vaziyet planı, EKAP ihale dokümanından alınmıştır.

Anafartalar Belediye Çarşısı' nın bakım ve onarım çalışmaları kapsamında, çarşının çevre düzenlemesi işleri de yapılmıştır. Ulus Tarihi dokusunu koruma kararları kapsamında alınan görüntü kirliliği ve cephelerdeki karmaşayı önlemek adına tek tip tabela, kepenk ve tente kullanımı, Anafartalar Belediye Çarşısı cephesinde de uygulanmış ve görüntü kirliliğinin önüne geçilmiştir.

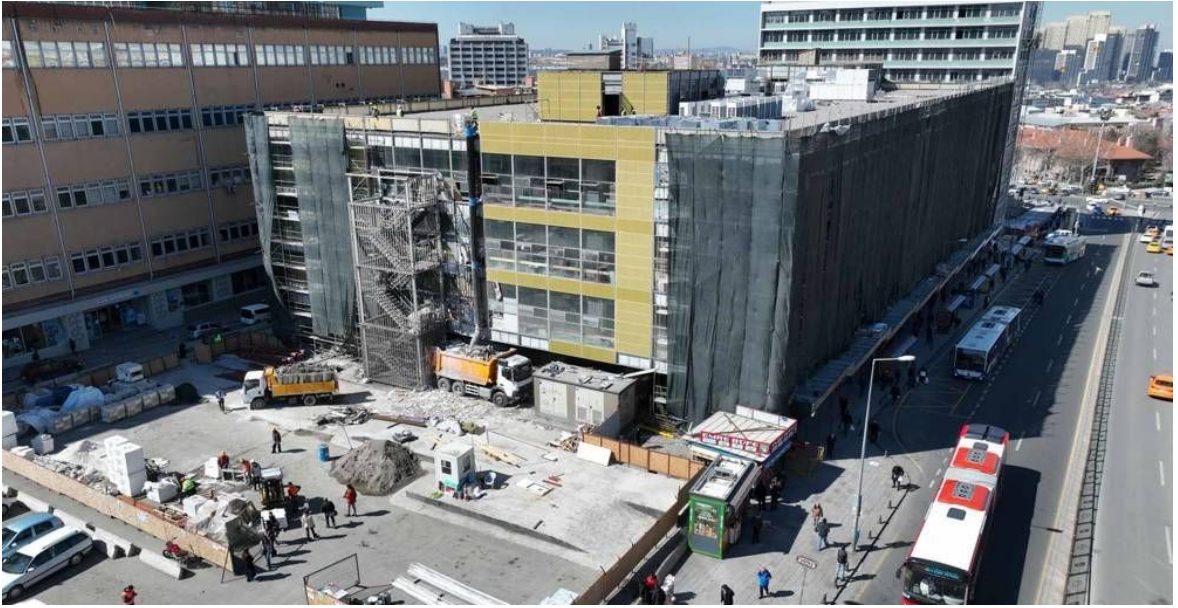

Resim 6.3. Anafartalar Belediye çarşısı, restorasyon öncesi 2021 yılı görüntüsü

1956 yılında yapılan Çarşı, yapıldığı günden beri ilk kapsamlı tadilatını bu restorasyon projesi kapsamında görmüştür. Restorasyon çalışmasının, Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanı Bekir Ödemiş tarafından tarihi dokusunun hiç bozulmadan, özgün bir biçimde 4 ay gibi kısa bir sürede tamamlandığı belirtilmiştir. Yenileme kapsamında Belediye Çarşısı'nın çatısı, cephesi, doğramaları, döşeme kaplamaları, yağmur olukları başta olmak üzere yapı restore edilmiş ve kullanıma açılmıştır.

6.1.2. Anafartalar çarşısı tadilat projesi hizmet alım işi

10 Kasım 1964'te açılan ve Ankara'nın yürüyen merdivenli ilk alışveriş merkezi olan Anafartalar Çarşısı'nda, esnafının çalışmasını engellemeyecek şekilde yapılan yenileme çalışmaları devam etmektedir. Çalışmaların 2023 yılı içerisinde tamamlanması hedeflenmektedir.

Resim 6.4. Anafartalar Çarşısı yenileme çalışması (43)

Anafartalar Çarşısı Türkiye'nin ilk kadın seramikçisi Füreyâ Koral ile Seniye Fenmen'in seramik çalışmalarının ve Nuri İyem' in ilk kez duvar üzerine uygulanmış soyut resimleri bulunmasıyla sanatsal önem taşıyan Anafartalar Caddesi, Ulus kent kimliğinin en önemli elemanlarından biridir. Uzun yıllar yıkılması mevzu bahis olan yapının, son kararlar neticesiyle korunmasına ve yenilenmesine karar verilmiştir. Bu karar Anafartalar Caddesi'

nin dokusunu korumasına ve kalkınmasına katkı sağlayacak önemli bir karar olarak nitelendirilebilmektedir.

Yenileme çalışmaları kapsamında, statik güçlendirme, cephe yenileme, iç mekânda tavan, duvar ve zemin kaplama tadilatları ile elektrik ve mekanik tesisatlarında yenileme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. (43) Çalışmalar sırasında gerekli planlamalar yapılmış ve çarşı esnafının ticari faaliyetlerine devam etmeleri sağlanmıştır.

Resim 6.5. Anafartalar Çarşısı iç mekan resimleri (51)

60 yıllık tarihi olan Anafartalar Çarşısı, Ankara' nın modernleşme sürecine katkı sağlamış önemli bir yapıdır. İçindeki tarihi ve sanat eseri niteliğindeki seramiklerin korunması ayrıca önemlidir. Bu bağlamda, devam eden restorasyon çalışmasının tamamlanması ve çarşının yeniden Ankara halkına kazandırılması Ulus' un kimliğini sürdürebilmesi için önemlidir.

6.1.3. Ankara Roma Tiyatrosu Restorasyonu ve Arkeopark Çevre Düzenleme Uygulamaları

Ankara Ulus bölgesi, Hisar Caddesi ve Pınar Sokak arasında bulunan Antik Roma Tiyatrosu' nun MS. 2. yüzyılda yapıldığı tahmin edilmektedir. İlk kez 1980 yılında bir inşaat kazısı sırasında bulunan arkeolojik kalıntılar sonucunda Anadolu medeniyetler müzesinin öncülüğünde çalışmalar başlamış ve 1992 yılında sit alanı ilan edilmiştir. 1. ve 2. Derece arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde bulunan Roma tiyatrosunda restorasyon çalışmaları hala devam etmektedir. Tiyatronun restorasyonu ve çevre düzenlemesinin tamamlanarak arkeoparka dönüştürülmesi hedefi ile çalışmalar devam etmektedir. Arkeopark arkeolojik kazı ve restorasyon uygulamasına 21.09.2021 tarihinde düzenlenen

ihale ile 05.11.2021 tarihinde başlanmıştır. Mevcut ilerleme durumu Ankara Büyük Şehir Belediyesi 2022 yılı faaliyet raporuna göre, %90 olan projenin 2023 yılı içerisinde tamamlanması beklenmektedir.

Resim 6.6. Roma Tiyatrosu (52)

Kent turizmине kazandıracak proje kapsamında, ziyaretçileri ağırlayacak karşılama merkezi, çocukların arkeolojik eğitim alacağı oyun alanı ve üniversiteden akademisyenlerin nezaretinde aktif kazı yapılabilme imkânı sağlanması hedeflenmektedir. (52).

6.1.4. Gençlik ve Spor Müdürlüğü binasının işlev değişikliği

Resim 6.7. Gençlik ve Spor Bakanlığı binası tadilat öncesi hali

Ankara Büyük Şehir Belediye, Gençlik ve Spor Bakanlığı eski binasının yeniden işlevlendirilmesi kapsamında otel olarak kullanılmasını için koruma kuruluna başvurmuştur. Kabul edilmesi durumunda 25 yıl süreyle otel olarak kullanılacak olan yapı için Koruma Kurulundan onay çıkmamıştır. Yapıda devam eden tadilatların bitmesi durumunda, Gençlik ve Spor Bakanlığı eski binasına EGO Genel Müdürlüğü' nün geçmesine karar verilmiştir.

1959 yılında Emekli sandığı tarafından inşaatı tamamlanan ve 1962-1963 yıllarında o günkü ismiyle Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne kiralama yöntemi ile devredilen Ulus Spor Genel Müdürlüğü Binası, 2017 yılında resmen Ankara Büyükşehir Belediyesine devredilmiştir. (56).

Resim 6.8. Gençlik Spor Bakanlığı tadilat render görüntüleri (56)

Bakım ve onarım kapsamında, dış cephe yenileme, iç mekânda tavan, duvar ve zemin yenileme imalatları ile asansör, elektrik ve mekanik tesisat yenileme çalışmaları gerçekleştiriliyor. (50) Henüz tadilat çalışmaları tamamlanmayan yapıya, çalışmalar bittikten sonra yaklaşık 1000 personeli ile EGO Genel Müdürlüğü Gececektir. Bu kararın Ulus' a daha sık gelecek memurun katkısı düşünüldüğünde umut verdiği söylenebilmektedir. Ulus' un tek tip kullanıcı profiline çeşitlenmesini sağlayacak kararın sürdürülebilir kalkınma ve koruma bağlamında önemli olduğu söylenebilmektedir.

6.1.5. Ulus iş hanı güçlendirme çalışması

Tarihi Ulus İş Hanı' nın kullanımdan kaynaklı zamanla niteliğini kaybetmeye başlaması sonucu restorasyon çalışmalarına başlanmıştır. Uzun yıllar bakımsız kalan çarşının kapsamlı bir restorasyonla bakım ve onarımı yapılmaktadır. Ankara büyük şehir belediyesinin Ulus tarihi kent merkezini canlandırma çalışmaları kapsamında yenilenen proje de 2023 yılı itibari ile tamamlanma noktasına gelinmiştir. Tarihi iş hanın bir kısmının teknoloji merkezi olarak işlevlendirilmesi öğrencilerin ve genç girişimcilerin kullanımına açılmasının bölgenin kullanıcı profillerinde çeşitliliğe katkı sağlaması beklenmektedir.

Resim 6.9. Ulus İş Hanı Restorasyon ve güçlendirme çalışmaları (43)

Zaman içerisinde özgün mimari özelliklerini kaybedip değişmeye başlayan Ulus İş Hanı aslına uygun olarak restore edilmektedir. Çarşı esnafının yapıya yapmış olduğu kontrolsüz ve uygunsuz ek ve tadilatların yapının mimari özelliklerini gölgelemesi sebebiyle tüm muhdes eklerin, özgün olmayan yapı elemanlarının kaldırıldığı çalışmalar yapılmaktadır. Dükkanların ve iç avlunun özgün özelliklerini yeniden görme imkanımızın olacağı çalışmanın yakın zaman içerisinde tamamlanması beklenmektedir.

Çalışma kapsamında, yapının çatısında görüntü kirliliğine sebep olan klima elemanları kaldırılıp onun yerine merkezi havalandırma sistemi kurulmuştur. Bu sayede yapı yoğun karmaşadan bir nebze olsun kurtulmuştur. Ankara Belediyesi' nin web sitesinde yazan bilgiye göre kenetli bakır çatısı bulunan yapının çatı kaplaması özgününe uygun bir biçimde değiştirilip yağmur suyunun verebileceği zararları öngörerek yağmur oluklarının temizlik ve bakımları yapılmaktadır.

Ulus kent merkezinin yeniden eski cazibesini kazanabilmesi adına yapılan çalışmalardan biri olun bu projenin tarihi kent merkezine hem siluet hem işlev hem de kullanıcı çeşitliliğini arttırmak ve bu sayede kalkınmasını sağlayabilmek adına önemi büyüktür.

6.1.6. Posta Caddesi, Ulus iş hanı, çıkırıkçılar yokuşu ve sobacılar çarşısı sağlıklaştırma ve cephe çalışmaları

Resim 6.10. Çıkırıkçılar Çarşısı render görüntüsü, ABB web sitesinden alınmıştır

Anafartalar Caddesi ve çevresinde bir takım iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmaların bazıları henüz projelendirme aşamasında ya da yalnızca planlama aşamasındadır. Çıkırıkçılar Yokuşunun yenilenmesi projesi de henüz onaylanmamış olan projelerden biridir. Ankara için tarihi bir önemi olan Çıkırıkçılar yokuşunun korunarak gelecek nesillere aktarılması tarihi kente merkezi için de oldukça önemlidir. Bu kapsamda, Çıkırıkçılar yokuşu için bakım onarım ve restorasyon projeleri hazırlanmış Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na sunulmuştur. 2023 yılı içerisinde ihale edilip projelerin uygulanması beklenmektedir.

6.1.7. Ulus Kültür Merkezi ve kapalı dolmuş durakları projesi

Ulus ve kale bölgesinin yayalaştırılmak istenmesi ile planlanan bu proje, 20 bin m² arsa üzerine 100 bin m²' lik inşaat alanına sahiptir. Ulus bölgesi Bentderesi' nde yapım çalışmaları devam eden ve 2023 yılında tamamlanması beklenen projenin, 2023 Nisan ayı itibariyle yüzde 80 oranında tamamlandığı tespit edilmiştir. Projenin bitmesi halinde Ulus meydanını önemli bir yükünden kurtulması beklenmektedir. Dolmuş duraklarından arınan

kent merkezi için ayrıca yeşillendirme çalışmaları da yapılabilecektir. Proje kapsamında kültür merkezi ve görme engelliler müzesi de yapılmaktadır.

Resim 6.11. Kapalı dolmuş durakları ve kültür merkezi projesi (46)

Çalışma kapsamında da bahsedilen Ulus Tarihi Kent Merkezinin en büyük sorunlarından biri olan dolmuşlar ve araç trafiğinin bu bölgeden bir nebze de olsa uzaklaştırılması ve aynı zamanda ulaşımın kolaylığı açısından durakların kent merkezine yakın olması gelişme süreci adına stratejik bir adımdır.

6.1.8. Görme engelliler müzesi

Bu müze inşa edilmesi durumunda ülkenin ilk görme engelliler müzesi olacaktır. Müzenin amacı, görme engelli bireylerin bilgiye ulaşmada yaşadıkları zorlukları azaltmak ve herkes için müze anlayışını geliştirmektir.

Engelsiz bir Başken sloganı doğrultusunda ilerleyen çalışmalardan biri olan görme engelliler müzesi, Ankara, Ulus, Bentderesi' nde inşaat süreci devam eden Kültür Merkezi ve Kapalı Dolmuş Durakları kapsamında bulunan bir projedir. Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanlığı, Hacettepe Üniversitesi ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi iş birliğiyle Türkiye' nin ilk görme engelliler müzesi çalışmaları devam edilmektedir.

Proje kapsamında, ilk aşamada müze bulunmadığı ve daha sonrasında, 1185 m²' lik bir alana planlanan resepsiyon, amfi, ıslak zeminler ve idari binanın olduğu bir alan olarak tasarlanmasına karar verilmiştir. Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanı Bekir Ödemiş' in aktarımına göre Türkiye' nin çeşitli müzelerinde sergilenen seçkin eserlerin taramaları

yapılıp üç boyutlu yazıcılarla çıktıları alınacak ve en önemli eserlerin replikaları sunulacaktır.

6.1.9. Ankara Kalesi çevresi restorasyon süreci

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanlığı, Ankara Kalesi "İç kale 1. ve 2. Etap Sokak Sağıklaştırma Projesi" çerçevesinde 70'i tescilli 148'i ise tescilsiz toplam 218 konutun restorasyon çalışmalarını başlatmıştır. Uzun yıllardır devam eden çalışmalar neticesinde, projelerin son aşaması olan 3. etaba ulaşmıştır. Kale ve çevresindeki konutlar bir arada restore edilmektedir.

Resim 6.12. Kale ve çevresinde bulunan konutlar (45)

Kale çevresindeki yapıların, özgününe uyum bir biçimde restorasyonu kapsamında yapılan çalışmaların kent dokusunu koruma hedefiyle devam ettiği öğrenilmiştir. Yapı ölçeğine kent ölçeğinde ilerleyen çalışmaların amacı, yalnızca yapıları korumak değil yapılarla beraber kültürü de korumak olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda çalışmanın mahalle kavramını gündemde tutması sayesinde hem buradaki halkın kültürlerini kaybetmeden yaşamlarına devam etmesi sağlanmış hem de kent turizmi açısından önemli bir yaklaşım olmuştur.

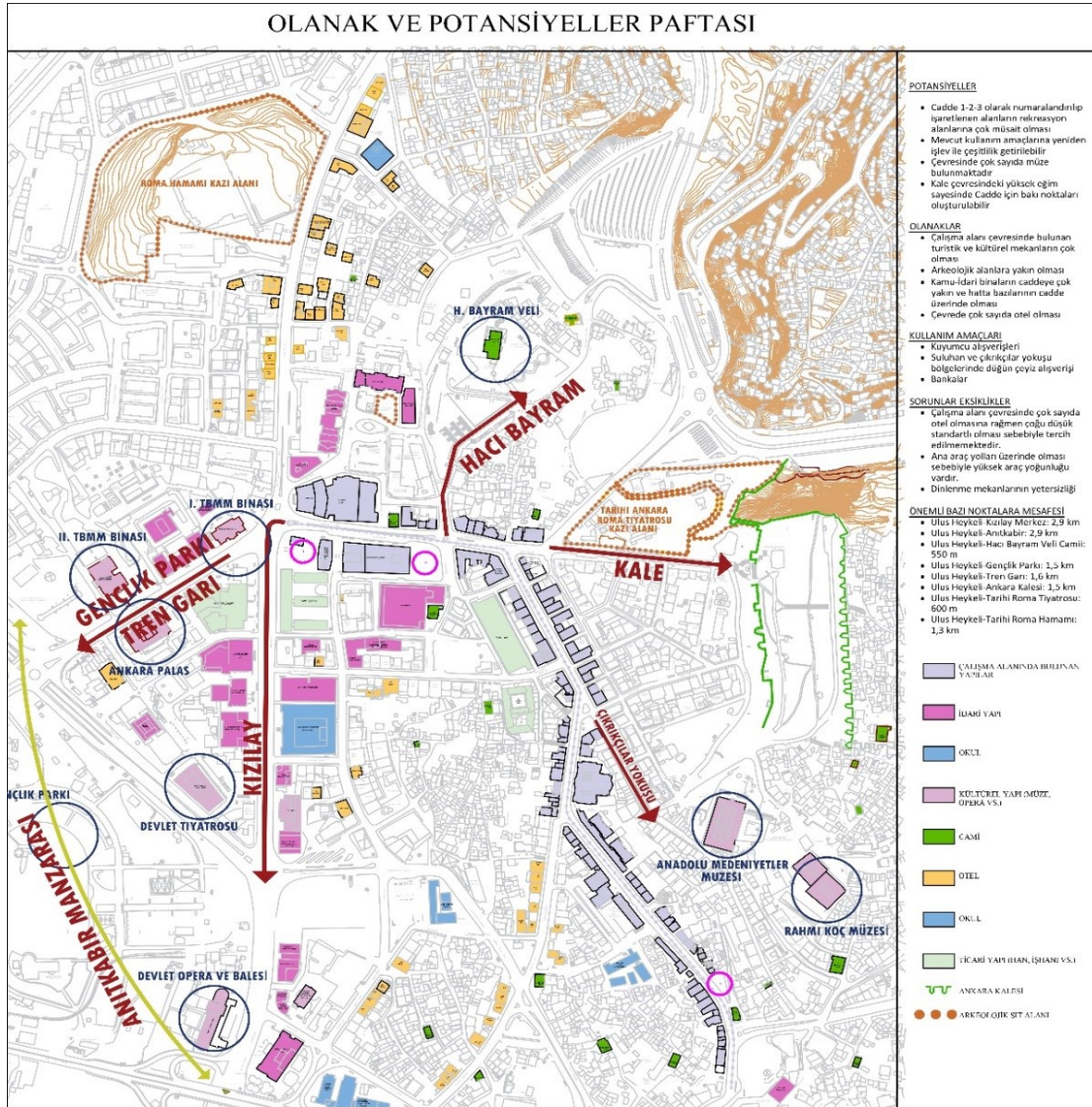
Bu tezin çalışma alanı olan Anafartalar Caddesi güzargahında olan kale bölgesi' nin gelişimi tüm Ulus bmlgesinin kalkınması ve tekrar eski cazibesini kazanması için çok önemlidir.

6.1.10. Anafartalar Caddesi sokak Sağlıklaştırma çalışmaları

Anafartalar Caddesi sokak Sağlıklaştırma ve Kentsel Tasarım Projesi Anafartalar Caddesi Sağlıklaştırma ve kentsel tasarım projesi kapsamında 24 tanesi tescilli olmak üzere 101 yapı yenilenmesi planlanmaktadır. (61) Uygulama projeleri Koruma Kurulunca onaylanmış olan proje kapsamındaki tüm çalışmalar, cadde esnafının ve kent konseyinin talep ve beklentileri doğrultusunda ilerlemiş ve ortak bir akılla alınan kararlar doğrultusunda projelerin uygulama ihalesine çıkılmasına karar verilmiştir. 13.10.2022 tarihinde çıkılan ihaleye yeterli katılım olmamış ve ihale 2023 yılına ertelenmiştir 2023 yılı içerisinde tekrar ihaleye çıkacağı bildirilmiştir. Sokak Sağlıklaştırma projesi kapsamında yenilenecek yapılar bu tezin çalışma alanının büyük ölçüde içindedir. Anafartalar Caddesi' nin kalkınması için çok önemli olan bu proje, uygulanması halinde caddenin eski cazibesini ve önemini hızla yeniden kazanması kaçınılmazdır.

Yapılan bu araştırmalar sonucu, Ankara Büyük Şehir Belediye ve Kültür ve Tabiat varlıkları Koruma Kurulu tarafında ortak yürütülen bu çalışmalar, Ulus' u canlandırmak, tercih edilen bir kent merkezi haline getirmek ve sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak için atılan adımlardır. Uzun yıllardır söylemde kalmış olan bu çalışmalar, günümüzde uygulamaya dökülmeye başlamış ve devam etmektedir. Çalışmaların başlama ve tamamlanma sürecinde, doğru kararlar alınabilmesi ve kalıcı hasarlara sebebiyet verilmemesi için kapsamlı kent analizleri ve doğru mimari çalışmalar ile ilerlenmesi önemli ve gereklidir.

7. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Harita 7.1. Ulus bölgesi olanak ve potansiyeller paftası

Tarihi çevrelerde geri kazanım çalışmaları yapılırken belirlenen alanın çevresiyle beraber bağlamdan kapmadan ve barındırdığı yapılarla, kültürel değerleriyle, kullanıcı profilleriyle, potansiyelleriyle yaşayan bir organizma olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Tarihi bir kent merkezi içerisinde bulunan Anafartalar Caddesi' nin koruma ve kalkınma önerileri yapılabilmesi için aynı şekilde caddeyi bağlamla beraber düşünmek gerekmektedir. Bu kapsamda, öncelikle Ulus Bölgesi olanak ve potansiyelleri tespit edilmiş daha sonrasında da yeniden kazanım ve koruma kapsamında müdahaleleri tespit edilmiştir. Yukarıdaki Çizelgede işaretlenen olanak ve potansiyeller şu şekildedir:

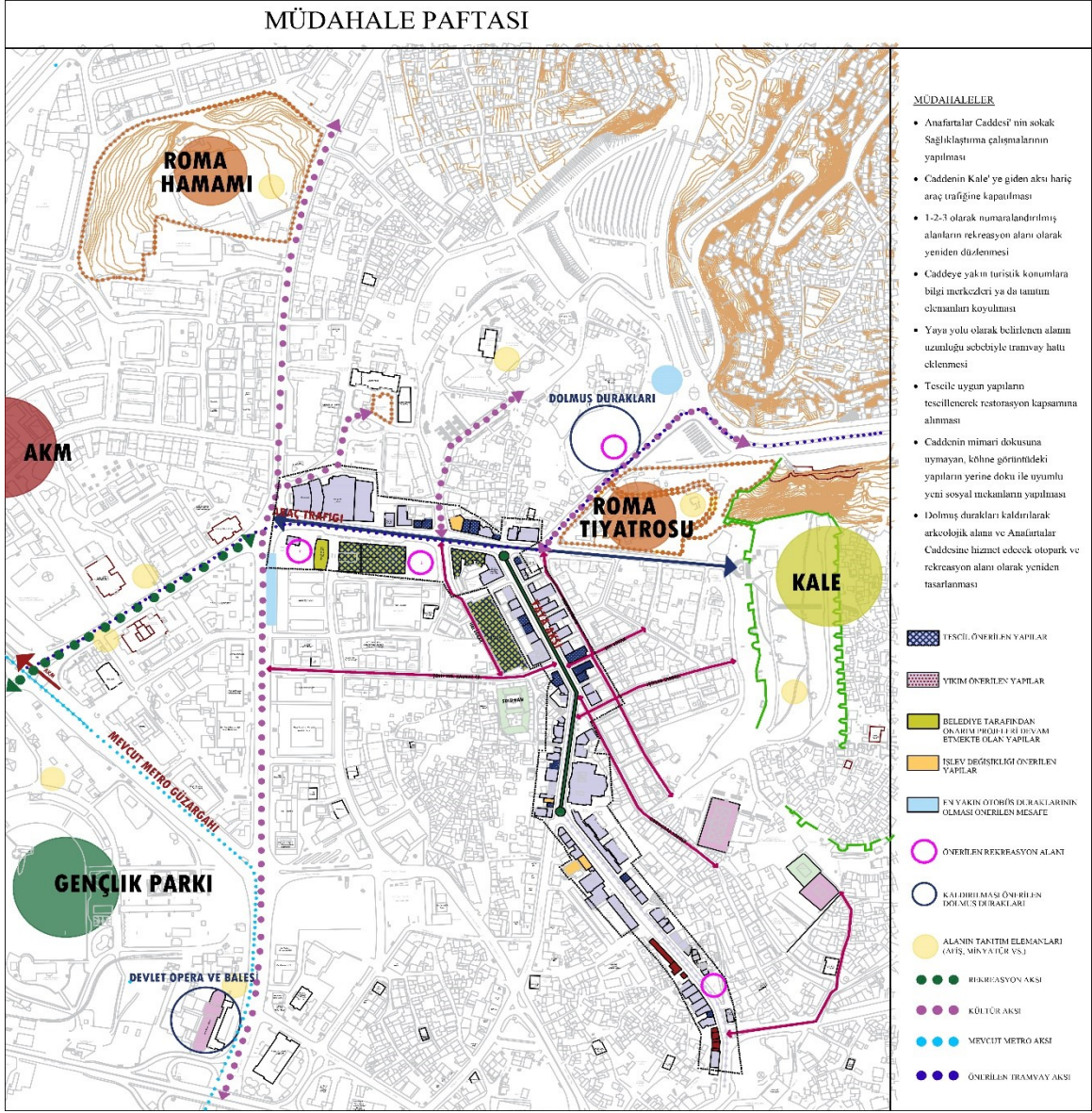
Ulus bölgesi olanak ve potansiyelleri

1. Yeni Rekreasyon Alanları: Anafartalar Caddesi' ni kullananların işleri bittikten sonra zaman geçirebilmeleri veya dinlenebilmeleri için dinlenme alanlarına, bu bağlamda da rekreasyon alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Haritada, pembe ile 1-2-3 olarak numaralandırılıp işaretlenen alanların rekreasyon alanlarına konum ve alan olarak müsait olduğu tespit edilmiştir.
2. Kültürel Yapılar: Anafartalar Caddesi çevresinde çok sayıda müze ve tarihi yapının olması çalışma alanına ayrıca bir önem kazandırmaktadır. Bu yapıların varlığı caddenin kültürel değerini arttırmakla birlikte zaman içerisinde caddenin de yeniden kazanımıyla birlikte kültür aksı oluşmasına imkân tanımaktadır.
3. Bakı Noktaları: Caddenin Ankara Kalesine yakın konumu sayesinde, açık hava müzesi konumundaki Anafartalar Caddesi' nin görülebileceği çeşitli bakı noktaları oluşturulabilir.
4. Konum: Anafartalar Caddesi kentin önemli noktalarına makul uzaklıkta olması sebebiyle birçok önemli noktanın güzergâhında olabilmektedir. Tarihi kent merkezinin çeşitli noktalara uzaklıkları aşağıdaki gibidir.
 - Ulus Heykeli-Kızılay Merkez: Ankara imar planı çalışmaları sonucunda kent merkezinin Ulus' tan Kızılaya taşındığı bilinmektedir. Bu mesafe ölçümüne göre yeni kent merkezi ve eski merkez arasında 2.9 km gibi bir kayma olduğu görülmüştür.
 - Ulus Heykeli-Anıtkabir: Ankara' nın en önemli noktalarından biri olan Anıtkabir ve Cumhuriyet dönemi kent merkezi olan Ulus ile arasındaki mesafe, Kızılay gibi 2,9 km olarak ölçülmüştür.
 - Ulus Heykeli-Hacı Bayram Veli Camii: Ankara için hem kültürel hem de dini değerler açısından en önemli merkezleri arasında sayılan Hacı Bayram Veli Camii ve Türbesi ile Anafartalar Caddesi arasındaki mesafe 550 m olarak ölçülmüştür. Hacı Bayram Veli Camii' nin Caddeye konumu özellikle ziyaretçi sayısı açısından katkı sağlamaktadır.
 - Ulus Heykeli-Gençlik Parkı: Ankara için önemli bir rekreasyon alanı olan Gençlik Parkı' nın Ulus' a mesafesi 1,5 km olarak ölçülmüştür. Cadde' ye en yakın rekreasyon alanı olan parkın, kullanıcı sayısı oldukça yoğundur. Cadde çevresine böylesine tercih edilen bir park olması, caddeyi tercih eden kullanıcıların kültürel ve ticari faaliyetlerini sosyal açıdan desteklemektedir.

- Ulus Heykeli-Tren Garı: Tarihi Kent Merkezi' nin yakın illerden gelen misafirleri ağırlayabilmesi ve turistlerin güzergâhına eklenmesine katkısı açısından tren garına uzaklığı oldukça önemlidir. Hem tarihi tren garının turizm değeri hem de hızlı tren hattının ulaşım kolaylığı açısından tercih edilen gar ile Ulus kent merkezi arasındaki uzaklık 1,6 km olarak ölçülmüştür.
- Ulus Heykeli-Ankara Kalesi: Tarihi kent merkezinin en önemli değerlerinden biri olan Ankara Kalesi, tez kapsamında çalışılan Anafartalar Caddesi üzerinden ulaşılabilen bir akstadır. Ankara Kalesi' nin tarihi, kültürel ve turizm değerlerinin çalışma alanına da yansması kalkınma ve sürdürülebilirlik açısından çok kıymetlidir. Bu kapsamda yapılan mesafe ölçü ile Ulus Heykeli ve Ankara Kalesi arasındaki mesafe 1,5 km olarak ölçülmüştür. Bu da hem yaya hem de araçlı kullanıcıların tercih edebileceği bir mesafe olarak düşünülebilmektedir.
- Ulus Heykeli-Tarihi Roma Tiyatrosu: Hem Ulus kent merkezi için hem de Anafartalar Caddesi için çok kıymetli olan arkeolojik sit alanları çalışma alanlarına oldukça yakın konumdadır. Bu arkeolojik sit alanlarından Tarihi Roma Tiyatrosu ve Ulus kent merkezi arasındaki mesafe 600 m olarak ölçülmüştür.
- Ulus Heykeli-Tarihi Roma Hamamı: Hem Ulus kent merkezi için hem de Anafartalar Caddesi için çok kıymetli olan arkeolojik sit alanları çalışma alanlarına oldukça yakın konumdadır. Bu arkeolojik sit alanlarından Tarihi Roma Hamamı ve Ulus kent merkezi arasındaki mesafe 1,3 km olarak ölçülmüştür.

Yapılan bu mesafe analizleri de gösteriyor ki, süreç içerisinde Ankara'nın kent merkezi her ne kadar kaymış olsa da Ulus bölgesinde hala kent merkezi olmanın izleri bulunmaktadır. Çok sayıda devlet kurumunun olması en büyük kanıtı kabul edilebilmektedir. Kamu kurumlarının yanı sıra, Anadolu Medeniyetle Müzesi, 1. Ve 2. TBMM binaları gibi yalnızca Ankara için değil ülkemiz içinde önemli kültür varlıklarının yine Ulus bölgesinde bulunduğu görülmüştür. İki farklı noktada arkeolojik sit alanı olan, tarihi son derece güçlü, yapıların birçoğu günümüze ulaşmayı başarmış çok özel bir alan olduğu teyit edilmiştir.

Ulus bölgesi müdahale kararları

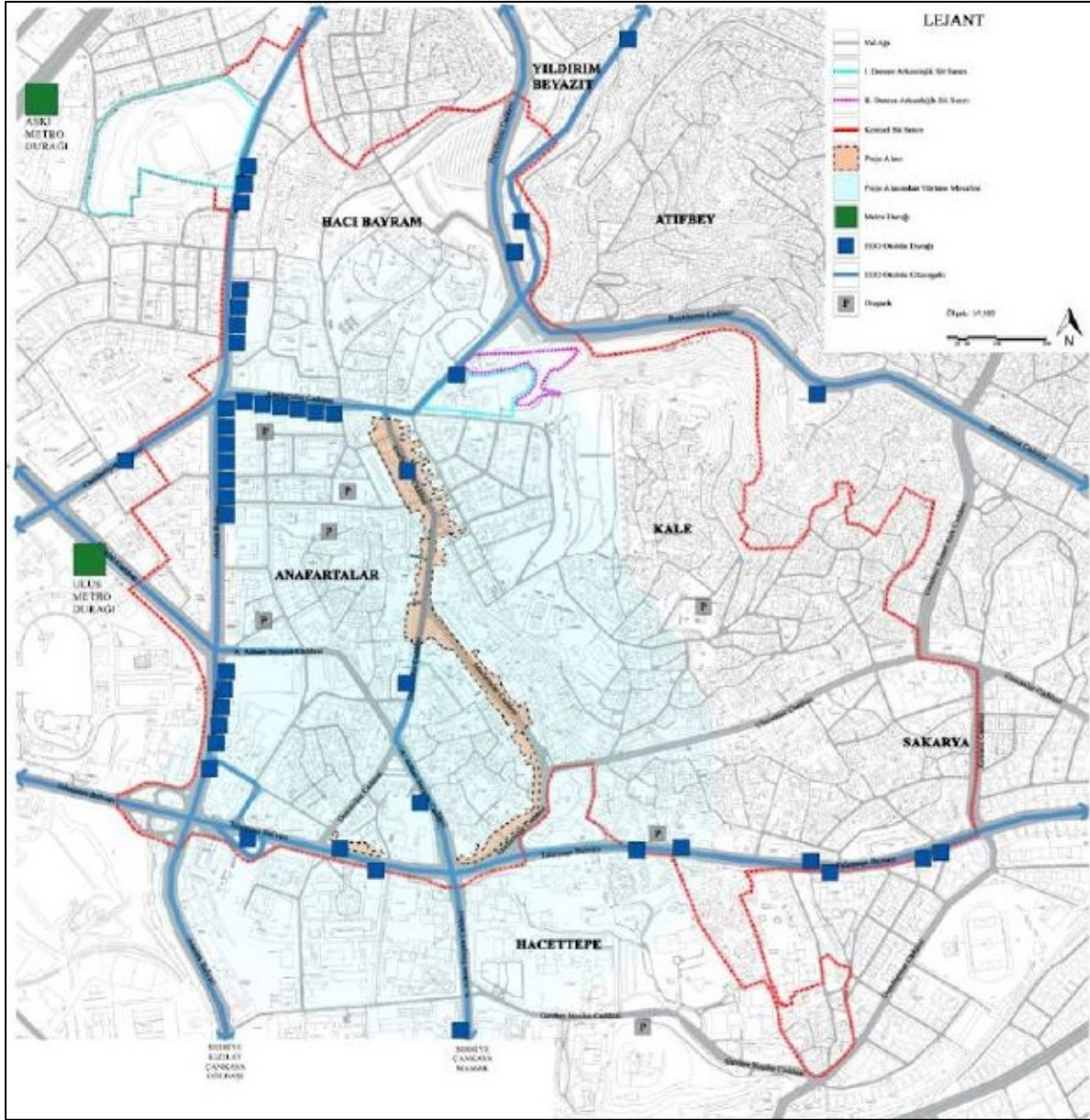
Harita 7.2. Ulus bölgesi müdahale paftası

Ulus Bölgesi nin, bir önceki bölümde tespit edilmiş ve yorumlanmış olan olarak ve potansiyelleri ile ilgili koruma ve yeniden kazanım stratejileri bağlamında müdahale kararlarından bahsedilen ve yukarıdaki paftada işaretlenmiş olan müdahale kararları şu şekildedir:

1. Rekreasyon Alanları: Tarihi Kent Merkezi' nin kullanıcıları için en yakın rekreasyon alanı Gençlik Parkı' dır. Bölgede çeşitli noktalarda yaşlıların dinlenebileceği,

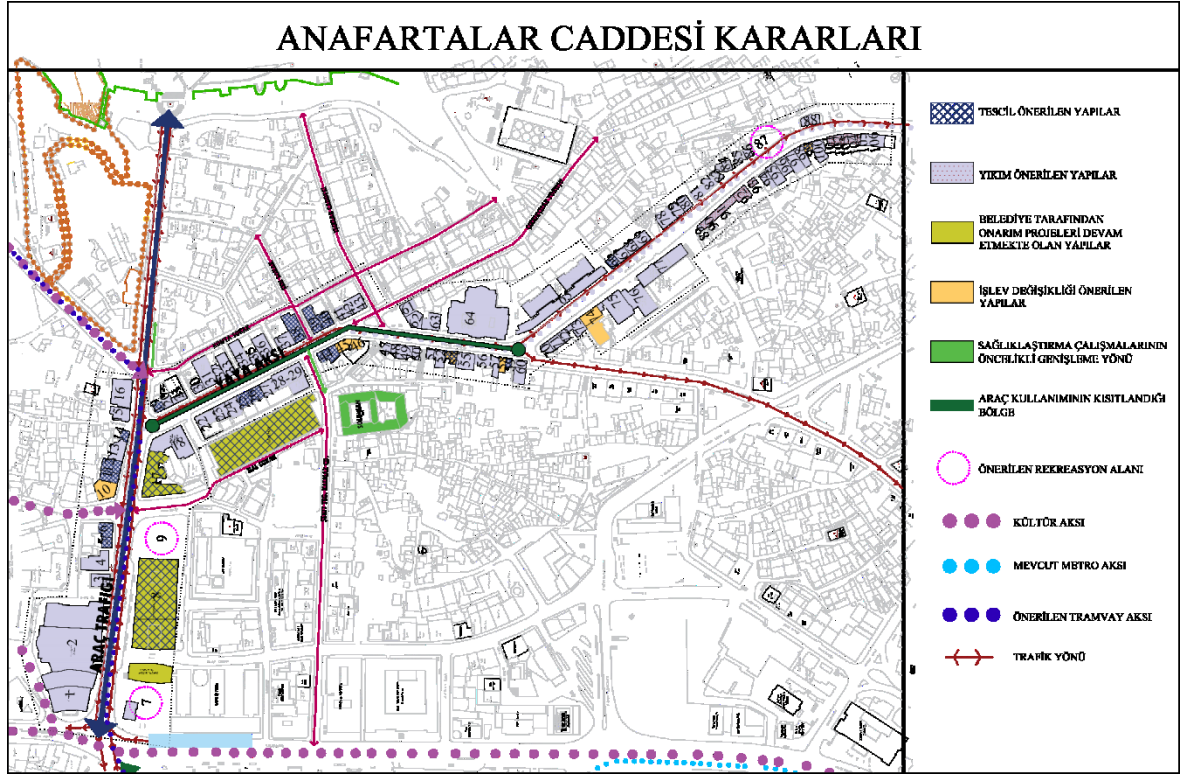
çocukların oyun oynayabileceği, gençlerin sosyalleşebileceği daha da önemlisi geri kazanım stratejilerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için küçük ölçekli rekreasyon alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda müdahale paftasında da işaretli olan bölgelere rekreasyon alanlarının yapılması önerilmektedir.

2. Kültürel Yapılar: Ulus bölgesinde, Ankara ve Türkiye için önemli olan, çok sayıda kültürel yapı ve alan bulunmaktadır. Bunlar; Ankara Medeniyetler Müzesi, Devlet Tiyatrosu- Büyük Sahne, Rahmi Koç Müzesi, PTT Müzesi, Vakıf Eserleri Müzesi,1. Ve 2. TBMM binalarında bulunan Cumhuriyet ve Kurtuluş Savaşı Müzeleri, Devlet Opera ve Balesi olarak sayılabilmektedir. Önemli kültürel yapıların bulunduğu bölge halihazırda ciddi bir turist ve ziyaretçi yoğunluğuna sahiptir. Bu ziyaretçi kitlesini ve yeni ziyaretçilerin dikkatini çekebilmek için önemli noktalara tanıtım afişleri, tanıtım stantları, minyatürleri gibi çeşitli reklam çalışmaları, hem Ulus' un potansiyelinin keşfedilmesini sağlamak hem de çalışma alanı olan Anafartalar Caddesi' nin tanıtımını yapmak için önemli olması sebebiyle önerilmektedir.
3. Bakı Noktaları: Ankara Kalesi' nin çeşitli konumlardan Ankara ve Ulus manzarası izlenebilmesi için seyir terasları ve bakı noktaları tasarlanması önerilmektedir. Mevcutta olanlar onarılıp dikkat çekici yeni tasarımların yapılması Cumhuriyet mimarisini tanıtılması ve anlaşılması için önemlidir.
4. Ulaşım: Ulus ve Anafartalar Caddesi' ne toplu taşıma ile ulaşımın Ankara Büyükşehir Belediyesi (KUDEB) tarafından hazırlanan mevcut durum haritası aşağıda gösterilmiştir. Bu haritada, toplu taşıma hatları otobüs ve metro güzergâhlarını göstermektedir. Bunlara ek olarak yoğun bir dolmuş kullanımı bulunmaktadır. Fakat bu ulaşım hatları böylesine kalabalık bir kent merkezi için hem yetersiz kalmaktadır hem de ciddi bir araç trafiğine sebep olmaktadır. Bu sebeple müdahale paftasında da gösterilmiş olan, Bentderesi - Anafartalar Caddesi- Cumhuriyet Caddesi akslarını takip ederek AKM metro hattına bağlanan güzergâhta raylı sistem önerilmektedir. Raylı sistem hattı için gerekli sondaj ve tespit çalışmaları yapıldıktan ve herhangi bir engel bulunmadığı teyit edildikten sonra Anafartalar Caddesi' ne birçok farklı konumdan ulaşımı sağlayacak olması haricinde, hem Kale' ye ulaşımı kolaylaştıracak hem de yeni kentsel dönüşüm alanlarından olan Bentderesi bölgesine hizmet edecektir. Çizilen bu raylı sistem hattı, mevcut metro güzergâhına dik bir açıyla bağlanmaktadır. Önerilen bu raylı sistem sayesinde Tarihi Kent Merkezi' ne ulaşımın kolaylaşması ve daha fazla tercih edilmesi beklenmektedir.

Harita 7.3. Ulus çevresi ulaşım haritası (65)

Anafartalar caddesi kararları

Harita 7.4. Anafartalar Caddesi Strateji ve Kararlarını İçeren Çalışma

1. Analizler: Koruma ve geri kazanım stratejileri belirlenirken öncelikle Anafartalar Caddesindeki yapıları tescilli yapılar özeline indirmeden bir bütün halinde ve yaşayan bir organizma gibi düşünmek gerekmektedir. Çünkü böyle bir tarihi alan sadece tescilli yapılardan ibaret değildir. Doluluk boşluklarıyla, caddenin dokusuyla, kullanıcı kitlesiyle bir bütün olarak ele alınması gereken bir bütündür. Bu bağlamda Anafartalar Caddesi tüm yönleriyle ele alınıp çeşitli analizleri tez kapsamında yapılmıştır. Yapılan bu analiz çalışmaları Anafartalar Caddesi için altlık niteliğindedir ve birçok farklı analizler türetilabilmektedir. Yapılan analizlere ek olarak farklı meslek disiplinleri ile iştirakli çalışılıp farklı bakış açılarıyla da desteklenmelidir.
2. Kültürel Miras: Cadde esnafını ve cadde üzerindeki tüm ticari faaliyetleri koruyarak ve destekleyerek aynı zamanda somut olmayan kültür mirası da koruma altına alınmalıdır.
3. Yeniden İşlevlendirme: Kentsel koruma, yapıların restorasyonunun ötesinde yapıların kullanıcı kitlesinin de korunması gerekmektedir. Bu bakış açısıyla

yaklaşıldığında öncelikli olarak Anafartalar Caddesindeki sosyal hayatı canlandırmak hedeflenmelidir. Mimari koruma çalışmalarını, sosyal koruma çalışmalarıyla destekleyerek sürdürülebilir koruma sağlanmalıdır. Sürdürülebilir koruma çalışmaları için en önemli adım caddenin günümüz ihtiyaçlarına ve günümüz kullanıcılarına hitap etmesidir. Bu bağlamda tez kapsamında çalışma alanı için pilot yapılar belirlenmiş ve işlev değişikliği önerilmiştir. Bu karar verilirken caddenin ticari faaliyetleri dikkate alınmış ve genelde işlev olarak uyumsuz olan yapılar seçilmiştir. Örneğin kuyumculuk faaliyetleri ağırlıklı olan ticari yapıların arasında kalmış bir tamirci dükkânı yeniden işlevlendirilmelidir. Caddenin karmaşık görüntüsünden kurtulması ve günümüz koşullarına daha uyumlu hale getirilmesi için bu aşama oldukça önemlidir. Bu bağlamda belirlenen bu yapılar ile ilgili kapsamlı çalışmalar yapılarak işlevlendirme projelerinin hazırlanması önerilmektedir.

Çizelge 7.1. İşlev önerilen yapılar

İŞLEV DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİLEN YAPILAR			
Envanter Numarası	10	45-46	53-54
Yapı Fotoğrafi			
İşlev Önerilme Gerekçesi	Yapı konumu dolayısıyla Anafartalar Caddesi için önemli bir noktadadır fakat niteliksiz bir yapıdır. Müdahale tablosundaki önerilere ek olarak caddenin sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak yeni bir işlev verilmesi önerilmektedir.	Cadde üzerindeki köşe yapılardan olan 45 ve 46 envanter numaralı tescilli yapıların zemin katları caddede yaygın olarak görülen kuyumculuk dükkanlarıdır fakat üst katları kullanılmayan ve işlev olarak anlamsız denebilecek türdedir. Bu bağlamda cadde geneliyle uyumlu olacak yeni bir işlev verilerek yapının korunmasının sürdürülebilirliğinin sağlanması önerilmektedir.	Tez kapsamında tescil önerilen 1920-1930 yapımı yılı yapılar, caddenin kültürel sürdürülebilirliği için önemlidir. Konum olarak caddenin orta kısımlarında kalan yapıların, ulaşım anlamında da makul bir konumda olması ve işlevlerinin cadde ile yeterince uyumlu olmamaları sebebiyle yeniden işlevlendirilmesi önerilmektedir.

Çizelge 7.1. (devam) İşlev önerilen yapılar

İŞLEV DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİLEN YAPILAR			
Envanter Numarası	58	74	99
Yapı Fotoğrafı			
İşlev Önerilme Gerekeşi	Yapının işlevi cadde ile uyumsuz olması sebebiyle karmaşıklığa sebep olduğu düşünülmektedir. Hem caddenin yeniden kazanım stratejileri kapsamında hem de mevcuttaki karmaşıklığın kontrol edilmesi amacıyla caddenin kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak yeni bir işlev önerilmektedir.	Yapının özgün işlevinin çok kapsamlı, bir sosyal tesis deneyecek düzeyde olması ve mevcut bir kısmının kullanılmadığı bir kısmının da ticari amaçla kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, yapının sosyal ve kültürel ihtiyaçlar doğrultusunda özgün işlevine, iyileştirilmiş olarak yeniden döndürülmesi önerilmektedir.	Yapının cephe özellikleri, yapım yılı, kullanılan malzemeler bakımında önemli olan yapı, caddenin hareketsiz bir bölgesinde konumlanmaktadır. Yeniden kazanım stratejileri kapsamında caddenin bu kolunun da hareketlenmesi adına, kültürel ve sosyal işlevlerle kamu kullanımına açılması önerilmektedir.

4. Bilinçlendirme Çalışmaları: Esnafı ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Bilinçli kullanıcı her zaman çevresine daha duyarlı olmaktadır. Esnafın bilinçlenmesi yapıların dikkatli kullanımını dolayısıyla ömrünü uzatmaktadır.
5. Talepler: Ziyaretçi kitlesinin ve esnafın talepleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak bölgenin korunmasına katkıları sağlanmalı, bu sayede sahiplenme duyguları artacak ve korumanın sürdürülebilirliğine katkı sağlanacaktır.
6. Talepler: Ziyaretçi kitlesinin ve esnafın talepleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak bölgenin korunmasına katkıları sağlanmalı, bu sayede sahiplenme duyguları artacak ve korumanın sürdürülebilirliğine katkı sağlanacaktır.
7. Tescil Önerileri: Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan tescilli yapıların çevresinde cadde ile uyumlu olan fakat tescillenmemiş yapılar olduğu tespit edilmiştir. Tescilli yapılar yalnızca Osmanlı Dönemi ve erken cumhuriyet yapıları ile sınırlı kalmamalı, cadde dokusunu korumak ve kültürel değerlere sahip çıkabilmek için tescile uygun geç dönem yapılarının da koruma kapsamına alınmalıdır. Aşağıdaki Çizelgelarda, tescilli olmayan fakat caddenin geri kazanımına ve korunmasına katkı sağlayabilecek yapılar listelenmiştir. Bu yapılar yapım yılları ve çevrelerindeki yapılarla uyumlarına göre önerilmiştir.

Çizelge 7.2. Tescil önerilen yapı çizelgesi

Yapı Numara	Yapının Konumu	Yapının Fotoğrafı	Yapım Yılı	Kat Sayısı	Yapının İşlevi	Çekme Çıkma İşleme	Sürekli Sistem	Yapısal Durumu			Tescil Önerilme Sebebi
								Özgün	Mevcut	Yırtık	
1			1987-	4	Ticari (Banka)	-	Betonarme	x			Yapıdaki yapının tescilli olması sebebiyle öneri kazanın yapı aynı zamanda gabari ve doku anlamında caddede uyumludur. Caddenin kimliğini kaybetmemesi adına korumaya uygun olduğu düşünülmektedir.
2			1964	Anahtarlar Çarşısı	Anahtarlar Çarşısı	-	Betonarme	x			1950 yılında yarışma ile projelendirilen, sadece bir ticari alan olmaktan öte içerisinde bulunan sanat eserleriyle de önemli olan çarşı binası Ankara'nın ilk yürüyen merdivenli çarşısı olması ve döneme ait bir kimliği olması gerekçesiyle korumaya uygun olduğu düşünülmektedir. * Çitencil olarak yenileme ve güçlendirme çalışmaları yapılmaktadır.
3			1987-	Ticari	Ticari	-	Betonarme	x			Yapı cephe özellikleri bakımından ilgi çekici olmasın yanı sıra 1963 yılında yaşanan uçak kazasında, kaçınmış olduğu Ticaret Hami ile bitişik nizamlıdır. Birbirleriyle uyumlu olan yapılar hem dli bilgilerin sağlanmasıyla hem de yaşanan trafik olayını aynı sebeple korumaya uygun olduğu düşünülmektedir. Korunması yanındaki Ticaret Hami için önem arz etmektedir.
4			1958-1970	Ticari	Ticari	-	Betonarme	x			Büyük Apartman'ın yanında olması ve yapım tarihi sebebiyle önem kazanmaktadır. Ayrıca yapının karakter özellikleri caddede uyumlu olduğu için tescile uygundur.
5			1958-1970	Ticari	Banka	-	Betonarme	x			Büyük Apartman'ın yanında olması ve yapım tarihi sebebiyle önem kazanmaktadır. Ayrıca yapının karakter özellikleri caddede uyumlu olduğu için tescile uygundur.
6			1958-1970	Ticari	Ticari (Banka)	-	Betonarme	x			Büyük Apartman'ın yanında olması ve yapım tarihi sebebiyle önem kazanmaktadır. Ayrıca yapının karakter özellikleri caddede uyumlu olduğu için tescile uygundur.
7			1956	Ticari	Ticari	-	Betonarme	x			Yapı yerleşimi ve iç avlulu planı ile dikkat çeken yapı, caddenin kimliğini oluşturan yapıların biridir. Ankara Büyükşehir Belediye tarafından bakımı ve onarım çalışmaları tamamlanan çarşı, kültür aktarımı için tescile uygundur.
8			1971-1980	Dükkan + Konut	Otel	-	Betonarme	x			Yapı, 2 tescilli yapıyla bitişik nizamda olması, gabari ve doku anlamında uyumlu olması bakımından önem kazanmaktadır. Bu bağlamda caddenin kimliğini yaşatılması amacıyla korumaya uygundur.
9			1933-1940	Ticari	Ticari	-	Betonarme	x			Yapım yılı bakımında değer kazanan bu yapı, caddenin kimliğini belirlemesindeki rolü ve çevre yapılarla uyumu dikkate alındığında korumaya uygun olduğu düşünülmektedir.
10			1933-1940	Ticari	Ticari	-	Betonarme	x			Yapım yılı bakımında değer kazanan bu yapı, caddenin kimliğini belirlemesindeki rolü ve çevre yapılarla uyumu dikkate alındığında korumaya uygun olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 7.2. (devam) Tescil önerilen yapı çizelgesi

Yapı Numarası	Yapının Konumu	Yapının Fotoğrafı	Yapım Yılı	Kat Sayısı	Yapının İşlevi	Cephe Özellikleri	Strüktürel Sistem	Yapısal Durumu	Tescil Önerilme Sebepi
					Örgün	Çıkma	İyi	Orta	
					Mevcut	İşleme		Kötü	
11			1981-1986	6	Ticari	x	Betonarme	x	Yapım yılı geç döneme denk gelen bu yapı, Anahtarlar Caddesi' nin zaman içerisindeki değişimini görmemizi sağlama bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda geç dönem yapılardan cadde ile uyumlu olanların korunmaya uygun olduğu düşünülmektedir.
12			1987-	5	Ticari	x	Betonarme	x	Yapım yılı geç döneme denk gelen bu yapı, Anahtarlar Caddesi' nin zaman içerisindeki değişimini görmemizi sağlama bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda geç dönem yapılardan cadde ile uyumlu olanların korunmaya uygun olduğu düşünülmektedir.
13			1958-1970	5	Ticari	-	Betonarme	x	Yapım yılı geç döneme denk gelen bu yapı, Anahtarlar Caddesi' nin zaman içerisindeki değişimini görmemizi sağlama bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda geç dönem yapılardan cadde ile uyumlu olanların korunmaya uygun olduğu düşünülmektedir.
14			1949	4	Ticari	-	Betonarme	x	Yapım yılı bakımında değer kazanan bu yapı, caddenin kimliğini belirlemedeki rolü ve çevre yapılarla uyumu dikkate alındığında korunmaya uygun olduğu düşünülmektedir.
15			1920-1932	2	Dükkan + Konut	-	Betonarme + Yığma	x	Sakarya Apartmanının 2. bina yanında bulunan yapının arşiv fotoğraflama bakıldığında 1926 yılı öncesinde yapıldığı bilinmektedir. Yapım yılı, cephe özellikleri ve cadde kimliğine katkısı bakımından korunmaya uygun olduğu düşünülmektedir.
16			1930	4	Konut	-	Betonarme + Yığma	x	Sakarya Apartmanıyla bitişik mizami bulunan yapı, Mustafa Kemal' in özel kalem müdürü tarafından 1928-1934 yılları arasında yaptırıldığı bilinmektedir. Yapım yılı, cephe özellikleri ve cadde kimliğine katkısı bakımından korunmaya uygun olduğu düşünülmektedir.
17			1920-1932	3	Dükkan + Konut	-	Betonarme	x	Yapım yılı bakımında değer kazanan bu yapı, caddenin kimliğini belirlemedeki rolü ve çevre yapılarla uyumu dikkate alındığında korunmaya uygun olduğu düşünülmektedir.
18			1931	5	Konut	x	Betonarme	x	Yapım yılı geç döneme denk gelen bu yapı, Anahtarlar Caddesi' nin zaman içerisindeki değişimini görmemizi sağlama bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda geç dönem yapılardan cadde ile uyumlu olanların korunmaya uygun olduğu düşünülmektedir.

Çizelgelerde gerekçeleri ile belirtilen yapılar, Anafartalar Caddesinin genellikle başlangıç kısmında bulunan yapılardır. Bu yapılar tescilli yapıların yoğunlukta olduğu konumda, onlarla uyumlu ve mimari özellik bakımından nitelikli olmalarına göre seçilmiştir. Tez kapsamında toplamda 19 yapıya tescil önerilmektedir. Çizelgede açıklanan gerekçelere göre;

5 envanter numaralı yapı, yanındaki yapının tescilli olması sebebiyle önem kazanmaktadır. Aynı zamanda gabari ve doku anlamında cadde ile uyumludur. Caddenin kimliğini kaybetmemesi ve kültürel koruma adına korumaya uygun olduğu düşünülmektedir.

6 envanter numaralı yapı, bir yanındaki yapı ile gabari olarak uyumsuz olmasına karşın sağ yanındaki Ticaret Hanı ile aynı gabaridedir. Cephe özellikleri bakımından dikkat çeken yapının doku olarak ve uyum olarak caddede korunması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda tescil önerilmektedir.

8 envanter numaralı Anafartalar Çarşısı, koruma ve bakım çalışmalarına rağmen tescil altına alınmamıştır. Tez kapsamında birçok kere ele alınan yapının ilkler bakımından Anafartalar Caddesi için önemli olması ve caddenin Cumhuriyet dokusunun korunması adına tescile uygun olduğu düşünülmektedir.

11 ve 12 envanter numaralı yapılar, tescilli Büyük Apartman'ın solunda bitişik nizamlı bulunmaktadır. Yapım tarihleri bakımından önemli olan yapılar, Büyük apartmanla uyum içerisindedirler. Caddenin kimliğini kaybetmemesi adına korunması ve tescillenmesi önerilmiştir.

14 envanter numaralı yapı, Büyük Apartman'ın sağında ve bitişik nizamlıdır. Yapım tarihi açısından önemli olmasına karşın gabari olarak yanındaki yapılardan daha düşüktür. Yine de çevresiyle cephe ve doku olarak uyumlu olması ve caddenin kimliğini oluşturan yapılardan olması gerekçeleriyle tescile uygun olduğu düşünülmektedir.

17 envanter numaralı Anafartalar Belediye Çarşısı, koruma ve bakım çalışmalarına rağmen tescil altına alınmamış olan bir diğer yapıdır. Caddenin kimliğini oluşturan yapılardan biri olan çarşının, kültür aktarımı için tescile uygun olduğu düşünülmektedir.

19 envanter numaralı yapı, tescilli yapılarda bitişik nizamlı olması bakımından önemlidir. Çevre yapılarla uyumlu olması ve kültür aktarımı için tescile uygun olduğu düşünülmektedir.

25 ve 26 envanter numaralı yapılar, yapım yılları bakımından önemlidir. Bitişik nizamlı iki yapının da cephe özellikleri Cumhuriyet Dönemi' yapılarını temsil etmesi ve caddenin kimliğini belirleyen yapılardan olmaları sebebiyle tescile uygun olduğu düşünülmektedir.

38, 39 ve 40 envanter numaralı yapılar, yapım yılları bakımından Cumhuriyet Dönemi geç dönemlere denk gelmektedir. Bu bağlamda hem nitelikli cephe özelliklerine sahip olmaları hem caddeye kimlik vermeleri hem de caddedeki Cumhuriyet dönemi yapılarının süreç içerisindeki değişimi ve gelişimi net bir şekilde görmemizi sağladıkları gerekçeleriyle tescil önerilmektedir.

44 envanter numaralı yapı, yapım dönemi bakımından önem kazanması ve döneminin mimari anlayışını yansıtması ile önemlidir. Anafartalar Caddesi' nin kimliğini belirleyen yapılardan olması gerekçesiyle tescile uygun olduğu düşünülmektedir.

53, 54 ve 59 envanter numaralı yapılar, yapım yılları bakımından önem taşımaktadır. Cumhuriyet mimarisinin ilk örneklerinden olan yapıların, caddenin kültür aktarımı için tescile uygun olduğu düşünülmektedir.

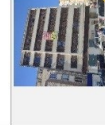
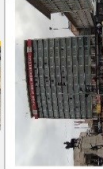
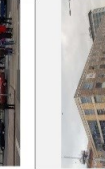
66 envanter numaralı yapılar, yapım yılları bakımından Cumhuriyet Dönemi geç dönemlere denk gelmektedir. Bu bağlamda hem nitelikli cephe özelliklerine sahip olmaları hem caddeye kimlik vermeleri hem de caddedeki Cumhuriyet dönemi yapılarının süreç içerisindeki değişimi ve gelişimi net bir şekilde görmemizi sağladıkları gerekçeleriyle tescil önerilmektedir.

99 envanter numaralı yapı, yapım yılı, cephe özellikleri ve kullanılan malzeme nitelikleri bakımından önem taşımaktadır. Cumhuriyet mimarisinin ilk örneklerinden olan yapının, caddenin kültür aktarımı için tescile uygun olduğu düşünülmektedir.

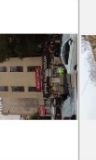

8. Sokak Sağlıklaştırma Projeleri: Anafartalar Caddesi' nin sokak sağlıklaştırma projelerinin tüm yapıları kapsayacak şekilde tamamlanması ve uygulanması, tüm bu

önerilerin en önemli aşamasıdır. Tez kapsamında yapıların problem tespitleri ve müdahale kararlarının alındığı Çizelgeler aşağıda gösterilmiştir. Bu bağlamda, alınan bu kararlar ve diğer koruma stratejileri bir arada değerlendirilip kalkınma stratejilerinin uygulanması önerilmektedir.

Çizelge 7.3. Anafartalar Caddesi' nde bulunan yapıların problem ve müdahale kararları

Emanet Numarası	Çephe Fotoğrafı	Ada/ Parsel	Tescil Durumu	Strüktürel Sistem	Problem												Müdahale Kararları											
					Laputa Sistem	Boşluklar				Çephe				Çatı				Tescilli	Tescilsiz									
						Kirletme	Sıva Çatlakları	Kahraman	Asımna	Kamirler/Ref	Doğrulamalarda	Hasar	Kilim/ Tente/ Kepenk	Yapıyı Boyutma	Çatı Kaçı	Değrma				Çephe Kaplaması	Çephe Davanı	Değrma	Değrma	Yeni Malzeme ile Değrma	Mekansal Değrmlik	Sıcaklık Değrasyonu	Etkeme	Bozma
1		6101/1	Tescilli	Betonarme	•																							• Tescilli yapının bakımları Anafata Sosyal Bilimler Üniversitesi tarafından yapılmaktadır.
2		6101/5	Tescilsiz	Betonarme	•																							• Çepheye yağın kirletme bulunan yapının cephe yüzeyindeki kirler temizlenmeli • Çepheye bulunan tüm metaliksiz ekler, cephede özeline belirlenen orantı bir ölçü ile yenilenecek, fazla olanlar kaldırılmalı, çizem olanlar yapının diğer cephelelerinde gözaltıya alınmalıdır
3		5869/1	Tescilli	Yığma																								• Restorasyon çalışmalarını yeni tamamlanmış ve yeni işlev verilmiş olan yapıya müdahale gerekmektedir.
4		5869/2	Tescilli	Yığma																								• Restorasyon çalışmalarını yeni tamamlanmış olan yapıya müdahale gerekmektedir.
5		5869/7	Tescilsiz	Betonarme	•																							• Yapının cephesindeki kirlerin temizlenmesi gerekmektedir • Yapı cephesinde bulunan tabaka ve klima motorlarının cephede özeline belirlenecek orantı olarak kaldırılmalı yapılmalıdır. • Yapının sağır cephesi uygun renk ile yeniden boyanması önerilebilir
6		5869/6	Tescilsiz	Betonarme	•																							• Yapı cephesinde bulunan kirlemeler temizlenmeli • Yığmanın olan alıpsu panjurları yenilenmeli ve korunmalı • Caddenin görsel bütünlüğü için renk karışık hazırlanmalı yapıların çevrelerindeki yapılarla birlikte düşünülüp rengine karar verilmelidir.
7		Bilimsel	Tescilsiz	Betonarme + Çelik	•																							• Yapının hula devam etmekte olan bakım ve onarım çalışmaları kapsamında; taşıyıcı sistem güçlendirilmesi, cephe temizliği, asma tavan yenilemesi, sı yalıtımı iyileştirilmesi gibi müdahaleler yapılacaktır. İşlev değişikliği olarak eddi bir mekân dönüşümü gerçekleştirilirse de eskiden bakımlık olarak kullanılan yapıya 2023 yılı içerisinde yaklaşık 1000 personelle ile EGO Genel Müdürlüğü'nün işlenmesi beklenmektedir.
8		5040/1	Tescilsiz	Betonarme	•																							• Anafartalar Çarşısı'nın halen devam etmekte olan bakım ve onarım çalışmalarını kapsamında, yapı kabuğu bakım ve onarımları öncelikli olmak üzere iç mekânlarında bulunan tarihi eser niteliğindeki sanatsal duvar çalışmalarını restorasyonları yapılacaktır. Yapı müdahaleleri tamamlanmış durumda iken yapısal olarak hem de görsel olarak iyileştirilmeye olacaktır. Caddenin tarihi ve kültürel değeri bağlamında önemli bir yapı olan Anafartalar Çarşısı köhne görünümünden kurtulup geri kazanılması beklenmektedir.

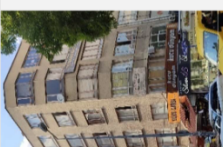

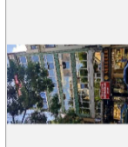
Çizelge 7.3. (devam) Anafartalar Caddesi' nde bulunan yapıların problem ve müdahale kararları

Evinin Numarası	Çeşitli Fotoğraf	Ada/ Parsel	Tescilli Durum	Strüktürel Sistem	Problem												Müdahale Kararları						
					Tasvir Sistemi	Bazımla			Çeşitli			Plan			Çap			Tescilli	Tescil				
						Kirletme	Sıva Çatlak	Kabarma	Ruhsat/Kat	Yasaklı	Doğrulan	Doğrulan	Doğrulan	Doğrulan	Doğrulan	Doğrulan			Doğrulan	Doğrulan	Doğrulan	Doğrulan	Doğrulan
15		1997571	Tescilli	Bezname																			<ul style="list-style-type: none"> • Cephesinde yüzeysel bozulmaları bulunan yapının cephe temizlenmesi ve onarımlarının yapılması önerilmektedir. • İşlev değişikliği sebebiyle mekansal bozulmaya uğramış olan yapı, caddenin kullanımını arttıran yapılardan biri olması sebebiyle önemlidir. Öğrenci kullanımını sağlayan yapıya işlev değişikliği önerilmemektedir.
16		1997572	Tescilli	Bezname																			<ul style="list-style-type: none"> • Cephesinde yüzeysel bozulmaları bulunan yapının cephe temizlenmesi ve onarımlarının yapılması önerilmektedir. • İşlev değişikliği sebebiyle mekansal bozulmaya uğramış olan yapı, caddenin kullanımını arttıran yapılardan biri olması sebebiyle önemlidir. Öğrenci kullanımını sağlayan yapıya işlev değişikliği önerilmemektedir.
17		58654	Tescilsiz	Bezname																			<ul style="list-style-type: none"> • Bakım ve onarım çalışmaları 2023 yılında tamamlanan yapı bu sayede koku ve pis görüntüsünden kurtulmuştur. • Yapı cephesindeki tabela ve klima motorları için ortak bir tasarım geliştirilmiş ve tek tip olarak cepheye yerleştirilmiştir. • Güncel olarak müdahale gerçekleştirilmemektedir.
18		58651	Tescilli	Bezname																			<ul style="list-style-type: none"> • İşlev değişikliği sebebiyle mekansal bozulmaya uğramış olan yapıda, yapısal ciddi bir problem bulunmamaktadır. • Yüzeysel kir bulunan yapının temizlenmesi ve cephesinde az da olsa bulunan müddes eklem yapının önüne geçmeyecek biçimde azaltılması ve mümkün olduğunca (tam caddenin üzerindeki yapılarda tek tip kullanılması önerilmektedir). • Yapı cephesinde bulunan siva bozulmaları onarılmalı, kırılmeler giderilmelidir. Cephe rengi Yarıdaki iki tescilli yapıya uygun olarak seçilmelidir. • Anafartalar Caddesi üzerinde bulunan tek oiel olan yapı, işlev olarak caddenin için gereklidir. Bu bağlamda işlev olarak korunması önerilmektedir.
19		8364	Tescilsiz	Bezname																			<ul style="list-style-type: none"> • Cephelede bulunan kırılma giderilmesi ve siva bozulmaları onarılmalıdır. • Zemin katı bulunan kuyumcuların uyumsuz cephe müdahaleleri ve vitrin düzenlenmesi ortak bir diti ile yeniden yapılmalıdır.
20		8366	Tescilli	Bezname																			<ul style="list-style-type: none"> • Yapının 1927 olan yapı 1991 yılında restorasyon ile geliştirilmiştir. Bu bağlamda genişletilen kısm ve özgen kısm ayrılacak farklı iki dönem yapıları olarak değerlendirilmelidir. • Cephelede bulunan müddes ekler, tam caddenin diti birliği olacak biçimde düzenlenmelidir. • Cepheledeki kırılmeler ve siva çatlakları giderilmelidir.
21		8367	Tescilli	Bezname																			<ul style="list-style-type: none"> • Yapının 1927 olan yapı 1991 yılında restorasyon ile geliştirilmiştir. Bu bağlamda genişletilen kısm ve özgen kısm ayrılacak farklı iki dönem yapıları olarak değerlendirilmelidir. • Cephelede bulunan müddes ekler, tam caddenin diti birliği olacak biçimde düzenlenmelidir. • Cepheledeki kırılmeler ve siva çatlakları giderilmelidir.

Çizelge 7.3. (devam) Anafartalar Caddesi' nde bulunan yapıların problem ve müdahale kararları

Evanjer Numarası	Çephe Fotoğrafı	Ada/ Parsel	Tescil Durumu	Sıhhiyet Sistemi	Problem												Müdahale Kararları						
					Çephe						Plan							Tescilli		Tescilsiz			
					Kiritleme	Sıva Çatlığı	Kabarma	Aşınma	Renk/Boyut/Katman	Diğer	Çatı Katı	Doğrultma	Çephe Duvanı	Kullanım	Değişiklik	Yeni Malzeme		Mekansal	Sağlık Değişikliği	Eklenme	Bozulma	Restore Edilmiş	Özgene Korunmuş
22		8358	Tescilsiz	Betonarme																			<ul style="list-style-type: none"> Yapıda ciddi kır ve sızma riskleri bulunmuş yapıların onarımı yapılmalıdır. Caddenin en yoğun müdahale eki bulunan yapılardan biridir, yoğun bir görüntü kirliliğine sebebiyet veren yapının cephesi nitelsiz eklerle mümkün olduğunca arındırılmalıdır. Bu kapsamda, caddenin tek tip tabaka ve kılma kaplaması yapılmalıdır. Pvc doğramalarda yıpranmalar bulunan yapının, caddenin dokusuna uygun olacak biçimde alüminyum gövdeli doğrama ile değiştirilmesi önerilmektedir.
23		8357	Tescilsiz	Betonarme																			<ul style="list-style-type: none"> Yapının cephesindeki yoğun kırılma temizlenmeli ve aşınma olan taş kaplamalar değiştirilmelidir. Biftekli yapı gibi bu yapıda da yoğun müdahale ek bulunmaktadır. Bu nitelsiz eklerin kaldırılması caddenin görsel bütünlüğü için çok önemlidir ve düzenlenmelidir. Çatı katında sıradan eklenen kısımlar çok bakımsız ve köhne görünümü sebebiyle kaldırılmalıdır.
24		8356	Tescilsiz	Betonarme																			<ul style="list-style-type: none"> Yapının cephesinde bulunan yüzeysel kırılmalar giderilmelidir. Cepheye daha öncesinde bulunan fakat sonrasında sökülmüş olan tabaka, kılma gibi nitelsiz öğelerin taşıyıcı profilleri hala cepheye durmaktadır. Bunların temizlenmesi gerekmektedir. Çatı olarak kullanılmayan yapıya, döşem yapıları olması sebebiyle bu bağlamda müdahalele bulunmamaktadır. Benzer işlev için kullanılan yapı genel anlamda temiz ve çok müdahale gerektirmemektedir.
25		8355	Tescilsiz	Betonarme																			<ul style="list-style-type: none"> Yapı cephesi genel olarak iyi durumdadır fakat yüzeysel kırılmalar ve sıva çatlaklarının temizlenmesi gerekmektedir. Cepheye bulunan nitelsiz eklerin mümkün olduğunca azaltılması ve diğ. birliğin sağlanması gerekmektedir.
26		8354	Tescilsiz	Betonarme																			<ul style="list-style-type: none"> Yapı cephesindeki kırılmalar giderilmelidir. Sıva çatlak ve kabarmalar onarılmalıdır. Yapı çatısındaki bozulmalar sebebiyle oluşan rutubet ve yosunlanmalar giderilmelidir. Doğramalar tek tip ve tarihi dokuya uygun olarak yenilenmeli ve eksikleri tamamlanmalıdır. Yapı cephesinde bulunan nitelsiz ekler mümkün olduğunca kaldırılmalı ve zaruri olanlar caddenin tek tip olarak tercih edilmelidir.
27		8359	Tescilsiz	Betonarme																			<ul style="list-style-type: none"> Yapı genelinde müdahale ekler yoğunluktadır, mümkün olduğunca kaldırılmalı ve zaruri olanlar caddenin tek tip olarak tercih edilmelidir. Yapı genelinde kırılmalar giderilmeli, sıva ve boyu çatlakları onarılmalıdır. Yapı çatısındaki bozulmalar sebebiyle oluşan rutubet ve yosunlanmalar giderilmelidir.

Çizelge 7.3. (devam) Anafartalar Caddesi' nde bulunan yapıların problem ve müdahale kararları

Evinin Numarası	Çaplı Fotoğraf	Ada/ Parşel No	Tescil Durumu	Sırtüstü Sitenin Strüktürel Sitenin	Problem													Müdahale Kararları				
					Tasvir Sitenin Çatlık/ Çatlık	Bomlu			Eklene			Kaldırma			Değiştirme				Plan	Çın	Tescil	Tescil
						Kırılma	Sıra Çatlığı	Kabarma	Katırlık/ Katırlık	Asyma	Katırlık/ Katırlık	Yayın	Değrmler/ Değrmler	Katırlık/ Katırlık	Yapı	Eklene	Çın					
47		13616	Tescilli	Bername	Çatlık/ Çatlık	Kırılma	Sıra Çatlığı	Kabarma	Asyma	Katırlık/ Katırlık	Yayın	Değrmler/ Değrmler	Katırlık/ Katırlık	Yapı	Eklene	Çın	Plan	Çın	Tescil	Tescil	Bakım	<ul style="list-style-type: none"> • Bakım ve onarım çalışmaları yapılarak yapıya uygun hale getirilmelidir.
48		25076	Tescilli	Yığına	Çatlık/ Çatlık	Kırılma	Sıra Çatlığı	Kabarma	Asyma	Katırlık/ Katırlık	Yayın	Değrmler/ Değrmler	Katırlık/ Katırlık	Yapı	Eklene	Çın	Plan	Çın	Tescil	Tescil	Bakım	<ul style="list-style-type: none"> • Yüzeysel kırılmaları bulunan tescilli yapı arındırılmalıdır. • İşlev değişikliğinden kaynaklanan mekanik değişiklikler tespit edilerek özgün haline döndürülmelidir. • Yapı genelinde muhtemel ekler mevcut olduğuna bakılmamalı ve zararı olanlar caddede genelinde tek tip olarak tercih edilmelidir.
49		25077	Tescilli	Bername	Çatlık/ Çatlık	Kırılma	Sıra Çatlığı	Kabarma	Asyma	Katırlık/ Katırlık	Yayın	Değrmler/ Değrmler	Katırlık/ Katırlık	Yapı	Eklene	Çın	Plan	Çın	Tescil	Tescil	Bakım	<ul style="list-style-type: none"> • Yapının dış cephesinde yağın kırılmaları giderilmelidir. • Yapı cephesinde buluna sıra çatlık ve dökümleri onarılmalıdır. • Yapı cephesinde kilitlenmiş alan sayın sebep olduğu rütbet ve yosunlanma temizlenmelidir. • Çatıdaki bozulmalar sonucu oluşan sıva altındaki kabarma ve dökümler onarılmalıdır. • Çatıdaki deformasyon onarılmalıdır. • Yapı cephesinde yağınla birlikte bulunan muhtemel ekler caddenin dokusuna uygun olarak dibrzlenmelidir. • Zaman içerisinde muhtemel eklerin yer değiştirmesiyle oluşan cephesindeki aşınmalar onarılmalıdır.
50		25071	Tescilsiz	Bername	Çatlık/ Çatlık	Kırılma	Sıra Çatlığı	Kabarma	Asyma	Katırlık/ Katırlık	Yayın	Değrmler/ Değrmler	Katırlık/ Katırlık	Yapı	Eklene	Çın	Plan	Çın	Tescil	Tescil	Bakım	<ul style="list-style-type: none"> • Yapının dış cephesinde yağın kırılmaları giderilmelidir. • Yapı cephesinde buluna sıra çatlık ve dökümleri onarılmalıdır. • Yapı cephesinde kilitlenmiş alan sayın sebep olduğu rütbet ve yosunlanma temizlenmelidir. • Çatıdaki bozulmalar sonucu oluşan sıva altındaki kabarma ve dökümler onarılmalıdır. • Çatıdaki deformasyon onarılmalıdır. • Yapı cephesinde yağınla birlikte bulunan muhtemel ekler caddenin dokusuna uygun olarak dibrzlenmelidir. • Zaman içerisinde muhtemel eklerin yer değiştirmesiyle oluşan cephesindeki aşınmalar onarılmalıdır.
51		736216	Tescilli	Yığına + Bername	Çatlık/ Çatlık	Kırılma	Sıra Çatlığı	Kabarma	Asyma	Katırlık/ Katırlık	Yayın	Değrmler/ Değrmler	Katırlık/ Katırlık	Yapı	Eklene	Çın	Plan	Çın	Tescil	Tescil	Bakım	<ul style="list-style-type: none"> • Yapının dış cephesinde yağın kırılmaları giderilmelidir. • Yapı cephesinde buluna sıra çatlık ve dökümleri onarılmalıdır. • Yapı cephesinde yağınla birlikte bulunan muhtemel ekler caddenin dokusuna uygun olarak dibrzlenmelidir. • Zaman içerisinde muhtemel eklerin yer değiştirmesiyle oluşan cephesindeki aşınmalar onarılmalıdır.
52		730617	Tescilsiz	Bername	Çatlık/ Çatlık	Kırılma	Sıra Çatlığı	Kabarma	Asyma	Katırlık/ Katırlık	Yayın	Değrmler/ Değrmler	Katırlık/ Katırlık	Yapı	Eklene	Çın	Plan	Çın	Tescil	Tescil	Bakım	<ul style="list-style-type: none"> • Yapının dış cephesinde yağın kırılmaları giderilmelidir. • Yapı cephesinde buluna sıra çatlık ve dökümleri onarılmalıdır. • Yapı cephesinde yağınla birlikte bulunan muhtemel ekler caddenin dokusuna uygun olarak dibrzlenmelidir. • Zaman içerisinde muhtemel eklerin yer değiştirmesiyle oluşan cephesindeki aşınmalar onarılmalıdır.

Çizelge 7.3. (devam) Anafartalar Caddesi' nde bulunan yapıların problem ve müdahale kararları

Evinin Numarası	Çeşitli Fotoğraflar	Adres/ Parsel No	Tescilli Durumu	Sırtlı/İki Katlı Sistem	Problem												Tescilli		Müdahale Kararları						
					Eklene				Bazımla				Plan				Çatı	Tescilli							
					Kirletme	Sıva Çatlakları	Kabarmalar	Asyma	Retülere/Kıf Yolları	Doğrulamalarda	Kilnalar	Kepekli Tavanlar	Yapıya Uygun Rüyeme	Çatı Kanı	Düzenleme	Kaplamalar				Değişim	Yeni Malzeme ile Değişim	Mekanik	Sakıt Değişim	Eklene	Bozulma
98		7706	Tescilsiz	Benarname	•																			• Yapı cephesindeki yüzeysel kırılmalar temizlenmelidir.	
99		7705	Tescilsiz	Vijna - Benarname	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	• Yapı cephesinde inilme sorunları temizlenmelidir. • Yeni cephesindeki öğelerdeki tıvı yapılmalıdır. • Çatılar için en uygun şekilde betonlar kullanılmalıdır. Çatı drenajı yapılarak çöp suyunun giderilmesi.
100		7704	Tescilsiz	Benarname	•																			• Yapı cephesindeki yüzeysel kırılmalar temizlenmelidir.	
101		7703	Tescilsiz		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	• Bakımsız ve niteliksiz durumdaki yapının ciddi olarak uygun şekilde yeniden planlanması gerekmektedir.	
102		7702	Tescilsiz		•																			• Bakımsız ve niteliksiz durumdaki yapının ciddi olarak uygun şekilde yeniden planlanması gerekmektedir.	
103		7701	Tescilsiz		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	• Bakımsız ve niteliksiz durumdaki yapının ciddi olarak uygun şekilde yeniden planlanması gerekmektedir.	
104		236/11	Tescilsiz		•																			• Bakımsız ve niteliksiz durumdaki yapının ciddi olarak uygun şekilde yeniden planlanması gerekmektedir.	
105		236/04	Tescilsiz		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	• Bakımsız ve niteliksiz durumdaki yapının ciddi olarak uygun şekilde yeniden planlanması gerekmektedir.	
106		884/33	Tescilsiz		•																			• Yapı cephesindeki yüzeysel kırılmalar temizlenmelidir.	

9. Araç Girişi Kısıtlaması: Anafartalar Caddesi' ne bağlanan sokakların taşıt trafiğine kapatılması ve sokakların rampa eğimleri çok yüksek olması caddenin otopark olarak kullanılmasına sebep olduğu tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra cadde ve çevresinde bulunan ticari alanların getirmiş olduğu araç trafiği ve otopark alanlarının yetersiz oluşu caddeyi kaosa sürüklemiştir. Bu sebeple araç girişlerini kontrol altına alabilmek için caddenin belirli saatler dışında trafiğe kapatılması önerilmektedir.
10. Tramvay: Anafartalar Caddesi' nini turizm değerini arttırmak için haritada işaretlemiş olan güzergahta nostaljik bir tramvay hattı yapılarak hem gün içerisinde araç trafiğine kapanan caddenin yayalar tarafından kullanım konforunu artırılabilceği hem de özellikle sosyal medyanın tarihi yerlere rağbeti arttırdığı düşünüldüğünde ciddi bir kitleye ulaşılabileceği düşünülmektedir.
11. Toplu Taşıma: Anafartalar Caddesi' ne ulaşımı kolaylaştırmak için toplu taşıma hatlarını arttırmak gerekmektedir. Mevcutta çok kullanıldığı görülen dolmuşların, yeni projelerle bent deresine çekilmesi planlanmaktadır fakat daha sonrası için mutlaka yeni toplu taşıma hatlarının eklenmesi gerekmektedir. Kullanıcıların yaya olmaları rahatlık sağlamadığı sürece araç girişinin kısıtlanamayacağı düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında literatür taramaları ve saha çalışmaları yapılmış olup bu bilgiler ışığında Anafartalar Caddesi' ni oluşturan 106 yapıyı kapsayan çeşitli analiz paftaları hazırlanmıştır. Bu analiz paftaları sırasıyla; doluluk/ boşluk analizi, durum analizi, özgün işlev analizi, mevcut işlev analizi, kat yüksekliği analizi ve yapım yılı tespit analizidir. Caddenin kent ölçeğindeki doluluk boşluk analizinden sonra yapılan diğer tüm analizlerde her bir yapı tek tek incelenip uygun lejantla boyanmıştır. Bu çalışmalar ışığında elde edilen veriler Çizelge ve grafiklerle karşılaştırılmış, son olarak da Ulus bölgesi genelinde yapılan olanak, potansiyel ve müdahale paftalarıyla koruma ve kalkınma stratejileri belirlenmiştir.

Yapılan analiz çalışmaları sonucunda elde edilen verilerle Anafartalar Caddesi üzerindeki yapıların problem ve müdahale kararlarından bahsedilmiştir. Hazırlanan karşılaştırmalı Çizelgeler ile yapılardaki işlev değişikliğinin kontrolsüz olması durumunda ciddi mekânsal ve strüktürel hasarlar olabileceği sonucuna varılmıştır. Anafartalar Caddesi özelinde değerlendirildiğinde, konut işlevli yapıların fevri kararlarla ticari işlev verilmesi sonucu köhneleşme olduğu görülmüştür. Yer yer virane diyebileceğimiz ama hala kullanılmakta olan yapılar tespit edilmiştir. Bunlara karşılık, özellikle tescilli yapılarda resmî kurumların kontrolüyle yapılmış olan işlev değişikliklerinin yapının korunmasına büyük katkı

sağladığı görülmüştür. En iyi örneği Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ve Kültür Turizm Bakanlığı Hizmet Binası' dır. Bu örnekleri Eski Belediye Binası takip etmektedir. Niteliksiz işlev değişikliği sebebiyle bozulmaya uğramış dönem yapılarının sayıca çok olduğu caddede, uyumsuz işlevli yapıların ayrıntılı planlama çalışmalarıyla Anafartalar Caddesi' nin kalkınmasına katkı sağlayacak sosyal ve kültürel aktivitelerin yapılabileceği yeni işlevlere dönüştürülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Yapılan tez çalışması kapsamında, Anafartalar Caddesi' nin bir diğer önemli sorunu olan cephelerdeki görüntü kirliliği ele alınmıştır. Bu kirlilikten kurtulmak için Ankara Büyük Şehir Belediyesi' nin belirlemiş olduğu "Ankara Büyükşehir Belediyesi Reklam, İlan ve Tanıtım Yönetmeliği"ne uygun olarak tüm caddedeki yapı cephelerinin düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Caddenin korunması ve kalkınması için genel görünümün çok önemli olması sebebiyle cephe sağlıklaştırma başta olmak üzere sokak sağlıklaştırma projelerinin uygulanması, tez kapsamında karşılaştırmalı çalışmalar ile belirlenen tescil uygun olduğu düşünülen yapılar tescillenerek koruma altına alınmalı ve ayırt edilmeden tüm yapıların bakım, onarımlarının yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ulus genelinde hazırlanan olanak, potansiyel ve müdahale paftaları sonucunda görülmüştür ki, Anafartalar Caddesi' ne toplu taşıma ile ulaşım imkânları kısıtlıdır. Toplu taşıma imkânlarının artırılması ve kullanıcıların caddeyi kullanmaktan imtina etmeyeceği seviyeye getirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Toplu taşıma imkânlarının artmasıyla ve Anafartalar Caddesi için önerilen kontrollü araç girişi sayesinde, caddenin araç yoğunluğunun kontrol altına alınması beklenmektedir. Yapılan tüm çalışmalara göre görülmüştür ki, Anafartalar Caddesi, kuzeyinde 2 tane arkeolojik sit alanı, güneyinde çeşitli Bakanlık binaları ve müzeler, doğusunda Ankara Kalesi, batısında eski TBMM binaları, Ankara Palas gibi Türkiye tarihi için kıymetli çok sayıda kültür varlığının arasında kalmış, Cumhuriyet Tarihi' nin seçkin yapılarını barındıran açık hava müzesi denilebilecek kadar özel bir caddedir ve eski cazibesine kavuşması mümkündür. Tez kapsamında bahsedilen müdahale önerilerinin kısa zaman içerisinde uygulanmaya başlamasıyla, eski ihtişamını kazanması kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Cengizkan, A. (2022). Yeni Şehir”in Kuruluşu: Erken Cumhuriyet Konutu”nu Anlamak. *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 39(1), 23–56.
2. Kefu, G. (2001). A Study on Anafartalar Street-Ankara and a group of apartment houses defining it as a problem of conservation. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Ankara
3. Yavuz, F. (1981). Başkent Ankara ve Jansen. O.D.T.Ü. *Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 7(1), 25-33.
4. Cengizkan, A. (2010). The production of a mise en scène for a nation and its subjects: Clemens Holzmeister et al. in the Ministries Quarter for Ankara, Turkey. *The Journal of Architecture*, 15(6), 731-770.
5. TMMOB Ankara Şubesi. (13 – 15 Ekim 1997). *Üretim Ekonomisinden Rant Ekonomisine Kamu Arazilerinin Özelleştirilmesi*. Ankara Sempozyumu, Ankara.
6. Dinçer, G. (2014). Ulus’ tan Samanpazarı’na Anafartalar Caddesi’nin öyküsü. *İdealkent*, 5(11), 36-60.
7. Akdoğan, Ö. G. (2018). Kent, kimlik ve sanat: Anafartalar Çarşısı ve kamusal sanat üzerine bir inceleme. *Moment Dergi*, 5(2), 383-415.
8. Akgün, S., ve Tankut, G. (1988). Bir Başkent’in İmarı. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 16, 285-286.
9. Tunçer, M. (2014). 20. yüzyıl başlarında Tahtakale, Karaoğlan Çarşısı ve Taşhan’dan Ulus Merkezi’ne dönüşüm. *İdealkent*, 5(11), 18-35.
10. Kurt, H. (2006). Türkiye’de Kent Planlarının Siyasal Amaçlarla Yozlaştırılması: Ankara Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 110-122.
11. Aslanoğlu, İ. (2001). *Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı 1923-1938*. Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları.
12. Şenocak, G. (2019, 14-17 Şubat). *Ankara’da rasyonalist-pürist bir mimari iz: Anafartalar Çarşısı*. 4. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Bildiri Tam Metin Kitabı, Yalova, 219-231.
13. Açıksöz, S., Ataturay, R., Güneş, G. ve Çabuk, A. (1996). *Geçmişten günümüze Ulus Meydanı*. Çevre Planlama ve Tasarımına Bütüncül Yaklaşım Sempozyumu, Ankara, 326-328.
14. İnternet: Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2008). Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı koruma amaçlı imar planı raporu, URL: <https://www.ankara.bel.tr/files/6513/4726/6062/2-tarihce.pdf>, Son Erişim Tarihi: 03.05.2023

15. Graham, S., Healey, P. (1999). Relational concepts of space and place: Issues for planning theory and practice. *European planning studies*, 7(5), 623-646.
16. Bayraktar, N. (2013). Tarihe eş zamanlı tanıklık: Ulus ve Kızılay meydanlarının değişim süreci. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 20-35.
17. Tekeli, İ. (2011). *Toplu eserler (18) Anadolu'da yerleşme sistemleri ve yerleşme tarihi yazıları*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
18. Altaban, Ö. (1998, 25-29 Mart), *An Introduction to Antalya 'A Unique Mediterranean City, International Society of City and Regional Planners, Coastal Area Management*. Uluslararası Seminer, Antalya
19. Günay, B. ve Selman, M. (1994). *Kentsel Görüntü ve Kentsel Estetik Örnek Kent: Ankara. Kent, Planlama, Politika, Sanat*. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayını, Ankara.
20. Günay, B., Erkal, F. ve Kırıl, Ö. (2005). Ulus tarihi kent merkezi koruma ıslah imar planı: 1986-2006 koruma planından yenileme planına. *Planlama Dergisi*, (4), 34-49.
21. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (1980). *Ankara Kalesi koruma geliştirme projesi, tespit, değerlendirme, ön kararlar*. Ankara TCKTB,
22. Cengizkan, A. (2004). *Ankara'nın İlk Planı: 1924-1925 Lorcher Planı*. Ankara: Ankara Enstitüsü Vakfı ve Arkadas Yayınevi,
23. Tunçer, M. (2000). *Tarihsel çevre koruma politikaları* (Birinci Baskı) Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 281.
24. Tunçer, M. (2005, 17 Mayıs). *Jansen'den bugüne tarihsel çevre koruma süreci ve koruma politikaları*. Ulus Paneli, Ankaram Platformu Ulus Girişimi, Ankara.
25. Tunçer, M. (2013). Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanı koruma planı, niteliği ve iptaline ilişkin gerekçeler. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 10-34.
26. Öztürk, E. (2019), *Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde Koruma Planına Geçiş Dönemlerindeki Uygulamalar ve Neden Oldukları Sorunların İncelenmesi* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
27. UTTA Planlama Projelendirme. (2010). Ankara Ulus tarihi kent merkezi kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planı araştırma raporu. *UTTA Mimarlık*, Ankara.
28. Üsküplü, T. ve Çolakoğlu, B. (2019). Sosyal Ağ verileri ve mekân dizim analizlerinin kentsel stratejiler geliştirmede kullanımı: Kadıköy örneği. *Megaron*, 14(2), 269-278.
29. Sey, Y (1998). *Cumhuriyet Döneminde Konut, 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
30. Bilgen, H. (1985). Ankara'da günlük yaşam 1928-38. *Mimarlık*, 2(3), 17-21.
31. Yavuz, Y. "Cumhuriyet Dönemi Ankara'sında Mimari Biçim Endişesi", *Mimarlık* 11-12, (Kasım-Aralık 1973): 26-43.

32. Vehbi Koç ve Ankara Araştırmaları Merkezi. (1927). Taşhan (Ulus) Meydanı Fotoğraf ve Kartpostal Arşivi, *VEKAM*, Ankara.
33. Şenceol, S. (2005, 17 Mayıs). *Forum: Ulus'ta güncel gelişmeler. Ankara Tarihi Kent Merkezi 1: Ulus Paneli*, 17 Mayıs 2005 içinde Ankara: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, 110.
34. Söylemez, E., Demiröz, İ., ve Kubat, A. S. (2018, 13-14 Aralık). *Jansen Planı'nın Ankara kentinin gelişimi ve kentin çeper-kuşak alanlarına etkisi*. Uluslararası Jansen ve Ankara Sempozyumu, Ankara.
35. Cinar Ozdil, N., Vejre, H., and Bilsel, F. C. (2020). Emergence and evolution of the urban public open spaces of Ankara within the urban development history: 1923 to present. *Journal of Planning History*, 19(1), 26-51.
36. Hosanlı, D. A., and Resta, G. (2021). Building a nation, building a modern capital city: A comparative study of Ankara's and Tirana's first master plans. *İdealkent*, 12(34), 1693-1721.
37. Orsan, E. Ş., ve Karadeniz, N. (2019). Ankara kenti mekansal planlama sürecinde doğal bir alanın dönüşümü: İmrahor vadisi örneği. *Peyzaj Araştırmaları ve Uygulamaları Dergisi*, 1(2), 1-9.
38. İnternet: Nalbant, K. (2005). *Ulus bir başka güzelleşecek şimdi!* URL: <http://v3.arkitera.com/spotlight.php?action=displaySpotlight&ID=4&year=&aID=129>, Son Erişim Tarihi: 18.09.2022.
39. İnternet: Madran, E. ulusn Ergut, E. ve Özgönül, N. (2005). *Ulus tarihi kent merkezi. Planlama*, 4, 51-53. URL: https://www.spo.org.tr/resimler/ekler/4d2004bf28a2095_ek.pdf, Son Erişim Tarihi: 24.10.2012.
40. Doğruer, F. S. (2021). Ankara Zincirli Cami: Korunma Sorunları ve Çözümüne Yönelik Öneriler. *İdealkent*, 12(32), 444-470.
41. Bilgen, H. (1985). Ankara'da günlük yaşam 1928-38. *Mimarlık*, 2(3), 17-21.
42. İnternet, Harita: Google Haritalar URL:

43. İnternet: Ankara Ulus yenileniyor! Anafartalar Çarşısı ve Ulus İş Hanı'nda çalışmalar devam ediyor.URL:<https://medyabaskent.com/haber/14561773/ankara-ulus-yenileniyor-anafartalar-carsisi-ve-ulus-is-haninda-calismalar-devam-ediyor>, Son Erişim Tarihi: 28.04.2023.
44. İnternet: Yazarı bilinmiyor, (2023). Anafartalar Belediye Çarşısı Yepyeni Görünümüyle Hizmet Vermeye Başladı. URL: <https://www.ankara.bel.tr/haberler/anafartalar-belediye-carsisi-yepyeni-gorunumuyle-hizmet-vermeye-basladi-16173>
45. İnternet: Yazarı bilinmiyor, (2022). En son Haber. URL: <https://www.ensonhaber.com/emlak/ankara-kalesindeki-restorasyon-calismalari-suruyor>, Son Erişim Tarihi: 07.08.2022
46. İnternet: Yazarı bilinmiyor, (2023). Son Dakika. <https://www.sondakika.com/yerel/haber-abb-ulus-kultur-merkezi-kapali-carsi-ve-dolmus-15772006/> , Son Erişim Tarihi: 20.05.2023
47. İnternet: Yazarı bilinmiyor, (2022). Ankara Büyükşehir Belediyesi. URL: <https://www.ankara.bel.tr/ankara-kent-rehberi/ankara-nin-kisa-tarihi>, Son Erişim Tarihi: 28.12.2022.
48. İnternet: Arısoy, A. Bütüncül Kentsel Korumada Bologna ve Verona Örnekleri. URL: <https://www.cekulvakfi.org.tr/makale/butuncul-kentsel-korumada-bologna-ve-verona-ornekleri>, Son Erişim Tarihi: 25.05.2023
49. İnternet: KÖNİ, N. (2012). URL: <https://blog.milliyet.com.tr/bir-zamanlar-turkiye-bir-sumerbank-ulkesiydi/Blog/?BlogNo=381183>
50. İnternet: Yazarı bilinmiyor, (2023). Ankara Büyük Şehir Belediyesi. <https://www.ankara.bel.tr/haberler/ulus-yeniden-goz-bebegi-olacak-ankara-buyuksehir-belediyesinin-ulus-taki-yenileme-calismalari-suruyor-16370>, Son Erişim Tarihi: 25.05.2023
51. İnternet: Yazarı bilinmiyor, (2023). Ankara Büyük Şehir Belediyesi. <https://www.ankara.bel.tr/haberler/ulus-ta-donusum-suruyor-60-yillik-tarihi-anafartalar-carsisi-yenileniyor-16160>, Son Erişim Tarihi: 25.03.2023
52. İnternet: Yazarı bilinmiyor, Ankara Roma Tiyatrosu, URL: https://www.wikiwand.com/tr/Ankara_Roma_Tiyatrosu, Son Erişim Tarihi: 25.03.2023
53. İnternet: Goethe-Institut Ankara (2010). URL: <https://www.goethe.de/ins/tr/ank/prj/urs/geb/ban/sum/trindex.htm>, Son Erişim Tarihi: 25.03.2023
54. İnternet: Yazarı bilinmiyor, (2018). Gümrük Müsteşarlığı Binası Yıkılıyor. URL: <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/ankara/ulus-meydanindaki-gumruk-mustesarligi-binasi-yikiliyor-12835150>, Son Erişim Tarihi: 25.03.2023

55. İnternet: Yazarı bilinmiyor, URL: <https://www.fotoankara.com/arsiv/zincirli-cami/>, Son Erişim Tarihi: 25.03.2023
56. İnternet: Kaplan. S. (2018). Gümrük Müsteşarlığı Binasının Yıkımı. URL: <https://anayurtgazetesi.com/haber/10779385/ulus-meydani-icin-yikimler-suruyor>, Son Erişim Tarihi: 25.03.2023
57. İnternet: Büyük. M. (2019), Anafartalar Çarşısı. URL: <https://www.trthaber.com/haber/yasam/ilklerin-carsisi-anafartalar-408730.html>, Son Erişim Tarihi: 25.03.2023
58. Güngör, S., Özcan, Ulus Şehir Mimarı” Hermann Jansen’in Planlama Anlayışı Ve Başkent Ankara’nın İmarı. *International Journal of Social And Humanities Sciences*, 6(3), 155-172.
59. TMMOB Şehir Plancıları Odası. (2019). Mekân: *Ulus Ankara’da Yitmekte Olan Kültür ve Tabiat Varlıkları: Mekân, İnsan ve Kentin Tarihi*, TMMOB ŞPO, Ankara
60. Şen, A. (2020). *Ankara-Ulus Sümerbank genel müdürlük binasının yeniden işlevlendirme sürecinin 20. yüzyıl mimarlık mirasının korunması bağlamında incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Ankara
61. İnternet: Yazarı bilinmiyor. URL: <https://www.ankara.bel.tr/zabita/faaliyetler>, Son Erişim Tarihi: 25.05.2023
62. İnternet: Büyük Apartman. URL: <https://libdigitalcollections.ku.edu.tr/digital/collection/TKV/id/290/>, Son Erişim Tarihi: 25.05.2023
63. Aksoya, E., & Aydın, D. (2015, Mayıs). *Mimaride yeniden kullanım: sürdürülebilirlik bağlamında Raziye Takkalı Evinin yeniden kullanımı için mekânsal analizler*. 2nd International Sustainable Buildings Symposium, 28-30, Ankara.
64. Kefu G., Eskici. B., KUDEB (2021). Anafartalar Caddesi Araştırma Raporları
65. KUDEB (2021), Anafartalar Caddesi Sokak Sağlıklaştırma Rölöve Çizimleri
66. Kırmızı, H. B. (2022). Arif Hikmet Koyunoğlu’nun Ankara’daki Kamu Yapıları. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (7), 31-47.
67. İnternet: Kurşunlu Camii. URL: <https://libdigitalcollections.ku.edu.tr/digital/collection/TKV/id/388/>
68. İnternet: Sönmez, S. (2016). URL: <https://www.sanattanyansimalar.com/yazarlar/savas-sonmez/cocuk-esirgeme-kurumu-ve-ankara-cinayeti/961/>, Son Erişim Tarihi: 25.05.2023
69. İnternet: Salt Araştırma, Ülgen Ailesi Arşivi. I. Ulusal Mimarlık Dönemi’nde yapılmış Gülhane İş Hanı. <https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/89621>, Son Erişim Tarihi: 10.04.2023

70. İnternet: Kùltür Envanteri, (2023) “Gazi ve Latife Hanım Okulları”, URL: <https://kulturenvanteri.com/yer/?p=19817>, Son Erişim Tarihi: 10.04.2023
71. İnternet: Adliye Vekaleti. URL:<https://libdigitalcollections.ku.edu.tr/digital/collection/FKA/id/2524/>, Son Erişim Tarihi: 10.04.2023
72. İnternet: Yeğenbey Caddesi. URL: <https://libdigitalcollections.ku.edu.tr/digital/collection/FKA/id/916/rec/100>, Son Erişim Tarihi: 10.04.2023
73. İnternet: Anafartalar Caddesi’ nden Ankara Kalesine Bakış. URL: <https://libdigitalcollections.ku.edu.tr/digital/collection/FKA/id/798/rec/34>, Son Erişim Tarihi: 10.04.2023
74. İnternet: Sargon, E. İslam Öncesi Ankara. URL: <https://islamansiklopedisi.org.tr/ankara>, Son Erişim Tarihi: 15.05.2022
75. İnternet: Yazarı Bilinmiyor. URL: <https://yidb.asbu.edu.tr/tr/eski-sumerbank-binasi>, Son Erişim Tarihi: 20.04.2023
76. İnternet: R. Uybadin- N. Yücel Ankara imar planı paftaları. URL: <https://libdigitalcollections.ku.edu.tr/digital/collection/VHPK/id/525/>, Son Erişim Tarihi: 10.04.2023
77. İnternet: Yazarı Bilinmiyor. URL: <https://altinrota.com.tr/gezinoktaları/ankara-belediyesi/>, Son Erişim Tarihi: 20.04.2023

Gazili olmak ayrıcalıktır